

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŁUŻNA

załącznik nr 1 do uchwały Nr XXXIX/300/21

Rady Gminy Łużna

z dnia 26 kwietnia 2021 r.

Łużna, 2021 r.

Opracowanie wykonano na zlecenie
Gminy Łużna

przez

Zespół autorski:

mgr inż. Monika Kołodziej-Gądek Z-555 – główny projektant

mgr inż. Grzegorz Kołosionek Z-545 – główny projektant

inż. Wioletta Hanusiewicz

dr Grzegorz Synowiec

SPIS TREŚCI

INFORMACJE OGÓLNE	9
1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM	10
2. CEL I ZADANIA STUDIUM	10
ROZDZIAŁ I	12
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	12
3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY	13
4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA	15
4.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu	15
4.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu	16
4.3. Struktura osadnicza	17
4.3.1. Tereny mieszkaniowe	18
4.3.2. Tereny usługowe	18
4.3.3. Tereny zabudowy produkcyjnej	19
4.3.4. Tereny zieleni urządzonej i cmentarzy	19
4.3.5. Tereny usług turystycznych	20
5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEJ OCHRONY	23
6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO	24
6.1. Stan środowiska	24
6.1.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna	24
6.1.2. Gleby	29
6.1.3. Wody	30
6.1.4. Warunki klimatyczne	34
6.1.5. Flora	35
6.1.6. Fauna	35
6.1.7. Stan powietrza atmosferycznego	36
6.1.8. Surowce naturalne	37
6.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	39
6.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej	39
6.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej	40
6.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	41
6.3.1. Ochrona środowiska	41
6.3.2. Ochrona przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego	41
7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	44
7.1. Rys historyczny	44
7.2. Zasoby środowiska kulturowego	45
7.3. Obiekty objęte ochroną konserwatorską	48
7.4. Obiekty będące w ewidencji zabytków	49
7.5. Stanowiska archeologiczne	52
8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSEK ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH	57

9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	58
9.1. Demografia	58
9.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie	62
9.3. Jakość życia mieszkańców	66
9.4. Wychowanie przedszkolne i oświata	68
9.5. Kultura	69
9.6. Sport i rekreacja	72
9.7. Ochrona zdrowia	73
10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	74
11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	75
11.1. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego... ..	79
11.2. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy	82
11.3. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	82
12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	96
13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	97
13.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	97
13.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze	97
13.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych	98
13.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach	98
13.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	98
13.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne	99
14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	99
15. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA	102
16. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	102
17. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	102
17.1. Stan systemu komunikacyjnego	102
17.1.1. Komunikacja drogowa	103
17.1.2. Komunikacja kolejowa	104
17.1.3. Komunikacja autobusowa	104
17.2. Stan infrastruktury technicznej	104
17.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa	105
17.2.1.1. Ujęcia wody	105
17.2.1.2. Sieć wodociągowa	105
17.2.1.3. Sieć kanalizacyjna	107
17.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną	108

17.2.3.	Zaopatrzenie w gaz	109
17.2.4.	Zaopatrzenie w energię ciepłą	111
17.2.5.	Telekomunikacja	111
17.2.6.	Gospodarka odpadami	111
18.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	112
18.1.	Lokalne cele publiczne	112
18.2.	Ponadlokalne cele publiczne	113
19.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	113
ROZDZIAŁ II		115
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY		115
20.	KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO	116
20.1.	ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ	116
20.2.	ZMIANY W STRUKTURZE UŻYTKOWANIA GRUNTÓW I UKŁADACH OSADNICZYCH	117
20.3.	ZMIANY W UKŁADZIE KOMUNIKACYJNYM	118
20.4.	ZMIANY W SYSTEMACH INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	118
21.	KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW	120
21.1.	KIERUNKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	120
21.2.	FUNKCJONALNE JEDNOSTKI TERENOWE – SZCZEGÓŁOWE ZASADY I STANDARDY ZAGOSPODAROWANIA	122
21.3.	ZASADY LOKALIZACJI MIEJSC POSTOJOWYCH	134
22.	OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	135
23.	OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	138
24.	KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI	139
25.	KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	140
26.	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ORAZ PONADLOKALNYM	142
27.	NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIU – POLITYKI PRZESTRZENNEJ	143
27.1.	OBOWIAZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	143
27.2.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH ISTNIEJE OBOWIAZEK SPORZĄDZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH	144
27.3.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	144
28.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	145
29.	OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	147
30.	OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY	148
31.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH	148
32.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI	148
33.	OBSZARY ZDEGRADOWANE	149

34. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE	151
35. TERENY ZAMKNIĘTE.....	152
36. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM.....	153
ROZDZIAŁ III	154
UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ I SYNTEZA USTALEŃ	
STUDIUM	154
PODSTAWY PRAWNE	155
LITERATURA.....	160

SPIS TABEL

Tab.1. Użytkowanie terenu w gminie Łużna	17
Tab. 2. Charakterystyka jcwp na obszarze gminy Łużna	31
Tab.3. Pomnik przyrody na obszarze gminy Łużna	42
Tab.4. Zabytki wpisane do rejestru	49
Tab.5. Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków	49
Tab.6. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Łużna	53
Tab. 7. Podział ludności wg wieku produkcyjnego	79
Tab. 8. Bezrobocie w Łużnej	80
Tab. 9. Ruch migracyjny w Łużnej	80
Tab. 10. Zestawienie wskaźników przyrostu naturalnego, migracji i salda	81
Tab. 11. Charakterystyczne wartości wskaźników salda przyrostu naturalnego i migracji.....	81
Tab. 12. Prognoza liczby ludności metodą wskaźnikową.....	81
Tab.13. Zagospodarowanie terenu.	84
Tab.14. Obecna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w gminie Łużna.	86
Tab.15. Wybrane wskaźniki zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Łużna.....	86
Tab.16. Prognozowana powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w gminie Łużna	87
Tab.17. Powierzchnia terenów przeznaczona pod zainwestowanie w obowiązujących planach miejscowych.....	90
Tab.18. Prognozowane zapotrzebowanie na usługi oświaty i wychowania.	93
Tab.19. Zestawienie zapotrzebowania na tereny inwestycyjne z uwzględnieniem chłonności istniejących terenów inwestycyjnych wskazanych w SUIKZP i planach miejscowych	95
Tab.20. Zestawienie struktury funkcjonalnej gminy Łużna	117
Tab.21. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Łużna.....	143
Tab.22. Wykaz terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych	152

SPIS RYCIN

Ryc.1. Położenie administracyjne gminy Łużna	13
Ryc.2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Łużna	14
Ryc.3. Mapa geologiczna gminy Łużna	29
Ryc.4. Cieki powierzchniowe i zbiorniki wodne	33
Ryc.5. Lokalizacja udokumentowanych złóż nieskreślonych z bilansu zasobów na obszarze gminy Łużna	38
Ryc.6. Grunty rolne na terenie gminy Łużna	39
Ryc.7. Grunty leśne na terenie gminy Łużna	40
Ryc.8. Uwarunkowanie przyrodnicze na terenie gminy Łużna	43
Ryc.9. Uwarunkowanie kulturowe gminy Łużna	52
Ryc.10. Struktura płci i wieku mieszkańców gminy Łużna	59
Ryc.11. Liczba kobiet na 100 mężczyzn	59
Ryc.12. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	60
Ryc.13. Przyrost naturalny	61
Ryc.14. Urodzenia i zgony	61
Ryc.15. Wykształcenie ludności	62
Ryc.16. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2009 - 2018	63
Ryc.17. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON na tle gmin powiatu	63
Ryc.18. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON według sekcji PKD	64
Ryc.19. Struktura zatrudnienia	65
Ryc.20. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy Łużna	66
Ryc.21. Warunki mieszkaniowe	66
Ryc.22. Warunki mieszkaniowe	67
Ryc.23. Warunki mieszkaniowe	67
Ryc.24. Wyposażenie mieszkań	68
Ryc.25. Szkoły podstawowe	69
Ryc.26. Zasoby woluminów w bibliotekach	70
Ryc.27. Opieka zdrowotna	74
Ryc. 28. Obszar zwartej zabudowy wraz z lukami	89
Ryc. 29. Rozmieszczenie osuwisk w gminie Łużna	101
Ryc.30. Schemat układu komunikacyjnego gminy Łużna	103
Ryc.31. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	106
Ryc.32. Długość sieci wodociągowej na 100 km ²	106
Ryc.33. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	108
Ryc.34. Długość sieci kanalizacyjnej na 100 km ²	108
Ryc.35. Ludność korzystająca z sieci gazowej	110
Ryc.36. Długość sieci gazowej na 100 km ²	110
Ryc. 37. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie gminy Łużna	151

INFORMACJE OGÓLNE

1. PODSTAWA SPORZĄDZENIA STUDIUM

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej „studium”, jest podstawowym dokumentem planistycznym, który określa politykę przestrzenną gminy, w tym zasady zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. 2020, poz. 293 z późn. zm.).

Podstawą do sporządzenia niniejszego studium była uchwała Nr VIII/67/19 Rady Gminy Łużna z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna, w granicach administracyjnych gminy Łużna, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Dotychczas dla obszaru gminy Łużna istniało obowiązujące studium, a sporządzenie niniejszego opracowania wynikało z konieczności aktualizacji jego treści pod kątem bieżących potrzeb i możliwości poprzez określenie kierunków rozwoju, w tym rozwoju społeczno-gospodarczego, a także wiązało się z dostosowania dokumentów planistycznych do obowiązujących przepisów prawa.

Zawartość niniejszego dokumentu jest zgodna z art. 10 wspomnianej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. 2020, poz. 293 z późn. zm.) oraz z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 Nr 118 poz. 1233).

Przedmiotem Studium jest dostosowanie jego problematyki do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz konieczność dokonania aktualizacji uwarunkowań i określenia kierunków zmian w polityce przestrzennej gminy uwzględniających oczekiwania mieszkańców i władz gminy, przy uwzględnieniu zasady zrównoważonego rozwoju.

2. CEL I ZADANIA STUDIUM

Zgodnie z art. 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. 2020, poz. 293 z późn. zm.), studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy, a jego ustalenia są wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych.

W myśl ww. ustawy przy sporządzaniu studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające z dokumentów planistycznych opracowanych na szczeblu krajowym (konceptji przestrzennego zagospodarowania kraju), wojewódzkim (strategii rozwoju i planie zagospodarowania województwa) oraz strategii rozwoju gminy.

Studium określa kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania przestrzennego oraz lokalne zasady użytkowania terenu. Pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz na rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Zasadniczym celem studium jest umożliwienie prowadzenia spójnej polityki przestrzennej, powiązanej z rozwojem gospodarczym i społecznym, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Niniejszy dokument wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych. W związku z powyższym studium może stanowić swoistą ofertę promocyjną dla potencjalnych inwestorów.

ROZDZIAŁ I

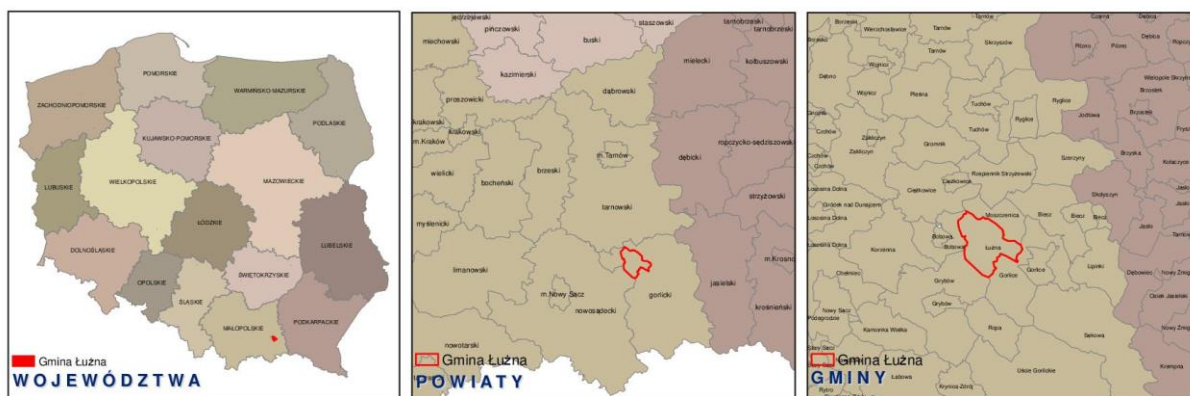
UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GMINY

Gmina Łużna usytuowana jest we wschodniej części województwa małopolskiego (Ryc.1). Gmina Łużna jest jedną z 10 gmin powiatu gorlickiego, jest położona w północno-zachodniej części powiatu, sąsiaduje od północy i północnego wschodu z gminą wiejską Moszczenica, od wschodu i południowego wschodu z gminą wiejską Gorlice, od południowego zachodu z gminą wiejską Grybów (powiat nowosądecki), od zachodu z gminą miejsko-wiejską Bobowa.

W skład gminy wiejskiej Łużna wchodzi sołectwa: Biesna, Łużna, Mszanka, Szalowa, Wola Łużańska oraz Bieśnik tworzący wraz z Szalową jedno sołectwo.

Położenie gminy Łużna wiąże się ze znacznym oddaleniem od większych ośrodków miejskich, stanowiących ważne ośrodki gospodarcze. Odległość do Nowego Sącza wynosi około 34 km, do Tarnowa – około 50 km, do Krakowa – około 120 km, do Rzeszowa – około 120 km.

Ryc.1. Położenie administracyjne gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne

Pod względem komunikacyjnym gmina Łużna posiada niekorzystne położenie. Przez siedzibę gminy - Łużną przebiega droga wojewódzka nr 977, łącząca Tarnów z Gorlicami i Słowacją (nieistniejące już przejście graniczne Konieczna – Becherov). Promienisty układ głównych dróg powoduje spiętrzenie komunikacji, w tym tranzytowej, bez możliwości objazdu w gminie. Słaba dostępność komunikacyjna wynika ze znacznego oddalenia od głównych dróg, wysokiej gęstości dróg niskich kategorii i ich stanu technicznego.

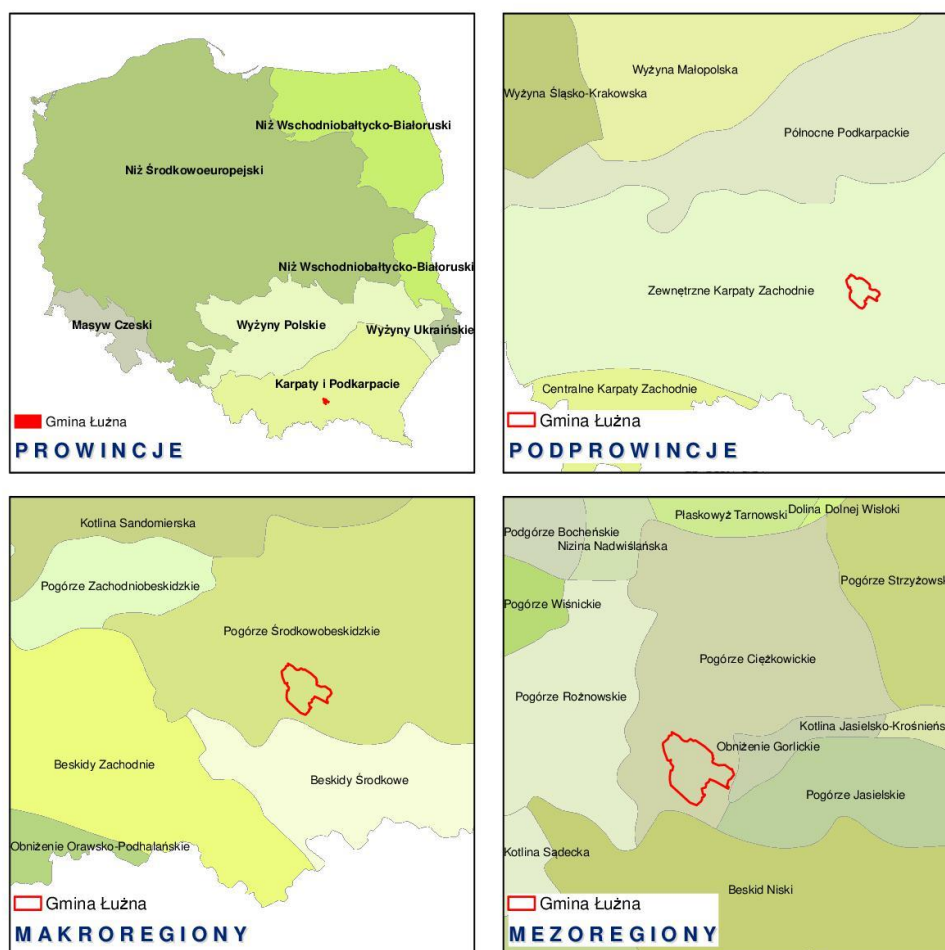
Przez obszar gminy przebiega częściowo zelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 108 relacji Stróże – Krościenko (– Chyrów), w jej sołectwach zlokalizowane są stacja kolejowa w Woli Łużańskiej i przystanek osobowy w Szalowej.

Gmina Łużna zajmuje powierzchnię **5 624 ha**, tj. **56,24 km²** (źródło: BDL GUS). Pod względem powierzchni gmina Łużna jest szóstą co do wielkości gminą powiatu gorlickiego. Wg danych GUS na koniec roku 2018 gminę zamieszkiwało 8514 osób.

Według klasyfikacji dziesiętnej na jednostki fizyczno-geograficzne Międzynarodowej Federacji Dokumentacyjnej (FID) (opisanej przez Jerzego Kondrackiego, w „Geografia regionalna Polski”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2002) gmina Łużna położona jest na obszarze Europy Zachodniej w megaregionie Region Karpacki (5), w obrębie prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodni i Północnym (51). Gmina znajduje się na obszarze podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie (513), w makroregionie Pogórze Środkowobeskidzkie (513.6), na granicy dwóch mezoregionów, przedstawionych poniżej:

- 1) Pogórze Ciężkowickie (513.62),
- 2) Obniżenie Gorlickie (513.66).

Sama Łużna leży w dolinie potoku Łużnianka, dzięki czemu obszar ten charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą. Mamy tutaj więc dolinę i wzgórza o łagodnych zboczach.

Ryc.2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Łużna
Źródło: Opracowanie własne

4. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA I ZAGOSPODAROWANIA

4.1. Dotychczasowe przeznaczenie terenu

W związku z faktem, iż sołectwo Łużna pełni funkcji ośrodka administracyjno-usługowego gminy, główny kierunek rozwoju tej jednostki osadniczej odpowiada randze sołectwa i pozwala na zaspokojenie potrzeb społeczności gminy. Ponadto położenie geograficzne, ukształtowanie terenu i liczne walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe stanowią potencjał do rozwoju turystyki.

Poprzednio obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łużna (uchwała nr X/93/99 Rady Gminy Łużna z dnia 29 grudnia 1999 r.) zakładało strefowy rozwój poszczególnych części gminy i wyodrębniało strefy: przyrodniczo-funkcjonalne, konserwatorskie oraz strefy rozwoju struktury osadniczej.

Obowiązujący Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego (uchwała Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.) zalicza gminę Łużna do obszaru funkcjonalnego rozwoju regionalnego ruchu turystycznego i rekreacji oraz rolnictwa specjalizowanego oraz obszaru interwencji – zabudowy rozproszonej. Ponadto zgodnie z PZPWM gmina Łużna znajduje się w obszarze funkcjonalnym Ogród, dla którego przewidziane zostały następujące kierunki działań:

- a) w zakresie rozwoju gospodarczego kluczowe znaczenie ma odpowiedni profil rolnictwa, a mianowicie:
 - wsparcie wysokiej jakości produkcji rolniczej wytwarzanej lokalnie i tradycyjnymi metodami, odpowiednio certyfikowanej miejscem pochodzenia i sposobem produkcji,
 - wsparcie zakładania sadów i winnic, zwiększania ich powierzchni z możliwością otwarcia dla małego ruchu turystycznego,
 - rozwijanie pszczelarstwa na obszarach wolnych od chemicznych środków ochrony,
 - wspieranie rozwoju turystyki wiejskiej i agroturystyki np. w formułach Miodowa kraina, Wieś dla dzieci, Wieś dla seniorów, Małopolska w siodle.
- b) rozwój gospodarczy opierać się winien także o funkcje turystyczne, co oznacza m.in.:
 - rozwój szlaków i infrastruktury uprawiania turystyki pieszej, rowerowej i konnej oraz szlaków kajakowych,

- budowę wież widokowych (np. na niektórych wzniesieniach lub w miejscach historycznie uzasadnionych m.in. w miejscach po dawnych zamkach), przeciwdziałanie zarastaniu miejsc widokowych,
- wyznaczenie odpowiednio oznakowanych szlaków drogowych (tras widokowych) i budowa miejsc zatrzymania w obszarach atrakcyjnych krajobrazowo.

c) poprawy wymaga infrastruktura.

Równocześnie Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego odnosi się do wymiaru terytorialnego, wyodrębniając 5 subregionów, w ramach których gmina Łużna znajduje się w subregionie Sądeckim, dla którego wskazane zostały odrębne kierunki polityki rozwoju, rozwinięte następnie w Programie Strategicznym Subregionalny Program Rozwoju. W subregionie sądeckim jako kluczowe wyzwania rozwojowe ww. Program wskazuje:

- wykorzystanie lokalnego potencjału turystycznego,
- szkolnictwo zawodowe (w tym wyższe) ukierunkowane na rozwój lokalnej gospodarki,
- poprawa dostępności komunikacyjnej, w tym zwłaszcza obszarów peryferyjnych,
- uporządkowanie gospodarki odpadami oraz wodno-ściekowej.

4.2. Dotychczasowe zagospodarowanie terenu

Gmina Łużna zajmuje powierzchnię **5 624 ha**, z czego na koniec roku 2014 (ostatnie dostępne dane BDL GUS) ponad 74% stanowiły użytki rolne, co świadczy o wybitnie rolniczym charakterze gminy. Pod względem zajmowanej powierzchni kolejną grupą w strukturze form użytkowania terenu były grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – około 21%, a pozostałe formy użytkowania stanowiły niespełna 8% ogólnej powierzchni gminy.

Wśród użytków rolnych przeważały grunty orne, które stanowiły ponad 53% wszystkich gruntów użytkowanych rolniczo. Sady zajmowały około 1,5%, łąki trwale zajmowały 5,1%, pastwiska trwale – 10,4%, grunty rolne zabudowane – 4,2%, grunty pod rowami – odpowiednio po 0,2% powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo.

Tab.1. Użytkowanie terenu w gminie Łużna

Źródło: GUS – dane z 2014 r. (ostatnie dostępne dane)

Sposób użytkowania gruntów		Powierzchnia [ha]	Powierzchnia [%]
użytki rolne		4196	74,6%
	grunty orne	2993	53,2%
	sady	82	1,5%
	łąki trwałe	286	5,1%
	pastwiska trwałe	587	10,4%
	grunty rolne zabudowane	238	4,2%
	grunty pod rowami	10	0,2%
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione		1212	21,5%
	las	1137	20,2%
	grunty zadrzewione i zakrzewione	75	1,3%
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi		23	0,4%
grunty zabudowane i zurbanizowane		190	3,4%
	tereny mieszkaniowe	11	0,2%
	tereny przemysłowe	2	0,0%
	inne tereny zabudowane	7	0,1%
	tereny rekreacji i wypoczynku	9	0,2%
	tereny komunikacyjne - drogi	131	2,3%
	tereny komunikacyjne - kolejowe	22	0,4%
	użytki kopalne	8	0,1%
nieużytki		6	0,1%
SUMA		5627	100%

4.3. Struktura osadnicza

Pomimo występowania cennych przyrodniczo terenów, w porównaniu do wskaźnika lesistości województwa małopolskiego obszar gminy Łużna charakteryzuje się stosunkowo niską lesistością, która wynosi 19,9% (dane BDL GUS, 2018 r.). Warunki przyrodniczo-krajobrazowe, topografia oraz promienisty układ komunikacyjny przyczyniły się do powstania nierównomiernie rozłożonej sieci osadniczej.

Ośrodkiem administracyjnym jest wieś Łużna, położona w centralnej części gminy, przez którą przebiega droga wojewódzka nr 977 i z której rozchodzą się drogi powiatowe prowadzące do wszystkich części gminy. Charakter osadniczy gminy ma układ niewielkich osad wiejskich, rozproszonych wzdłuż dróg, dość dobrze wkomponowanych w krajobraz.

Wg danych z 2018 r. największa koncentracja ludności występowała w Łużnej – 163 osoby/km² oraz Szalowej i Woli Łużańskiej – po 159 osób/km². Najniższa gęstość zaludnienia charakteryzowała miejscowość Mszanka – 121 osób/km².

Krajobraz gminy urozmaicają kościoły i park dworski wpisane do rejestru zabytków, a także zabytkowe cmentarze, w tym cmentarze wojenne i stanowiska archeologiczne dające świadectwo tradycji i historii regionu.

4.3.1. Tereny mieszkaniowe

Sołectwo Łużna stanowi ośrodek administracyjny w gminie, z którego rozchodzą się drogi łączące je z okolicznymi miejscowościami. Rozproszona zabudowa mieszkaniowa zlokalizowana jest wzdłuż ciągów komunikacyjnych. W sołectwie Łużna dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz częściowo mieszkalna z usługami. Na obszarze pozostałych sołectw dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i zagrodowa.

4.3.2. Tereny usługowe

Z uwagi na pełnioną funkcję siedziby władz gminy, sołectwo Łużna charakteryzuje się najlepszą dostępnością usług publicznych (w tym administracji), usług oświaty, służby zdrowia, bezpieczeństwa publicznego i kultury.

Wśród jednostek świadczących usługi publiczne znajdują się Urząd Gminy Łużna, Gminny Ośrodek Kultury w Łużnej (w ramach którego funkcjonuje Wiejski Dom Kultury w Łużnej, Wiejski Ośrodek Kultury w Szalowej, Wiejski Dom Ludowy w Biesnej oraz Biblioteka Publiczna w Łużnej z jej filiami w Woli Łużańskiej i Szalowej), Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Szalowej, kompleks sportowy „Szalowa Sport Arena” z boiskiem sportowym wraz z hotelem i gastronomią, Kompleksy Boisk Sportowych: „Moje Boisko Orlik 2012” w Szalowej, kompleks przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Łużnej, kompleks przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Woli Łużańskiej oraz Otwarte Strefy Aktywności (OSA) w Łużnej i Szalowej.

Bezpieczeństwo publiczne zapewnia policja – Komisariat Policji w Bobowej (Posterunek Policji w Łużnej został zlikwidowany w 2015 r.) oraz Punkt Przyjęć Interesantów w Łużnej, straż pożarna – jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w sołectwach: Łużna, Szalowa, Wola Łużańska, Mszanka, Biesna, Bieśnik.

Opiekę zdrowotną zapewniają Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej „SALUS” w Łużnej posiadający gabinety w Łużnej, Mszance i Woli Łużańskiej, Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Szalowej, Zakład Rehabilitacji Leczniczej REHA-DD w Łużnej, Samodzielne Publiczne Powiatowe Pogotowie Ratunkowe w Gorlicach Podstacja w Łużnej oraz Niepubliczny Zakład Opieki Stomatologicznej w Mszance.

W godzinach nocnych i w święta opiekę zdrowotną świadczy Szpital Specjalistyczny z kompleksową opieką medyczną w Gorlicach, a w razie konieczności udzielenia natychmiastowej pomocy doraźnej w związku z nagłym zagrożeniem życia lub zdrowia – Samodzielne Publiczne Powiatowe Pogotowie Ratunkowe w Gorlicach. Opieką zdrowotną pacjentów zajmują się również pielęgniarki środowiskowe, które odwiedzają osoby potrzebujące w domu i współpracują z pracownikami socjalnymi Ośrodka Pomocy Społecznej. Mieszkańcy mają możliwość zakupu lekarstw w 2 aptekach zlokalizowanych na terenie gminy.

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące placówki wychowawcze i oświatowe: 1 przedszkole publiczne, 1 przedszkole niepubliczne, 3 szkoły podstawowe (w tym szkoły z oddziałami przedszkolnymi), 4 zespoły szkolno-przedszkolne.

W Łużnej działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), a w Gorlicach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR).

W gminie zlokalizowane są parafie rzymskokatolickie: parafia p.w. św. Marcina Biskupa w Łużnej, parafia pw. św. Michała Archanioła w Szalowej, parafia pw. Matki Boskiej Częstochowskiej w Woli Łużańskiej oraz Parafia pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Mszance.

Na koniec 2018 r. (dane BDL GUS) na terenie gminy działało 456 podmiotów gospodarczych (426 w sektorze prywatnym), z czego 379 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Największy odsetek podmiotów w sektorze prywatnym prowadziło działalność gospodarczą w sekcji F – budownictwo (142), w sekcji G – handel hurtowy, detaliczny i naprawa pojazdów (83), w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (57).

4.3.3. Tereny zabudowy produkcyjnej

Gmina Łużna to gmina, której gospodarka związana jest z rolniczym charakterem regionu, w związku z tym tereny zabudowy techniczno-produkcyjnej stanowią niewielki odsetek powierzchni. Tereny inwestycyjne gminy Łużna zajmują powierzchnię zaledwie około 2 ha.

4.3.4. Tereny zieleni urządzonej i cmentarzy

Tereny zieleni urządzonej w gminie Łużna łącznie pokrywają obszar 7,4 ha, co stanowi zaledwie 1,3% powierzchni całej Gminy. Obszary przyrody i różnorodności biologicznej prawnie chronione zajmują obszar 853 ha, czyli 15,2% terenu Gminy.

Gmina Łużna należy do obszarów o dużym bogactwie przyrodniczym, w związku z tym na jej terenie zlokalizowanych jest wiele terenów zieleni, w tym zieleni urządzonej pochodzenia kulturowego. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują obszary zieleni wpisane do rejestru zabytków.

Na obszarze gminy Łużna znajduje się parki dworski w Biesnej, wpisany do rejestru zabytków. Wiek starych dębów w tych dokumentach określa się na około 150 lat. Park powstawał w dwóch etapach. Najstarsze drzewa posadzono około połowy XIX wieku, natomiast dalsze zadrzewianie nastąpiło później. Plan katastralny z 1886 roku wskazuje, że w tym czasie był dwór, prawdopodobnie z początku XIX wieku, duże zabudowania gospodarcze oraz park. Do dziś w południowej części parku widoczne są zagłębienia terenu porośnięte drzewami i krzakami - to pozostałość dawnych stawów.

Na obszarze gminy Łużna znajduje się wiele cmentarzy, w tym cmentarzy zabytkowych, będących świadkami historii regionu. Cmentarze wpisane do rejestru zabytków:

- cmentarz wojenny nr 121 w Biesnej, Ks. „A” – 561, dec. 361/88 z dn. 29.06.1988 r.,
- cmentarz wojenny nr 122 w Łużnej, Ks. „A” – 686, dec. 486/92 z dn. 20.11.1992 r.,
- cmentarz wojenny nr 120 w Łużnej-Pobrzezie, Ks. „A” – 586, dec. 386/88 z dn. 16.12.1988 r.,
- cmentarz wojenny nr 123 w Łużnej-Pustki, Ks. „A” – 563, dec. 363/92 z dn. 29.06.1988 r.

4.3.5. Tereny usług turystycznych

Różnorodność potrzeb turystów i możliwości ich spełnienia powodują, iż charakter i jakość usług turystycznych muszą być zróżnicowane. Obszar gminy Łużna posiada liczne walory turystyczne: naturalne oraz wynikające z dorobku kulturowego, historii regionu i działalności mieszkańców.

Walory przyrodnicze i bogactwo kulturowe mogą stać się podstawą rozwoju turystyki w gminie, który aktualnie jest dość ograniczony ze względu na słabą dostępność komunikacyjną, słabe oznakowanie atrakcji turystycznych, braki infrastrukturalne.

Oferta turystyczna gminy Łużna opiera się przede wszystkim na walorach wypoczynkowych (niski stopień urbanizacji, cisza, walory estetyczne krajobrazu, warunki do uprawiania czynnego wypoczynku), krajoznawczych (specyficzne zespoły krajobrazowe i osobliwości przyrody, kultura ludowa, zabytki budownictwa, pamiątki historyczne i przejawy współczesnych osiągnięć człowieka) oraz specjalistycznych (elementy i cechy środowiska, które umożliwiają uprawianie turystyki kwalifikowanej, np. turystyka piesza, jeździectwo, myślistwo, jeździectwo, sporty wodne).

Dla turystów udostępniony jest szereg tras i szlaków, w tym rowerowych:

1. Szlak Frontu Wschodniego I Wojny Światowej w województwie małopolskim

Szlak wiedzie do miejsc, które w latach 1914-1915 były areną kluczowych zmagania armii austro-węgierskiej i niemieckiej z armią rosyjską na froncie wschodnim Wielkiej Wojny.

Na szlaku znajduje się największa z nekropolii wojennych z okresu I wojny światowej w Galicji Zachodniej – cmentarz wojenny nr 123 Łużna-Pustki i cmentarz wojenny nr 122 u podnóża wzgórza Pustki.

- Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr 123 Łużna-Pustki z kaplicą cmentarną – gontyną
- ✓ Zabytkowy cmentarz wojenny nr 123 Łużna-Pustki znajduje się na Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej w Małopolsce, na wzgórzu Pustki w Łużnej (446 m. n. p. m.), gdzie doszło do przełamania frontu rosyjskiego przez wojska niemieckie i austro-węgierskie w bitwie pod Gorlicami 2 maja 1915 r. Cmentarz jest największym spośród wszystkich cmentarzy galicyjskich z I wojny światowej, ponieważ zajmuje obszar 2,92 ha. Mieści 46 grobów zbiorowych, 829 pojedynczych, gdzie spoczywa 1204 żołnierzy (912 austro-węgierskich, 227 rosyjskich, 65 niemieckich). Centralny element cmentarza stanowi kaplica cmentarna – gontyna, która została odbudowana po niemal 30 latach, po tym jak w 1985 r. doszczętnie spłonęła. Nową kaplicę odbudowano według oryginalnej dokumentacji dokładnie w miejscu, gdzie się znajdowała pierwotnie. Projekt i wykonanie: Johann Ritter von Szczepkowski oraz Dušan Jurković, Czas powstania: 1917-1918 r. Wpisany do rejestru zabytków: 18-07-985r. KS.A. 563, Dec. Nr 363/88. Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 02.06.2016 r. (2016/C 40/03) cmentarz otrzymał Znak Dziedzictwa Europejskiego. Oprócz cmentarza nr 123 Łużna-Pustki Polska posiada jeszcze 3 inne Znaki Dziedzictwa Europejskiego, są to Unia Lubelska, Stocznia Gdańska i Konstytucja 3 maja.
- Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr 122 Łużna
- ✓ Cmentarz nr 122 znajduje się na Szlaku Frontu Wschodniego I Wojny Światowej w Małopolsce, u podnóża cmentarza nr 123. Na cmentarzu w 15 grobach zbiorowych i 3 pojedynczych pochowanych jest 154 nieznanych z imienia i nazwiska poległych żołnierzy rosyjskich. Na wprost od wejścia znajduje się ściana pamięci z ciosów kamiennych, a tuż nad nią góruje krzyż lotaryński. Główny motyw architektoniczny stanowi kamienny pomnik w kształcie trójkąta ze ściętym górnym narożem zwieńczony masywnym stylizowanym krzyżem dwuramiennym z długą poprzeczną dolną belką. We frontowej ścianie pomnika usytuowana jest marmurowa tablica z informacją

w języku niemieckim. Projekt i wykonanie: Johann Ritter von Szczepkowski.
Czas powstania: 1915 rok. Wpisany do rejestru zabytków Dec. 486/92, KS.A.686

Podczas wędrowki po szlaku warto również odwiedzić inne cmentarze wojenne z czasów Wielkiej Wojny, znajdujące się na terenie Gminy Łużna.

- Cmentarz wojenny z okresu I Wojny Światowej nr 120 Łużna – Podbrzezie
- ✓ Cmentarz nr 120 położony jest w północnej części wsi Łużna, w rejonie zwanym Podbrzezie, obok drogi Łużna-Staszkówka. Cmentarz o powierzchni 0,17 ha założony na planie prostokąta otoczony jest ze wschodu, północy i południa lasem. Otwarty tylko na zachód – tutaj mieści się brama wejściowa. Znajduje się na nim 115 pojedynczych grobów oraz 27 rzędowych. Najstarszy nagrobek pochodzi z 1915 r. Na cmentarzu pochowanych jest 417 żołnierzy armii austro-węgierskich głównie z 39 Dywizji Piechoty Honvédu. Ozdobą cmentarza jest ustawiony na środku pomnik – sarkofag z kamienia łamanego. Projekt i wykonanie: Johan Ritter von Szczepkowski
Czas powstania: 1915 rok. Wpisany do rejestru 18-05-1985 r. KS.A. 586, Dec. Nr 386/88
- Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr 121 w Biesnej
- ✓ Cmentarz nr 121 położony jest na skraju lasu, przy drodze wojewódzkiej nr 977 Tarnów-Gorlice. Według materiałów źródłowych mieści 15 grobów zbiorowych i 34 pojedynczych. Pochowanych jest tam 137 żołnierzy armii austro-węgierskich z 39 Dywizji Piechoty Konvédu. Cmentarz zbudowany jest na planie prostokąta. Od frontu i od tyłu ogrodzony jest kamiennymi słupami połączonymi para metalowych rur i podmurówką, a z boków kamiennym murem. Naprzeciw wejścia, w tylnej części ogrodzenia, zbudowana jest ściana pamięci z kamienia łamanego, w której umiejscowiona jest tablica z inskrypcją w języku niemieckim. Projekt i wykonanie: Johann Ritter von Szczepkowski. Czas powstania: 1914 rok. Wpisany do rejestru zabytków 18-07-1985 rok. KS.A. 561

2. Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce

Tworzą go najcenniejsze i najciekawsze zabytkowe obiekty drewniane należące do zabytków ludowej kultury materialnej. Na mapie szlaku znajduje się Kościół pw. Św. Michała Archanioła w Szalowej.

3. Szlak turystyczny Gorlice-Szalowa

Biegnie od Gorlic w kierunku północno-zachodnim, przez wzniesienia ciągnące się na pograniczu Beskidu Niskiego i Pogórza Ciężkowickiego

4. Szlaki rowerowe

- ✓ Królewski Szlak Rowerowy: trasa nawiązuje do historycznych miejsc pobytu i przejazdu królów. Szlak o długości 112,5 km rozpoczyna się w Czorsztynie, prowadzi m. in. przez Czerwony Klasztor na Słowacji, Grybów, Stróże, Szalową, Gorlice, a kończy się w Bieczu.
- ✓ Wielokulturowy Szlak Rowerowy: trasa o długości 65,5 km rozpoczyna się przy przejściu granicznym ze Stebnicką Hutą, prowadzi m. in. przez Grybów, Stróże, Szalową, a kończy się w Tarnowie.
- ✓ Winny Szlak Rowerowy: trasa prowadzi przez tereny związane z handlem winem w średniowieczu. Trasa o długości 155 km przebiega od Koniecznej (granica ze Słowacją) m. in. przez Gorlice, Biecz, Moszczenicę, Staszkówkę, Łużną, Bobową, aż po Gródek nad Dunajcem, Roztokę-Brzeziny, Tropie.

5. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Lokalizowanie terenów zabudowy odbywa się głównie w sąsiedztwie istniejących rozproszonych dróg o układzie promienistym, często w sąsiedztwie już istniejącej zabudowy.

Na obszarze gminy nie obserwuje się znaczącej presji ze strony budownictwa mieszkaniowego. Wzrasta liczba budynków mieszkalnych, szczególnie w zabudowie jednorodzinnej, należącej do prywatnych właścicieli. Ilość nowych budynków nie jest jednak znacząca. Dlatego można uznać, że nadal w tej dziedzinie nie będą zachodzić intensywne przekształcenia. W przypadku wyznaczania terenów nowej zabudowy głównym celem powinno być racjonalne wykorzystanie przestrzeni. Rozwój powinien ściśle wiązać się z potencjałem demograficznym gminy i przebiegać etapowo. W pierwszej kolejności należy dążyć do uzupełniania i uporządkowania struktury istniejącej zabudowy, a dopiero

po odpowiednim wypełnieniu tej przestrzeni przystępować do zagospodarowania terenów niezainwestowanych.

Przyjęte dotąd rozwiązania zapewniają zatem ochronę ładu przestrzennego, zachowują harmonię przestrzenną oraz odpowiednią skalę i proporcje zabudowy. Nie można zapominać o wyposażeniu nowych obszarów w niezbędną infrastrukturę techniczną podnoszącą jakość życia mieszkańców.

6. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

6.1. Stan środowiska

6.1.1. Rzeźba terenu i budowa geologiczna

Budowa geologiczna

Na obszarze gminy jednostka śląska obejmuje zachodnią jej część. Jednak najstarsze utwory tej jednostki występują w środkowej części gminy, w rejonie Mszanki, w niewielkich oknach tektonicznych, w postaci płatów warstw istebniańskich dolnych, wieku górnokredowego (senon). Zbudowane są one z piaskowców grubo- i średnioławicowych, z cienkimi wkładkami łupków ciemnoszarych, zapiaszczonych, w których częste są szczątki organiczne. Piaskowce są średnio- i gruboziarniste, niezbyt zwarte, o spoiwie ilastym lub ilasto-wapiennym. Obszar gminy leżący w zasięgu jednostki śląskiej zbudowany jest głównie z warstw krośnieńskich dolnych, wieku oligoceńskiego, będących najmłodszym ogniwem warstw krośnieńskich. Warstwy te składają się z naprzemianległych piaskowców płytowych, średnio i cienkoławicowych oraz łupków. Piaskowce są twarde, przeważnie drobnoziarniste, mikowe i wapniste. Sporadycznie pojawiają się wkładki piaskowców gruboławicowych o miąższości 0,5–1,0 m. Piaskowce rozdzielone są pakietami łupków (0,1–0,8 m), barwy szarej i ciemnopopielatej, silnie marglistych. Miąższość tego ogniw wynosi co najmniej 500 m. Na północ od Szalowej, w ich obrębie, odsłania się cienka ławica oligoceńskich łupków (wapieni jasielskich), barwy białej i kremowej, o charakterystycznej laminacji równoległej, z licznymi globigerynami. Na południe od niej, także na północ od Szalowej, odsłaniają się

utwory złożone z cienkich ławic warstw hieroglifowych i menilitowych, ciągnących się równoleżnikowo, z obu stron, wzdłuż jądra z piaskowców ciężkowickich.

Piaskowce ciężkowickie (eocen) wykształcone są jako gruboławicowe piaskowce i zlepieńce glaukonitowe, przekładane czerwonymi i zielonymi łupkami. Głównymi składnikami piaskowców są: kwarc, glaukonit, muskowit i skalenie, a wśród zlepieńców występują fragmenty fyllitów i twardych zielonych łupków ilastych, jak również otoczaki granitów, gnejsów i wapieni. Spoiwo jest ilaste lub wapniste.

W rejonie Szalowej w obrębie warstw krośnieńskich dolnych występują także łupki pstre wieku eoceńskiego, które leżą na piaskowcach ciężkowickich. Są one wykształcone podobnie jak starsze łupki pstre należące do jednostki magurskiej.

Warstwy hieroglifowe (eocen) w rejonie Łużnej wykształcone jako ilaste łupki, barwy szarozielonej, brunatnej oraz pstre, przekładane cienkoławicowymi piaskowcami glaukonitowymi. W dolnej części profilu mogą występować cienkie wkładki czerwonych łupków lub margli. Warstwy menilitowe (oligocen) to pakiety warstw, które złożone są z ciemnych, czarnych i brunatnych łupków typu menilitowego, dość twardych oraz piaskowców cienkoławicowych z glaukonitem lub marglistych łupków bitumicznych, mułowców, łupków ilastych, szarobiałych margli i mułowców marglistych.

Zachodnia część gminy znajduje się w obrębie sfałdowanej strefy synklinalnej jednostki śląskiej, która jest przedłużeniem ku wschodowi synkliny Bobowej. W jej obrębie w rejonie Szalowej pojawiają się niewielkie płyty pstrych łupków serii magurskiej. Od wschodu utwory serii śląskiej ogranicza brzeg półwyspu Łużnej (jednostka magurska), wzdłuż tzw. dyslokacji Szalowej. W jego obrębie, w rejonie miejscowości Mszanka, w południowo-wschodniej części gminy, w tzw. oknie tektonicznym, występują utwory jednostki śląskiej — warstwy istebniańskie dolne, piaskowce ciężkowickie, warstwy menilitowe. Na obrzeżeniu okna Mszanki pojawiają się niewielkie płyty oligoceńskich warstw krośnieńskich dolnych (nierozdzielnych), należących do jednostki magurskiej. Warstwy te złożone są ze średnio- i cienkoławicowych, drobnoziarnistych, mikowych, laminowanych piaskowców wapnistych i szarych łupków marglistych. Ilość i grubość wkładek piaskowcowych zmniejsza się ku górze profilu, aż do całkowitego zaniku.

Jednostka magurska występuje we wschodniej części gminy. W przewodzie zbudowana jest z piaskowców i łupków warstw ropanieckich, powstałych w okresie senonu i paleocenu. Warstwy te na obszarze gminy wykształcone są w postaci jasnych piaskowców z dużą ilością skałeni, na przemian z wapnistymi piaskowcami barwy stalowo-popielatej, z domieszką miki. Często występuje w nich strzałka kalcytowa. Warstwy ropanieckie rozdzielone są pakietami łupków barwy stalowo popielatej, zielonkawej lub o odcieniu brunatnym. Miąższość pakietów łupkowych waha się od 10 cm do 5 m, natomiast miąższość

warstw ropianieckich wyróżnianych w całej serii magurskiej wynosi 100 –450 m. Warstwy te tworzą duży płat w południowo-wschodniej części gminy oraz przy jej północnej granicy w rejonie Góry Pustki. Płaty warstw ropianieckich, rozdzielone są utworami młodszymi, łupków pstrych wieku paleoceńsko-eoceńskiego. Utwory te wykształcone są w postaci czerwonych i zielonych oraz popielatych łupków ilastych (pstrych) z nielicznymi, cienkimi (5–15 cm) wkładkami piaskowców glaukonitowych, które na powierzchniach spągowych posiadają liczne hieroglify.

We wschodniej części gminy występują warstwy podmagurskie, rozwinięte podobnie jak w innych częściach Karpat w strefie brzeżnej serii magurskiej. Charakteryzują się one przewagą utworów łupkowo-marglistych. Zbudowane są z łupków, łówców i piaskowców. Łupki, będące głównym składnikiem tych warstw, są margliste, barwy szaro oliwkowej lub szarozielonej, a także ciemnopopielatej lub czarnej. Występują również grubo łupiące się margle z dużą domieszką piasku. Łupki ilaste występują podrzędnie. Piaskowce tworzą pojedyncze wkładki lub pakiety złożone z kilku- do kilkunastu ławic, są średnio i cienkoławicowe, drobnoziarniste, o spoiwie wapnistym, barwy niebieskiej, a po zwietrzeniu brudno rdzawej. Składają się one z kwarcu i skaleni, niekiedy z domieszką glaukonitu i okruchów łupków krystalicznych. Miąższość warstw wynosi około 150 m.

Wschodnia i centralna część obszaru gminy leży w obrębie półwyspu Łużnej należącego do jednostki magurskiej, podjednostki raczańskiej i Siar. Półwysep Łużnej jest charakterystycznym elementem brzegu płaszczowiny magurskiej nasuniętej w kierunku północnym na synklinę Bobowej. W jego obrębie znajduje się okno tektoniczne Mszanki, gdzie pojawiają się utwory płaszczowiny śląskiej oraz molasy neogeńskie leżące na sfałdowanych Karpatach.

W oknie Mszanki na utworach fliszowych leżą dwa płaty osadów morskiego miocenu, uważanych za olistostrom. Zbudowane są z łupków, iłołupków, piasków i żwirów. Widoczne są w nich struktury spływowe.

Utwory czwartorzędowe na terenie gminy Łużna występują zarówno w dolinach rzek jak i na stokach.

Na stokach występują gliniasto-rumoszowe i gliniasto-pylaste osady pochodzenia zwietrzelinowego, soliflukcyjnego i eolicznego. Miąższość tych osadów jest zmienna, waha się od kilku do ponad 10 m. Litologia glin zalegających na stokach w znacznym stopniu zależy od utworów podłoża fliszowego. Osady soliflukcyjne zawierają ostrokrawędzisty rumosz piaskowcowy, występujący w glinach piaszczystych i pylastych. Akumulacja utworów pylastych i gliniastych miała miejsce w ostatnim piętrze zimnym plejstocenu. W dolnych częściach stoku występują niekiedy pokrywy proluwialne związane z wodami okresowo przemywającymi stok. Na stokach, na wszystkich ogniwach fliszu i w utworach

czwartorzędowych rozwinięte są koluwia osuwiskowe. Należą do nich osady głębokich osuwisk strukturalnych, zawierające pakiety fliszu, jak i płytkich osuwisk składających się ze zwietrzeliny lub glin stokowych. Miąższość tych osadów jest różna, od kilku do kilkudziesięciu metrów. Są zróżnicowane litologicznie i stratygraficznie. W zagłębieniach w obrębie koluwiów niekiedy występują drobne zatorfienia.

W większości dolin na obszarze gminy Łużna ich dna wypełniają aluwia holoceni, rozcięte przez koryta potoków. Jedynie w dolinach Łużnianki i Polnianki wzdłuż potoku ciągną się listwy wyższego tarasu zbudowanego z osadów plejstoceni. Aluwia złożone są głównie z różnoziarnistych piasków, glin, mułków, mułków piaszczystych, a miejscami iłów.

Rzeźba terenu

Obszar gminy jest pagórkowaty, a rzeźba ma charakter pogórzy niskich z udziałem średnich oraz we wschodniej części pogórzy niskich z dużym udziałem den dolin. Obszar gminy znajduje się w obrębie Kotliny Łużnej, o wydłużonej formie i orientacji NW–SE. Dno Kotliny zajmują łagodne pagórki o płaskich, rozległych wierzchołkach, z długimi wypukło-wklęsłymi i wklęsłymi stokami, o nachyleniu rzadko przekraczającym 10°. Ich wierzchołki tworzą tzw. poziom przydolinny o wysokości 300–350 m n.p.m. Poziom ten rozcinają doliny Bieśnianki, Łużnianki, Szalowskiego Potoku, Kolnianki, Wolskiego Potoku i Mszanki oraz ich dopływów. Deniwelacje w dnie Kotliny są rzędu od dziesięciu do około 100 m. Doliny cieków głównych mają płaskie dna, w obrębie których wykształcone są kręte koryta cieków. Ich zbocza, na niewielkich fragmentach, są przekształcane przez ruchy masowe: drobne zerwy lub osuwiska.

Od południa Kotlina Łużnej jest ograniczona przez pasma wzgórz Beskidu Niskiego. Należą do nich: Zielona Góra (689,7 m n.p.m.), Bucze (585,3 m n.p.m.) i Kozia Góra (424 m n.p.m.). Wzniesienia można je zaliczyć do rzeźby typu gór wyspowych średnich wśród pogórzy. Ich grzbiety wznoszą się do około 300 m ponad dno Kotliny Łużnej. Stoki mają nachylenie do ponad 20°. Rozcięte są lejami źródłkowymi i wciścowymi dolinami bocznych drobnych dopływów Łużnianki i Mszanki. Znaczną powierzchnię stoków zajmują osuwiska. Podobna rzeźba cechuje stoki wzgórz ograniczających Kotlinę Łużną od północy. Należy do nich pasmo ciągnące się od wzniesienia o wysokości 429,8 m n.p.m. w rejonie miejscowości Staszkówka na zachodzie (na obszarze gminy znajduje się jego fragment Rachówki 385 m n.p.m.) do Góry Pustki (446 m n.p.m.) na wschodzie. Najwyższe grzbiety odpowiadają poziomowi pogórskiemu.

Warunki budowlane

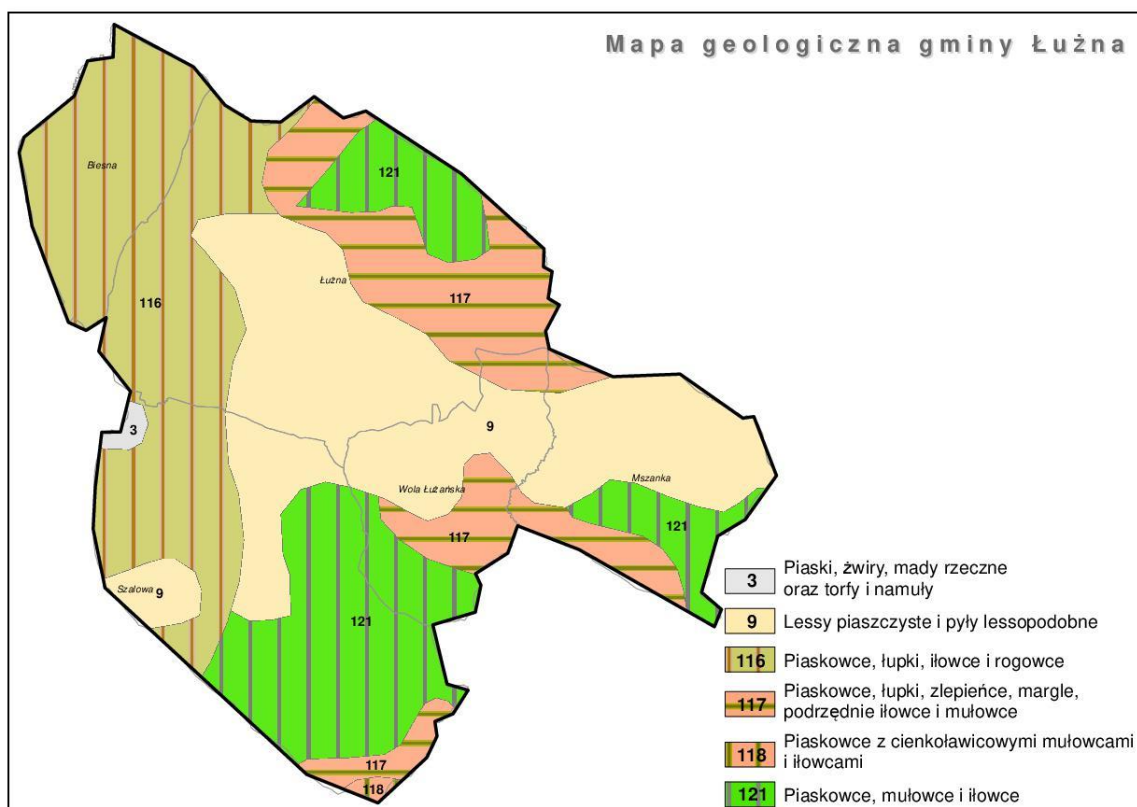
Obszarami o skomplikowanych i zdecydowanie niekorzystnych warunkach podłoża budowlanego są rejon występowania osuwisk i obszary potencjalnie osuwiskowe, w tym stoki

górskie o nachyleniu powyżej 20%. Przeważająca część obszaru gminy posiada niekorzystne warunki geologiczno-inżynierskie dla potrzeb zabudowy. Wynika to zarówno z charakteru budowy geologicznej oraz ułożenia skał tworzących podłoże budowlane, jak i ze zróżnicowanej morfologii terenu. Głównym problemem budowlanym na tym obszarze są zagrożenia osuwiskowe, generalnie rozwinięte na łupkowych elementach fliszu karpackiego - tutaj m. in. na łupkowo-piaskowcowych ogniwach warstw krośnieńskich i pokrywach zwietrzelinowych. Mogą one lokalnie występować w stanie plastycznym. Ze względu na duże zagrożenie osuwiskowe, jakie występuje na tym terenie, wszystkie decyzje odnośnie możliwości zabudowy (w tym pozwolenia na budowę) powinny być każdorazowo poprzedzane szczegółowym rozpoznaniem warunków geologiczno-inżynierskich gruntów i stateczności podłoża. W przypadku zabudowy pozwoliłoby to na określenie dopuszczalnych obciążeń oraz koniecznych zabezpieczeń budowlanych.

Niekorzystne dla budownictwa są ponadto tereny położone wzdłuż dolin rzecznych, gdzie głębokość zwierciadła wody gruntowej nie przekracza 2 m p.p.t., a także tereny o spadkach powyżej 20%, obejmujące znaczne fragmenty stoków wzgórz.

Korzystne dla budownictwa są obszary występowania gruntów skalistych, spoistych w stanie zwartym, półzwartym, twaroplastycznym oraz grunty niespoiste średnio zagęszczone i zagęszczone, w których głębokość występowania wody gruntowej przekracza 2 m p.p.t. W granicach gminy takie warunki występują na niedużych obszarach obejmujących wyższe tarasy rzek pochodzenia akumulacyjnego (mady, piaski i żwirki, gliny) oraz grzbietowe, stosunkowo płaskie części wzgórz, zbudowane ze skał fliszowych z przewagą piaskowców.¹

¹ opracowano na podstawie - *Objaśnienia do mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, Skala 1:10000, gmina Łużna, powiat gorlicki, województwo małopolskie, PIG, Warszawa, 2012*

Ryc.3. Mapa geologiczna gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne

6.1.2. Gleby

Gleby występujące na terenie gminy Łużna są przede wszystkim skutkiem budowy geologicznej i ukształtowania terenu. W wyniku procesów mechanicznych, głównie wietrzenia fizycznego z warstw krośnieńskich (skały fliszowe) powstały gleby pylasto-ilaste. Pod względem przydatności rolniczej, aż 62% gleb na terenie gminy jest zaliczanych do IV klasy bonitacyjnej. Plony roślin uprawianych na tych glebach są zdecydowanie niższe niż na glebach wyższych klas, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Wiąże się to z tym, że są to gleby podatne na wahania poziomu wód gruntowych. Pozostałe 38% gleb stanowi mozaikę pozostałych klas. Jedynymi glebami występującymi na terenie gminy, które zaliczono do I klasy bonitacyjnej są mady. Należą one do gleb aluwialnych, powstałych w wyniku nagromadzenia się materiału niesionego przez wody i akumulowanego w wyniku wytracania energii wody. Specyfiką tych gleb jest to, że tworzą się wzdłuż dolin rzecznych w obrębie terasy zalewowej. Na terenie gminy Łużna znajdują się w bliskim otoczeniu cieków wodnych przepływających przez teren gminy i uchodzących następnie do Białej tj. Łużnianka, Szalówka, Bieśnianka. Na obszarze gminy przeważa kompleks pszenno-górski oraz zbożowo-górski. W pokrywie glebowej dominują gleby zwietrzelinowe, w większości brunatne kwaśne, rzadziej wylugowane wytworzone ze zwietrzeliny skał o lepszemu węglanowym bądź nie węglanowym. Niewielkie powierzchnie zajmują gleby bielcowe. Gleby gruntów ornych

są wytworzone z glin średnich i ciężkich pylastych oraz z utworów pyłowych. W dolinach występują mady, najczęściej średnie lub ciężkie. W południowej części gminy (Beskid Niski), występują gleby gliniasto-kamieniste, piaszczysto kamieniste, rzadziej gliniaste. Ich skład mechaniczny i właściwości wodne są odzwierciedleniem skały macierzystej rzeźby terenu i stosunków klimatycznych. Są to gleby leśne, nie mają one większych wartości użytkowych, trudne w uprawie, ale w obiegu wody spełniają podstawową rolę związaną z zasilaniem głębszych zbiorników wód gruntowych.

6.1.3. Wody

Wody podziemne

Na obszarze gminy Łużna występują dwa środowiska wód podziemnych. Są to utwory szczelinowe fliszu oraz pokrywy czwartorzędowe.

Flisz karpacki charakteryzuje się słabymi właściwościami retencyjnymi. Zależą one od udziału piaskowców i łupków w jego budowie. Poziom wodonośny w utworach fliszowych jest zasilany drogą infiltracji z opadów atmosferycznych i roztopów. Spływ wody w utworach fliszowych jest zgodny z morfologią terenu. Zasobność wód w utworach fliszowych jest zróżnicowana i uzależniona m. in. od wykształcenia litologicznego warstw, porowatości, szczelinowatości, pozycji tektonicznej. Wśród utworów wodonośnych związanych z warstwami fliszowymi wyróżnić można poziom wodonośny związany z trzeciorzędowymi piaskowcami warstw krośnieńskich dolnych oraz poziom w nierozdzielnych warstwach trzeciorzędowo-kredowych, obejmujący piaskowce z warstw inoceramowych i istebniańskich. W osadach tych występują wody szczelinowe i szczelinowo-porowe stanowiące zazwyczaj pierwszy poziom wodonośny. Ich zasilanie odbywa się na drodze bezpośredniej infiltracji opadów atmosferycznych na wychodniach spękanych piaskowców oraz przez pokrywy zwietrzelinowe. Potencjalna wydajność studni tego poziomu wodonośnego jest typowa dla utworów fliszowych i z reguły nie przekracza 5 m³/h. Jedynie sporadycznie zdarzają się rejony o wydajnościach do 10 m³/h. Warunki hydrogeologiczne zdecydowanie pogarszają się na obszarach występowania serii łupkowo-piaskowcowych i łupkowych. Wodonośność tych utworów jest niewielka, a lokalnie niektóre ich partie bywają bezwodne.

Z utworami fliszowymi związane są liczne źródła typu szczelinowo-warstwowego i szczelinowego o bardzo zróżnicowanej, lecz zazwyczaj niskiej wydajności. Obserwuje się je głównie w strefach silnie spękanych oraz na kontaktach serii piaskowców i łupków. Źródła bardziej wydajne znajdujące się w pobliżu zabudowań wiejskich stanowią ujęcia dla gospodarstw domowych.

Na całym obszarze gminy występuje poziom wodonośny, który związany jest z utworami klastycznymi budującymi terasy oraz z osadami korytowymi zalegającymi w dnach dolin, a także z utworami występującymi na zboczach wzniesień (deluwia, koluwia). Poziom ten jest zasilany głównie poprzez infiltrację opadów atmosferycznych i wykazuje związek hydrauliczny z ciekami powierzchniowymi.

Doliny rzeczne stanowią główne obszary drenażu wód podziemnych, w tym także poziomu czwartorzędowego. Zwierciadło wód w tym poziomie jest swobodne. W rejonie Bieśnika zwierciadło wód gruntowych występuje na głębokości od 0,8 m do około 1 - 2 m.

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód podziemnych na obszarze gminy występuje JCWPd nr 150 i 151. Poniżej zaprezentowano parametry hydrogeologiczne jednostki (na podstawie „Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd”, PSH, 2015).

Nr JCWPd: 150 - Powierzchnia: 2042,3 km², Region: Górnej Wisły, Region hydrogeologiczny wg Atlasu hydrogeologicznego Polski 1995 r.: XIII – podkarpacki, XIV-karpacki

Nr JCWPd: 151 - Powierzchnia: 2648 km², Region: Górnej Wisły, Region hydrogeologiczny wg Atlasu hydrogeologicznego Polski 1995 r.: XIII – podkarpacki, XIV - karpacki.

Wody powierzchniowe

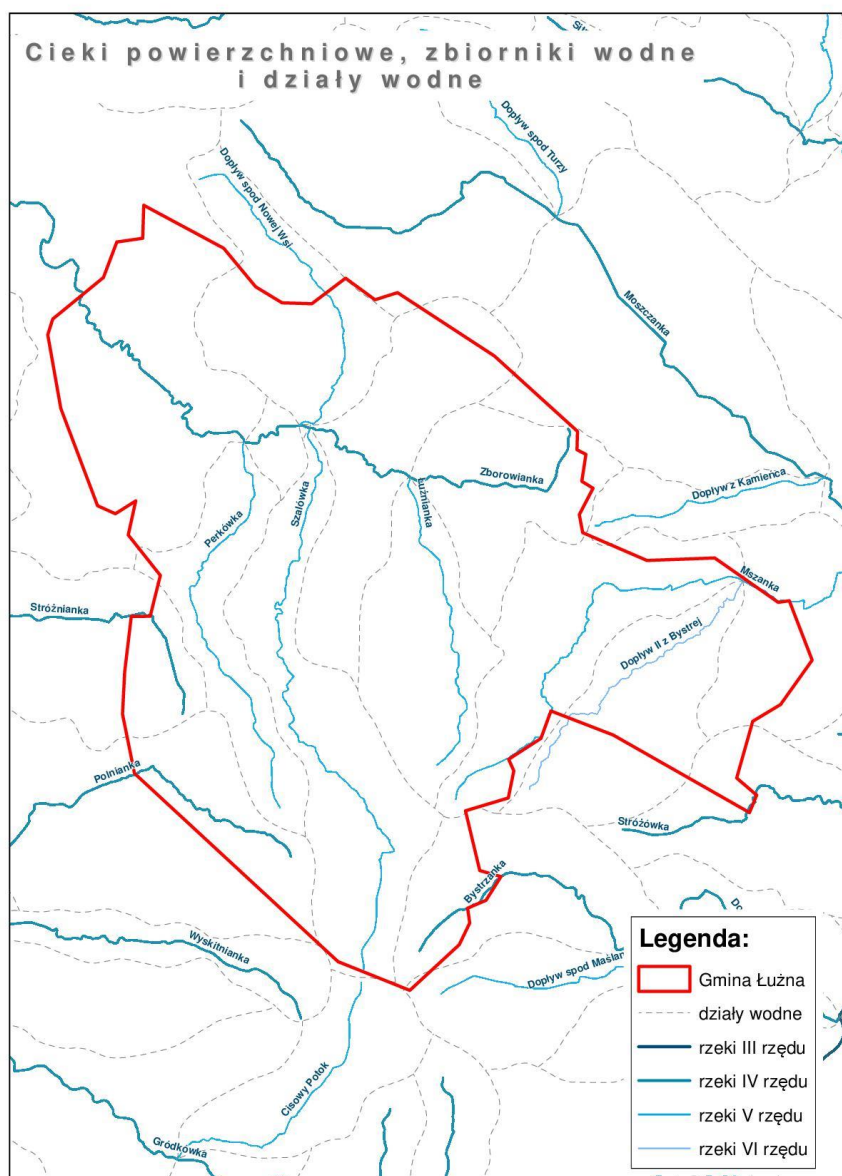
Obszar gminy Łużna znajduje się w zlewni rzek Białej Dunajcowej (dopływu Dunajca) i Ropy (dopływu Wisłoki). Obie te rzeki są prawobrzeżnymi dopływami Wisły. Na obszarze gminy występują m. in. cieki: Bieśnianka - Łużnianka, Zborowianka, Perkówka, Szalówka, Stróżnianka, Polnianka, Mszanka.

Zgodnie z obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na JCWP na obszarze gminy znajdują się następujące jcwp.

Tab. 2. Charakterystyka jcwp na obszarze gminy Łużna

Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu wód	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Zborowianka	Co najmniej dobry	dobry	dobry	niezagrożona
Moszczanka	Poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
Ropa od Klimkówka Sitniczanki Bystrzanka Polnianka Stróżnianka	Dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	niezagrożona
	Poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
	Co najmniej dobry	dobry	dobry	niezagrożona
Stróżnianka	Co najmniej dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Cele środowiskowe dla jednolitych części wód ustalone zostały w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1911). Opracowanie planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy wynika z ustaleń Ramowej Dyrektywy Wodnej. Plany są narzędziem polityki wodnej w Polsce i stanowią podstawę do podejmowania decyzji mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz określają zasady gospodarowania wodami w trakcie 6-letniego cyklu planistycznego. Cele środowiskowe dla jednolitych części wód zostały oparte głównie na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydro-morfologicznych określających stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód. Dla jednolitych części wód, będących obecnie w bardzo dobrym stanie/potencjale ekologicznym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu/potencjału. Ponadto, ustalając cele uwzględniano także różnicę pomiędzy naturalnymi, a silnie zmienionymi oraz sztucznymi częściami wód. Dla naturalnych części wód celem będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, dla silnie zmienionych i sztucznych części wód – co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Ponadto, w obydwu przypadkach, w celu osiągnięcia dobrego stanu/potencjału konieczne będzie dodatkowo utrzymanie co najmniej dobrego stanu chemicznego.

Ryc.4. Cieki powierzchniowe i zbiorniki wodne

Źródło: Opracowanie własne

Główne źródła zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych

Na obszarze gminy brak jest zakładów przemysłowych emitujących znaczne ilości ścieków przemysłowych. Głównym źródłem zanieczyszczeń, zwłaszcza dla wód powierzchniowych, jest nieuregulowana gospodarka ściekowa – niewystarczające wyposażenie w system kanalizacji, nieszczelne zbiorniki przydomowe i niekontrolowane zrzuty ścieków. Sporym zagrożeniem są także niewłaściwie stosowane środki ochrony roślin oraz nawozy, również bogate w związki azotu nawozy naturalne (gnojowica i obornik).

Zagrożenia wód podziemnych wynikają z ich kontaktu z powierzchnią ziemi, wodami glebowymi, wodami powierzchniowymi, atmosferą oraz opadami atmosferycznymi.

W miejscach, gdzie brak jest izolacji poziomego wodonośnego lub izolacja jest niepełna, następuje szybka wymiana wody, a tym samym przemieszczanie się zanieczyszczeń. Ma to szczególnie znaczenie w dolinach rzek, gdzie występuje czwartorzędowy odkryty poziom wodonośny a jednocześnie skupione są osady. Mniej narażone na zanieczyszczenia są poziomy zalegające głębiej lub tam, gdzie w stropowej części występuje warstwa izolacyjna. Efektem takiej budowy geologicznej jest trudniejsza wymiana wody i długotrwała odnawialność zasobów. Woda w czasie migracji ulega procesom samooczyszczania.

6.1.4. Warunki klimatyczne

Obszar gminy leży w regionie klimatu Pogórza Karpackiego. Klimat regionu kształtowany jest głównie przez masy powietrza polarno-morskiego oraz polarno-kontynentalnego. Obszar gminy położony jest w strefie klimatu umiarkowanie ciepłego. Średnia temperatura na tym terenie to ok. 7°C. Najwyższe temperatury występują w lipcu, z kolei najniższe w styczniu. Przeważa wiatr z kierunków zachodnich, południowo-zachodnich oraz wschodnich. Okres wegetacyjny trwa ok. 220 dni, jedynie na terenie wzniesień i przy granicy lasów jest on krótszy. Różnice wysokościowe mają swoje odbicie w wahanach temperatur i opadów. W niektórych rejonach występują duże opady atmosferyczne osiągające 700-800 mm/rok. Szczególnie niebezpieczne są silne opady zdarzające się między czerwcem a sierpniem powodujące nagłe wezbrania i powodzie szczególnie niebezpieczne na małych ciekach.

Ze względu na zagospodarowanie i pokrycie terenu na obszarze gminy możemy wyróżnić następujące typy topoklimatów:

- Topoklimat terenów rolniczych – obejmuje tereny rolne, gdzie występują niewielkie wahania temperatury w obrębie całego obszaru. Obserwuje się zjawisko dobowych zmian temperatury o zauważalnej amplitudzie. Parowanie obniża wilgotność względną powietrza. Są to obszary otwarte, dobrze przewietrzane.
- Topoklimat terenów leśnych – tereny leśne wyróżniają się charakterystycznym profilem termicznym (wyższe minimum i niższe temperatury maksymalne). Powietrze jest też bardziej wilgotne, z większą zawartością olejków eterycznych i ozonu. Zadrzewienia zmniejszają możliwość przepływu mas powietrza.
- Topoklimat terenów dolinnych – cechami charakterystycznymi są wysoką wilgotność, niższe temperatury, możliwość mgieł, występowanie zastoisk zimnego powietrza oraz lokalnych przymrozków.

- Topoklimat terenów wód powierzchniowych – obejmuje obszary występowania wód powierzchniowych. Obecność wód zmniejsza amplitudę dobowych i rocznych temperatur). Częściej pojawiają się mgły.
- Topoklimat terenów zabudowanych – obejmuje obszary zurbanizowane, które charakteryzują się występowaniem wysokich amplitud temperatur, ograniczeniami w występowaniu mgły, zmniejszoną prędkością wiatru, przez co również zwiększony jest poziom zanieczyszczenia powietrza (wynikły z procesów spalania i transportu).

6.1.5. Flora

Na obszarze gminy występują dwa piętra roślinności - piętro pogórza oraz piętro regła dolnego. Piętro pogórza sięga do 450-550 m n.p.m. i jest to przede wszystkim wielogatunkowy las liściasty tzw. grąd. W drzewostanie dominuje grab, występują również dąb szypułkowy i bezszypułkowy, lipa, olcha. Nad rzekami zachowały się częściowo lasy łęgowe wierzbowo-topolowe oraz wiązowe. Znaczny udział w piętrze pogórza mają na wpół naturalne zbiorowiska łąkowe. Regiel dolny, powyżej 550 m n.p.m. charakteryzuje się dominacją buczyny karpackiej, gdzie dominują drzewostany bukowo-jodłowe, z udziałem jawora, sosny, świerka, dęba, wiąza oraz innych gatunków domieszkowych. Występują także lasy łęgowe z olszyną bagienną lub olszą szarą. W obszarach źródliskowych występują ziołorośla. Ze zbiorowisk wtórnych najważniejsze są łąki z zespołem mietlicy i mietczyka. Na obszarze gminy spotkać można również stanowiska takich rzadkich roślin jak: cis, bluszcz, wawrzynek, wilczełyko, widłaki, dziewięciśń bezłodygowy, lilia złotogłów, kłokoczka południowa. Środowisko przyrodnicze terenu gminy zostało ukształtowane wpływem klimatu i jego zmian, które zapisały się w dziejach ziemi. Około 2000 lat temu ustalił się drzewostan jodłowo – bukowy z domieszką wielu innych gatunków drzew. Wieloletnia działalność antropogeniczna człowieka spowodowała, że obecnie na terenie gminy dominują lasy mieszane. Dominują w nich buki, jawory, graby, jodły i świerki. W skład runa leśnego wchodzi paprocie, turzyce i mchy. Największe skupiska leśne występują w sołectwie Szalowa. Na tle całej roślinności wyróżniają się łąki i pastwiska, na których można zobaczyć wyczyniec łąkowy, kostrzewę łąkową i wiele innych roślin zielnych. Bezpośrednio nad korytami potoków, na najniższych terasach występują łąki wierzbowo – topolowe.

6.1.6. Fauna

Wieloletnia ingerencja człowieka doprowadziła do wykarczowania lasów, a w następstwie do wyginięcia żyjących w tych obszarach niegdyś dużych zwierząt drapieżnych. Obecnie na terenie gminy spotyka się pospolite zwierzęta takie jak lisy, jeże,

wiewiórki, zające. Ponadto występują dziki, sarny czy jelenie. Zdecydowanie bardziej bogaty w gatunki jest świat ptaków, reprezentowany m. in. wróbla, sikorkę oraz rzadsze gatunki – kuropatwę, bażanta, szczygła, wilgę, gila, kukułkę i dzięcioła. W lasach reglowych występują między innymi głąsce, jarząbek, orzechówka, puszczyk uralski i drozd obrożny. Z potokami jest związany pluszcz, a w całych Beskidach występuje największa sowa - puchacz.

Z gatunków herpetofauny wymienić należy przede wszystkim traszkę karpacką traszkę górską oraz salamandrę plamistą. Z kilkunastu gatunków ryb charakterystyczne są przede wszystkim brzana karpacka i lipień.

6.1.7. Stan powietrza atmosferycznego

Na obszarze gminy Łużna brak jest sieci ciepłowniczej. Zaopatrzenie w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach w budynkach użyteczności publicznych. Paliwami o największym udziale w bilansie cieplnym gminy Łużna jest węgiel kamienny, drewno/ względnie biomasa oraz sieciowy gaz ziemny. Budynki mieszkalne to przeważającej części opalane są węglem i biomasą. Natomiast budynki użyteczności publicznej w większości posiadają kotłownie gazowe. Gmina Łużna jest w 80% zgazyfikowana. Dopełnieniem gazyfikacji na terenie gminy jest wykorzystanie gazu butlowego. Niski jest udział energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii.

Na stan sanitarny powietrza atmosferycznego na terenie gminy wpływa emisja z zakładów produkcyjnych, kotłowni, emisja komunikacyjna a największe znaczenie ma emisja z indywidualnych palenisk domowych. Na terenie gminy nie funkcjonują duże zakłady produkcji energii i ciepła, dlatego źródła emisji pochodzenia technologicznego z działalności przemysłowej mają znikomy wpływ na jakość powietrza. Natomiast większy wpływ mają lokalne kotłownie opalane węglem kamiennym. Do ogrzewania domów używany jest przede wszystkim węgiel i jego pochodne, w niewielkim procencie można zaliczyć użycie jako czynnika grzewczego gazu sieciowego lub oleju opałowego. Źródłem dwutlenku siarki jest spalanie paliw stałych w sektorze komunalnym, głównie w indywidualnych paleniskach domowych w sezonie grzewczym i w zakładach wytwórczo-usługowych. Za emisję dwutlenku azotu odpowiedzialny jest transport drogowy i energetyka przemysłowa (poza terenem gminy). Tlenek węgla powstaje przez spalanie paliw w sektorze komunalnym i transporcie drogowym. O poziomie emisji ołowiu, kadmu i rtęci decydują procesy spalania paliw i procesy technologiczne. Dwutlenek węgla powstaje głównie w energetyce przemysłowej i komunalnej.

Do istotnych zanieczyszczeń powietrza występujących w gm. Łużna należą: tlenki azotu, węglowodory aromatyczne, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ozon oraz lotne związki

organiczne pochodzące głównie ze spalania paliw płynnych w pojazdach mechanicznych oraz spalania węgla kamiennego i paliw ropopochodnych.

Utrzymanie dobrej jakości powietrza, a nawet poprawę jego stanu można uzyskać przez ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii, zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne, stworzenie warunków rozwoju dla gazyfikacji gminy (rozbudowy i modernizacji istniejącej sieci gazowej i stacji redukcyjnych), likwidację lub modernizację kotłowni tradycyjnych (zmiana nośnika energii z węgla np. na gaz), poprawę nawierzchni dróg, budowę obwodnic, wykorzystanie proekologicznych przedsięwzięć w zakresie komunikacji (preferowanie transportu zbiorowego, budowa tras rowerowych), a przede wszystkim poprzez zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych (energii wodnej, promieniowania słonecznego, energii geotermalnej, biogazu).

6.1.8. Surowce naturalne

Na obszarze gminy Łużna znajdują się następujące udokumentowane złoża surowców naturalnych: gazu ziemnego „Szalowa”, kopaliny ilaste ceramiki budowlanej „Mszanka” i Zaborówka”. Złoże „Szalowa” posiada obszar i teren górniczy.

Złoże gazu „Szalowa”

W złożu „Szalowa”, nazywanym także „Szalowa - Heddy”, gaz ziemny występuje w piaskowcach ciężkowickich jednostki śląskiej tworzących fałd obalony ku północy, przykrytych przez nasunięte utwory jednostki magurskiej. Złoże występuje na głębokości około 450-670 m p.p.t. Maksymalna miąższość piaskowców gazonośnych wynosi około 50 m. Zawartość metanu w gazie wynosi 95,76%, przy niewielkim udziale azotu – 2,6 % i cięższych węglowodorów (C₂H₆ do C₅H₁₂) wynoszącym 1,64%. Jest to jedyne złoże w Karpatach, w którym występuje suchy gaz bezgazolinowy. Progностyczne zasoby gazu ziemnego (w kategorii D1) oceniona na 403,2 mln m w strukturze Szalowa-Bystra.

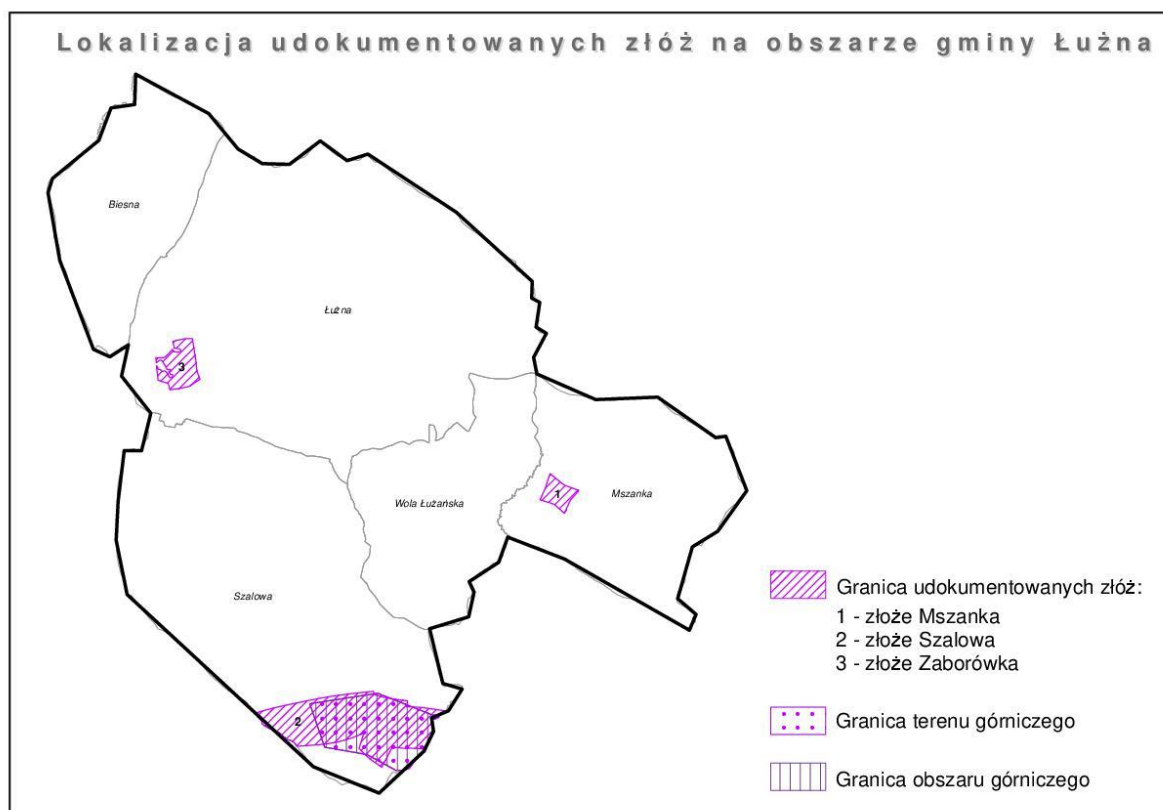
Złoże „Mszanka”

W złożu „Mszanka”, udokumentowanym w 1984 r. na powierzchni 15,6 ha, kopalnią główną są ility i iłolupki trzeciorzędowe, o miąższości 14-28 m (średnio 22,61 m), które znajdują się pod warstwą czwartorzędowych lessopodobnych glin zwiertzelinowych o miąższości 1,9- 5,8 m (średnio 2,61 m). Gliny te stanowią kopalinę towarzyszącą. Kopalina charakteryzuje się znaczną zawartością marglu w ziarnach ponad 5 mm, wynoszącą 0,56% w glinach i 1,13% w iłach i iłolupkach oraz obecnością domieszek ziarnistych. Parametry te nie odpowiadają zawartym w zalecanych kryteriach bilansowości kopaliny. Pozostałe parametry jakościowe kopaliny są następujące: woda zarobowa - średnio 18,9%; skurczliwość suszenia - średnio 8,7%; a tworzywa ceramicznego po wypaleniu w temperaturze 950-1050o C: nasiąkliwość -

13,7% (gliny) i 17,26% (iły); wytrzymałość na ściskanie od 18,7 MPa (gliny) do 27,6 MPa (iły). Surowiec wymaga długiego sezonowania, dobrego rozkruszenia i wymieszania. Nadaje się do produkcji cegły pełnej, a częściowo również do produkcji wyrobów drążonych i cienkościennych.

Złoże „Zaborówka”

Udokumentowano w 1990 r. na powierzchni 31 ha. Kopalinę w tym złożu stanowią głównie (w około 75%) lessopodobne gliny czwartorzędowe o średniej miąższości około 4 m. Obejmuje ono również stropowe części leżących pod nimi łupków ilastych i iłolupków z warstw krośnieńskich o miąższości 1,5 do 2 m (około 25% zasobów). Wraz z głębokością wśród utworów z warstw krośnieńskich pojawiają się przerosty piaskowca oraz domieszki ziarniste i margliste, w ilościach dyskwalifikujących te utwory jako surowiec ceramiki budowlanej. Stosunek N: Z jest korzystny i wynosi 0,05. Średnie parametry jakościowe kopaliny są następujące: skurczliwość suszenia 7,7%; zawartość marglu 0,24%; domieszki gruboziarniste 0,3%, zaś tworzywa ceramicznego po wypale w 10000C wynoszą: nasiąkliwość - 15,02%, wytrzymałość na ściskanie - 12,4 MPa, mrozoodporność całkowita. Surowiec nadaje się do produkcji cegły pełnej.

Ryc.5. Lokalizacja udokumentowanych złóż nieskreślonych z bilansu zasobów na obszarze gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne

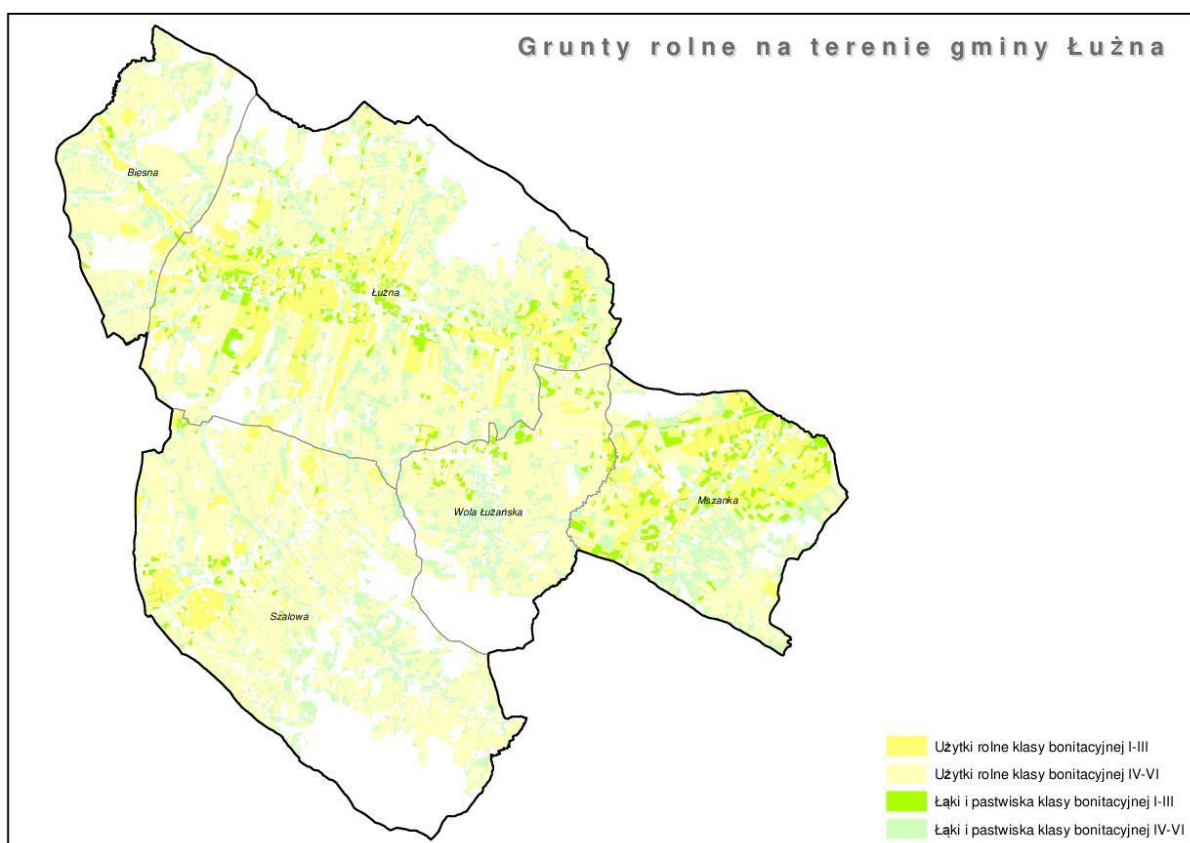
Ponadto na obszarze gminy wyznaczone zostało złożo „Łużna” (ID złoża: KD, 5015) o zasobach prognostycznych.

6.2. Stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

6.2.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Obszar gminy Łużna charakteryzuje się średniej jakości glebami o znacznym rozdrobnieniu gruntów, w słabym stopniu zanieczyszczonymi metalami ciężkimi. W gminie jest szansa na rozwój rolnictwa ekologicznego i z ciekawą ofertą gospodarstw agroturystycznych.

Zagrożenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej mają charakter ilościowy i jakościowy. Zagrożenia ilościowe wyrażają się w zmniejszaniu powierzchni użytkowanej rolniczo w następstwie przejmowania gruntów na cele nierolnicze. Zagrożenia o charakterze jakościowym wynikają z działalności wydobywczej, oddziaływania na grunty rolne zanieczyszczeń powietrza pochodzących z przemysłu i komunikacji, zanieczyszczeń wód i zanieczyszczeń odpadami.

Ryc.6. Grunty rolne na terenie gminy Łużna

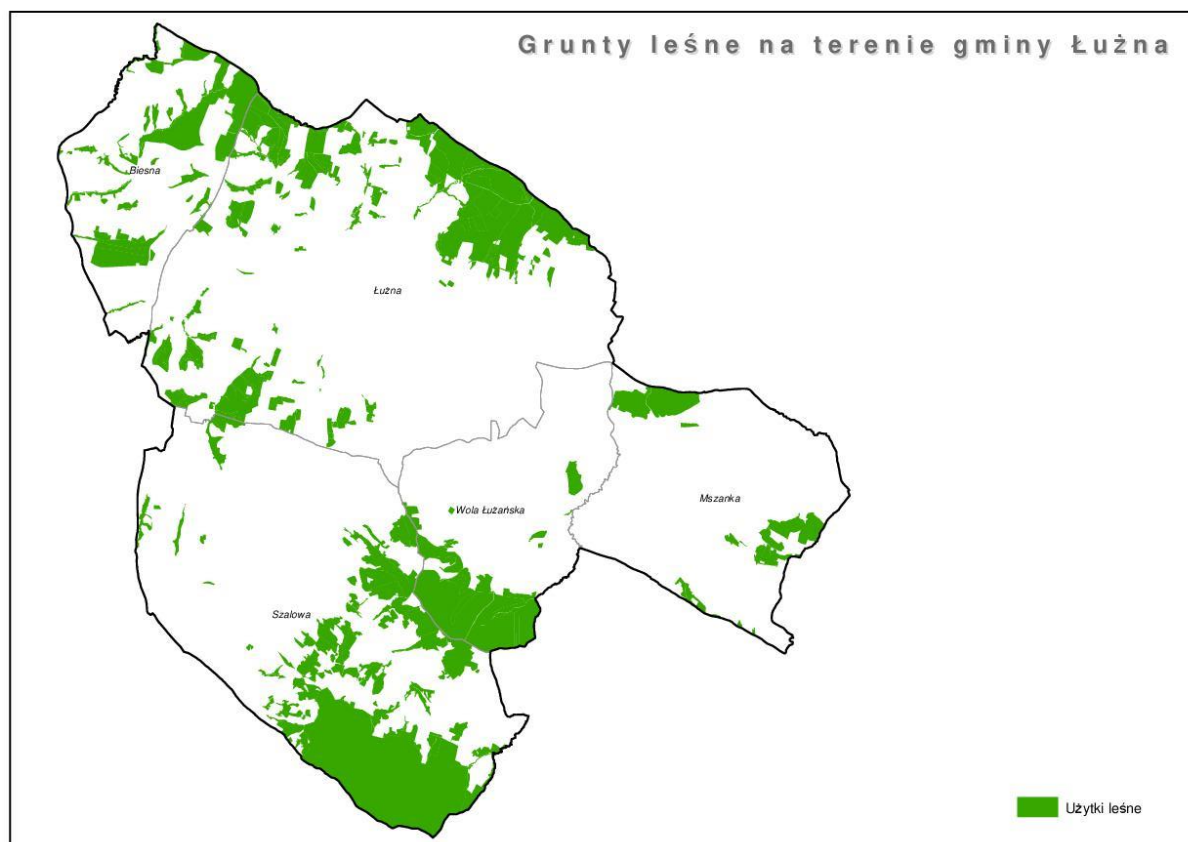
Źródło: Opracowanie własne

6.2.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

W odniesieniu do obszaru województwa małopolskiego (lesistość: 28,7%), terytorium gminy Łużna charakteryzuje się niską lesistością, która wynosi 19,9% (dane BDL GUS, 2018 r.). Wg danych BDL GUS na koniec roku 2018 grunty leśne zajmowały powierzchnię 793,8 ha. W strukturze własnościowej lasów gminy Łużna dominowały lasy prywatne, które stanowiły prawie 95% wszystkich lasów. Pozostałe to lasy publiczne.

Rozmieszczenie lasów na obszarze gminy jest nierównomierne. O ich występowaniu, różnorodności typów siedliskowych lasu i składzie gatunkowym drzewostanu zadecydowały zarówno warunki fizyczno-geograficzne (geologia, geomorfologia, gleba, klimat), jak i działalność człowieka. Na obszarze gminy lasy nie tworzą dużych, zwartych kompleksów. Wieloletnia ingerencja człowieka doprowadziła do wykarczowania lasów występujących obecnie w znacznym rozproszeniu, a granica rolno-leśna niektórych konturów charakteryzuje się bardzo nieregularną linią.

Niegdyś dominował tu grab, dąb i w mniejszym stopniu lipa. Bezpośrednio nad korytami potoków, na najniższych terasach występowały i występują nadal łągi wierzbowo – topolowe. Dziś lasy w gminie zajmują ok. 20% powierzchni, największe skupiska leśne występują w sołectwie Szalowa.

Ryc.7. Grunty leśne na terenie gminy Łużna
Źródło: Opracowanie własne

6.3. Wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

6.3.1. Ochrona środowiska

Podstawowym dokumentem regulującym działania z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy Łużna jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2020, poz. 1219 z późn. zm.) oraz opracowany na mocy tej ustawy „Program ochrony środowiska dla Powiatu Gorlickiego na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021” przyjęty uchwałą nr XXXIII/226/13 Rady Powiatu Gorlickiego z dnia 28 listopada 2013 r.

Działania inwestycyjne samorządu powiatu gorlickiego z zakresu ochrony środowiska dotyczyły pięciu celów ekologicznych:

- 1) racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych,
- 2) ochrona powietrza poprzez, redukcję emisji pyłów i gazów cieplarnianych,
- 3) odpowiedzialne i racjonalne wykorzystywanie zasobów wody,
- 4) przeciwdziałanie występowaniu i minimalizacja skutków powodzi,
- 5) ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją,
- 6) zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne ich użycie, intensyfikacja odzysku,
- 7) zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem ich bioróżnorodności.

6.3.2. Ochrona przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

W związku z wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, część obszaru gminy znajduje się w zasięgu obszarów chronionych.

Na obszarze gminy Łużna znajdują się obszary i obiekty chronione, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. 2020, poz. 55 z późn. zm.), do których należą:

Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu:

Został wyznaczony 01.01.1997 r. na mocy Rozporządzenia Nr 27 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 1 października 1997 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego. Aktualnie obowiązującym aktem prawnym regulującym jego funkcjonowanie jest Uchwała nr XXXIV/578/13 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 25 marca 2013 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XVIII/299/12 Sejmiku

Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego 2012 roku w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Funkcja ochronna wynika z wybitnej wartości obiektów przyrodniczych, dla których OChK jest bezpośrednią otuliną lub dodatkową strefą ochronną (przejściową), a ponadto większą część tego terenu stanowi obszar węzłów i korytarzy ekologicznych sieci ECONET-PL. Obszarowo przeważają zróżnicowane ekosystemy leśne. Wśród cennych ekosystemów naturalnych: kompleksy torfowisk wysokich w pld.-zach. części Kotliny Orawsko-Nowotarskiej (tzw. Torfowiska Orawskie) i ekosystem rzeki Białki z przełomem oraz izolowane skałki Pasa Skalic Nowotarskich i Spiskich.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Łużna znajduje się 1 pomnik przyrody, ustanowiony na mocy Rozporządzenia Nr 20 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 04.02.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody kłokoczki południowej oraz niektórych drzew znajdujących się na obszarze województwa nowosądeckiego. Dane pomnika przyrody zawarte są w poniższej Tabeli.

Tab.3. Pomnik przyrody na obszarze gminy Łużna

Źródło: Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 04.02.1993 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody kłokoczki południowej oraz niektórych drzew znajdujących się na obszarze województwa nowosądeckiego

Rodzaj	Gatunek	Lokalizacja	Numer rejestru wojewódzkiego	Akt utworzenia, data
Grupa krzewów	Kłokoczka południowa – 2 kępy, wysokość 3,5 m	Szalowa, działka nr 1266/2 – na skraju zalesionej działki	120508-002	Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 04.02.1993 r.

KORYTARZE EKOLOGICZNE:

Obszar gminy zlokalizowany jest częściowo w granicach korytarza ekologicznego wyznaczonego w ramach sieci korytarzy ekologicznych wg „Projektu korytarzy ekologicznych łączących Europejska Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski i in. 2005), zaktualizowanych w latach 2010-2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży, w ramach projektu „Ochrona obszarów siedliskowych i korytarzy ekologicznych dzikiej fauny przy drogach szybkiego ruchu w Polsce”. Zgodnie z „Mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce”, która opracowana została przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego², częściowo

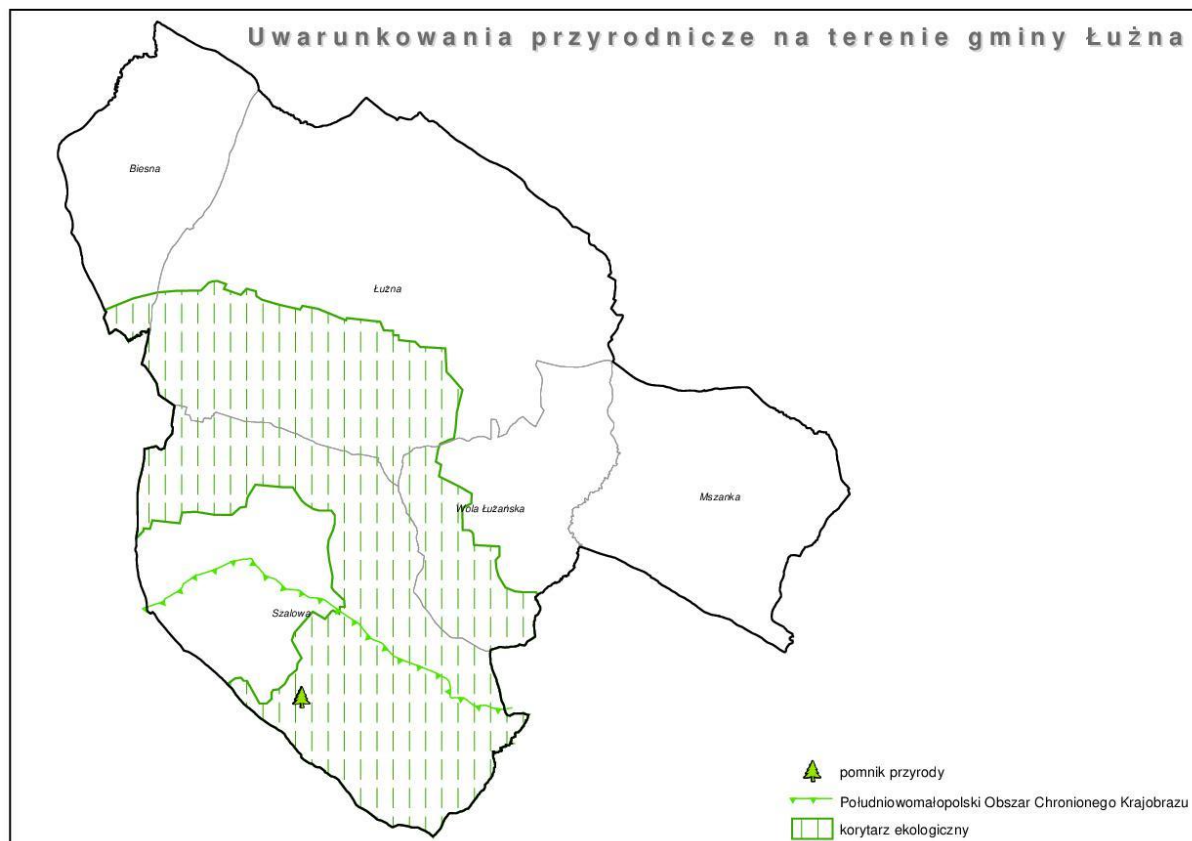
² Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Gómy M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011

obszar gminy znajduje się w zasięgu korytarza ekologicznego łączącego obszary cenne przyrodniczo: Pogórze Rożnowskie GKPd-9.

Głównym założeniem merytorycznym projektu było opracowanie mapy korytarzy o charakterze multifunkcyjnym – przeznaczonych dla możliwie największej liczby gatunków i łączących różnorodne siedliska przyrodnicze, zwłaszcza podlegające ochronie w ramach sieci Natura2000. Podstawowym celem opracowania mapy było stworzenie praktycznego narzędzia dla ochrony siedlisk i gatunków zagrożonych fragmentacją środowiska, wykorzystywanego w planowaniu przestrzennym i projektowaniu inwestycji liniowych.

Dodatkowo na obszarze gminy znajdują się lokalne korytarze ekologiczne – ciekі wodne, z których największe są potoki uchodzące do Białej: Łużnianka, nad którą leży Łużna, Szalówka i Bieśnianka Starkowo.

Także w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego wskazane zostały uwarunkowania wynikające z położenia w korytarzach ekologicznych poprzez zapewnienie ciągłości terenów przyrodniczych w obrębie lub bezpośrednim sąsiedztwie wskazanym z PZPWM. Plan zakłada zachowanie ponadregionalnej i regionalnej ciągłości ekologicznej dla terenów znajdujących się w obrębie głównych i regionalnych korytarzy ekologicznych.

Ryc.8. Uwarunkowanie przyrodnicze na terenie gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne

7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

7.1. Rys historyczny

Najstarsza wzmianka w źródłach historycznych dotyczy Szalowej i pochodzi ze spisów świętopietrza z lat 1357. Istniała już w tym czasie w Szalowej parafia, nic więc dziwnego, iż powstanie wsi datuje się co najmniej na wiek XIII.

Był to czas, kiedy osadnictwo na terenie późniejszego Gorlickiego było słabe, dopiero w ciągu XIV w., a zwłaszcza za czasów Kazimierza Wielkiego przybyło wiele nowych osad. Z powodzeniem możemy więc uznać Szalową za najstarszą wieś na terenie dzisiejszej gminy Łużna. Już w XIV w. należała ona do możnego rodu rycerskiego herbu Strzemię, który od posiadanej przez siebie wsi przyjął nazwisko Szalowskich.

Sama Łużna wzmiankowana jest po raz pierwszy w roku 1414. Także i w jej wypadku należy przesunąć jej powstanie na wiek wcześniejszy, tj. XIV, choć rzecz jasna trudno dokładnie sprecyzować choćby dekadę, w której powstała.

Do 1418 r. należała Łużna do rodu Myszków piszących się z Nieprześni, po tej dacie przeszła na rzecz Bobowskich. Bobowscy to gałąź małopolskiego rodu Gryfitów (zwani tak od herbu Gryf), wywodząca swe miano od pobliskiego miasteczka Bobowa, którego także byli właścicielami. Pierwszym znanym ze źródeł przedstawicielem rodziny był Tomisław Gryfita z Bobowej, występuje w 1378 r. W 1400 r. mamy z kolei informację o tym, że Stanisław i Giedko z Bobowej dokonali podziału dóbr po ojcu. Syn Stanisława - Zygmunt Gryfita z Bobowej wystawił całą chorągiew na wyprawę grunwaldzką, na czele której to chorągwi znacznie odznaczył się w boju. W latach 30 - tych uzyskał ważne urzędy ziemskie - podsędką, a później sędziego ziemi krakowskiej.

Z roku 1418 posiadamy pierwszą informację źródłową na temat Woli Łużańskiej, już jako osady istniejącej, z czego wypływa wniosek, iż powstała co najmniej w wieku XIV. Nazwa osady wskazuje na wtórny, względem Łużnej charakter.

Wole oznaczały mianowicie nowe osady lub części dotychczas istniejących (rzadziej), posiadające zwolnienie osadników od czynszów i robocizn. Jeśli powstały jako samodzielne gminy wiejskie, to często w oparciu o element osadniczy wywodzący się z Łużnej. I Wola Łużańska była zresztą pierwotnie własnością Myszków z Nieprześni, a następnie przeszła na rzecz Bobowskich.

Nieco wcześniej niż Łużna, bowiem już w roku 1403 pojawia się w źródłach pisanych Biesna, powstała najpewniej także w XIV w., choć jak i w wypadku Łużnej i Woli Łużańskiej

trudno pokusić się o bliższe umiejscowienie w czasie momentu powstania wsi. Od 1434 r. Biesna wchodziła w skład dóbr rodziny Gryfitów Bobowskich. W 1432 r. wzmiankowany jest z kolei Bieśnik, należący do rodziny Szalowskich z Szalowej, także i w wypadku tej osady przyjmuje się jako czas powstania wiek XIV.

W wieku tym powstała także Mszanka, w jej jednak wypadku możemy dokładnie określić czas lokacji. Miała ona mianowicie miejsce za czasów Kazimierza Wielkiego, w roku 1364, z którego to roku pochodzi wspominający o lokacji Mszanki dokument. Na mocy tego aktu król Kazimierz powierza Mikołajowi i Radostowi z Biecza lokację Mszanki. W przeciwieństwie do pozostałych osad wchodzących dziś w skład gminy, będących własnością szlachecką, Mszanka aż do rozbiorów pozostawała własnością królewską i wchodziła w skład uposażenia starostwa bieckiego. Zasadźcy wsi w nagrodę za trud jej założenia otrzymali od króla sołectwo, obejmujące 4 łany gruntu, w zamian jednak za jego użytkowanie winni byli na wezwanie monarchy stawiać zbrojnie z kuszą. Osadnicy przybywający do nowopowstającej wsi otrzymali 20 lat tzw. wolnizny, czyli okres zwolnienia od uiszczania wszelkich świadczeń.³

7.2. Zasoby środowiska kulturowego

Układy ruralistyczne

Obszar gminy Łużna pierwotnie nie należał do obszarów dogodnych dla osadnictwa, głównie ze względu na podgórski i górzysty charakter oraz topografię terenu. Wsie powstawały z wydzielonych zwartych kompleksów pól znacznej wielkości, będących w posiadaniu rodów dworskich i folwarków. Chłopi natomiast osiedlali się na terenach najmniej atrakcyjnych dla osadnictwa i często znacznie oddalonych. Układy przestrzenne nie tworzyły zatem zwartych ani pasmowych układów zabudowy, co przyczyniło się do jej znacznego rozproszenia.

Znaczny rozwój osadnictwa przypadł na lata międzywojenne, kiedy to nowopowstająca zabudowa zaczęła wkraczać pomiędzy istniejące zagrody oraz na tereny jeszcze niezabudowane. Historyczne układy urbanistyczne i ich ślady na obszarze gminy zostały w dużej części zniekształcone lub zatarte w wyniku przebudowy obszarów mieszkaniowych i ich rozwoju. W konsekwencji w istniejących wsiach wykształciły się zespoły zabudowy zwartej, szczególnie w centralnych częściach osad, gdzie zazwyczaj funkcje centrotwórcze skupiały się w pobliżu skrzyżowań dróg. Niemniej jednak do dziś można zaobserwować rozproszenie i samotniczy charakter zabudowy wiejskiej, w której dominują budynki związane ściśle z prowadzeniem działalności rolniczej, a koncentracja substancji mieszkaniowych wynika raczej z warunków terenowych.

³ Źródło: <http://www.luzna.pl/pl/218/0/historia.html>

Na zawarcie tradycyjnych układów przestrzennych obszarów wiejskich, których geneza sięgała czasów średniowiecza, wpłynął również fakt, iż tradycyjną formą zabudowy wiejskiej były domy drewniane, których trwałość jest znacznie krótsza niż w przypadku budynków murowanych. W związku z tym większość budynków i co za tym idzie, układów przestrzennych uległa zniszczeniu lub przebudowie prowadzącej do zniekształcenia pierwotnej formy. Do dziś w gminie Łużna zachowały się jedynie nieliczne pojedyncze przykłady tradycyjnej wiejskiej architektury drewnianej.

Architektura sakralna

Gmina Łużna posiada 2 obiekty sakralne wpisane do rejestru zabytków.

Najstarszym z nich jest Kościół św. Michała Archaniola w Szalowej z pierwszej połowy XVIII wieku. Kościół w Szalowej znajduje się na szlaku architektury drewnianej województwa małopolskiego i uznawany jest za jeden z najcenniejszych drewnianych barokowych kościołów w Polsce. Obiekt o charakterze bazylikowym unikatowym na skalę europejską. W 2017 r. prezydent RP wpisał kościół na listę pomników historii.

Kościół usytuowany jest w środkowej części wsi, po północnej stronie drogi prowadzącej ze Stróż przez Szalową do Łużnej. Teren wokół świątyni, dawny cmentarz przykościelny z zachowanym starodrzewem, otoczony jest murem z 1739 r. W jego obrębie, oprócz kościoła, znajduje się kaplica pw. Miłosierdzia Bożego z końca XVIII w. i dzwonnica z XIX w. Kościół został założony na planie prostokąta z trójbocznie zamkniętym prezbiterium, zbudowany jest z drewna jodłowego w konstrukcji zrębowej na fundamentach z kamienia łamanego, szalowany z zewnątrz deskami i kryty gontem. W tylnej części dwuspadowego dachu posiada sygnaturkę. W elewacji frontowej znajdują się dwie wieże wtopione w bryłę świątyni i trójkątny szczyt w osi środkowej z rzeźbą św. Michała walczącego z szatanem. Kościół jest budowlą trójnawową w układzie bazylikowym, z trzema zewnętrznymi kruchtami od frontu. Prowadzą do niego drewniane drzwi z bogatą dekoracją kowalską. Nawy boczne otwarte są do nawy głównej arkadami o falistych wykrojach wspartymi na przekątnie ustawionych kolumnach. Prezbiterium świątyni nakryte jest pozornym sklepieniem kolebkowym, zaś nawy stropami płaskimi. Na sklepieniu w sześciu monumentalnych i bogato dekorowanych oprawach architektonicznych ukazane są przedstawienia alegoryczne, m.in. *Golgota*, *Adoracja Najświętszego Sakramentu*, *Tablice Dekalogu*, *Arka Noego*. Monumentalną oprawę posiada malarsko-rzeźbiarska kompozycja ściany i belki tęczowej, wyciętej analogicznie jak arkady naw: na malowanym iluzjonistycznym tle znajduje się rzeźbiona grupa Ukrzyżowania. Ściany nawy głównej pokryte są kołtrynami z motywem pionowych pasów ornamentalnych. Pod oknami znajdują się malowane kartusze z akantu i

rocaille z polskimi sentencjami (np. *kto nie słucha słowa Bożego, przeklęty niech będzie*), a na stropie dekoracja malarska w postaci owalnej plakiety z form rocaille oplecionych wicią oraz bordiury poprowadzonej wzdłuż ścian. Na stropach w nawach bocznych, w przęsłach od strony prezbiterium, znajdują się bogato zdobione malowane iluzjonistyczne sklepienia żagielkowe. Stropy w pozostałych przęsłach dekorowane są m.in. rozetami z motywem liści dębu.

Wszystkie drewniane detale architektoniczne są polichromowane oraz uzupełnione elementami rzeźbiarskimi, zaś kolumny, cokoły i gzymsy w większości są marmoryzowane. Szczególnie godne uwagi są dwa portale kolumnowe w prezbiterium zwieńczone przerywanymi naczółkami flankowanymi przez figurki aniołów. Na łukach arkad międzynawowych ustawione są polichromowane rzeźby apostołów, wielobarwne rzeźbione wazony z kwiatami oraz kartusze podtrzymywane przez putta. Do najcenniejszych ruchomych elementów wyposażenia kościoła należą drewniane kolumnowe ołtarze późnobarokowe z bogatą dekoracją rokokową z ok. połowy XVIII w.: ołtarz główny i sześć ołtarzy bocznych. W trójosiowym ołtarzu głównym znajdują się XVIII-wieczne obrazy św. Trójcy i św. Michała Archaniola. Bogactwem detalu architektonicznego, ornamentów i elementów rzeźbiarskich wyróżniają się dwa ołtarze boczne, jeden z obrazami św. Jana Kantego z XVII w. i św. Anny Samotrzeć z XVI w., drugi z obrazami św. Mikołaja z XVI w. oraz św. Barbary i św. Stanisława bpa z XVIII w. Ważnymi elementami wyposażenia są ponadto: barokowo-rokokowa chrzcielnica z czarnego marmuru, rokokowa ambona o bogatej figuralnej i ornamentalnej dekoracji snycerskiej i rzeźbiarskiej (połączona schodami z lożą kolatorską), oryginalne konfesjonały, stalle i ławy. Na szczególną uwagę zasługuje rokokowy relikwiarz św. Barbary w formie monstrancji z drugiej połowy XVIII w., a także dwie żelazne kłódki z 1659 i 1766 r. przy drzwiach wejściowych do kościoła. Kościół w Szalowej od momentu powstania pełni nieprzerwanie swoją pierwotną funkcję służąc miejscowej społeczności jako katolicka świątynia parafialna oraz jest miejscem lokalnego kultu obrazu św. Jana Kantego.

Najokazalszym z obiektów sakralnych jest natomiast Kościół św. Marcina Biskupa w Łużnej z drugiej połowy XIX wieku. Jest to kościół neogotycki, trójnawowy, z węższym prezbiterium zbudowany głównie z cegły z użyciem kamienia. Kościół zbudowany został w latach 1865-72 według starszego projektu Antoniego Stacherskiego (zm. 1861). Tym samym należy do najwcześniejszych kościołów neogotyckich na terenie diecezji tarnowskiej. Konsekracji kościoła dokonał biskup J. Fischer w 1904 r. Uszkodzony w czasie pierwszej wojny światowej i następnie odnowiony. Wśród elementów wyposażenia wnętrza na uwagę zasługują: ołtarz główny neogotycki z 2. połowy XIX w. z rzeźbą Chrystusa Ukrzyżowanego, dwa ołtarze boczne neogotyckie z tegoż czasu, dwa ołtarze w kaplicach

późnobarokowe z XVIII w., według tradycji pochodzące z Żytomierza lub Żółkwi, chrzcielnica marmurowa, neogotycka z końca XIX w., ambona neogotycka z drugiej połowy XIX w., organy 14-głosowe wybudowane przez Jana Śliwińskiego ze Lwowa w 1892 r., kilkakrotnie przerabiane, Krucyfiks barokowy z XVII w., według tradycji pochodzący z kaplicy ariańskiej z Woli Łużańskiej oraz obrazy: Matka Boska z Dzieciątkiem, późnorenesansowy z przełomu XVI i XVII w.; Św. Jan Chrzciel, renesansowy z 1. połowy XVII w.; Chrystus ogrodnik, renesansowy z XVII w.; Św. Anna nauczająca Marię, barokowy z 1. ćw. XVIII w.; Ecce homo, barokowy z XVIII w.; Św. Marcin Biskup, późnobarokowy z 1. połowy XVIII w. Ponadto do szczególnie cennych kulturowo elementów wyposażenia należą trzy dzwony z 1947 r.: św. Marcin, Maria i św. Józef, odlane w Bielsku-Białej, które zastąpiły trzy poprzednie zagrabione przez Niemców w 1941 r.

Park dworski

Istotnym elementem z punktu widzenia zachowania dziedzictwa kulturowego gminy Łużna jest park dworski w Biesnej, wpisany do rejestru zabytków. Park w Biesnej razem z dworem i spichlerzem posiada elementy układu krajobrazowego z XIX wieku. Układ drzew (starszych i młodszych) zachował się do dziś, a większa zmiana w wyglądzie parku związana jest z wybudowaniem Domu Nauczyciela. Pozostał też do dziś dwór z początku XX wieku i zabytkowy spichlerz z początków wieku XIX - teraz siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej. Park został wpisany do rejestru zabytków.

Cmentarze wojenne

Największe piętno w postaci cmentarzy wojennych, znajdujących się na obszarze gminy, pozostawiła I Wojna Światowa. Na obszarze gminy Łużna istnieją 4 cmentarze wojenne: Cmentarz wojenny nr 121 – Biesna, Cmentarz wojenny nr 123 – Łużna-Pustki, Cmentarz wojenny nr 120 – Łużna-Podbrzezie, Cmentarz wojenny nr 122 – Łużna. Zostały wybudowane w latach 1915 – 1918 przez jeńców wojennych.

7.3. Obiekty objęte ochroną konserwatorską

Na obszarze gminy Łużna znajdują się obiekty zabytkowe, wśród których widnieją obiekty architektury sakralnej, park dworski i cmentarze wojenne. Ochroną konserwatorską objęta została głównie zabudowa wpisująca się w krajobraz przyrodniczy i kulturowy. Na obszarze gminy znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa małopolskiego.

Zestawienie wszystkich obiektów, które zostały objęte ochroną konserwatorską na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. 2020, poz. 282 z późn. zm.) przedstawia poniższa Tabela.

Tab.4. Zabytki wpisane do rejestru

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022, przyjęty Uchwałą Nr VI/40/19 z dnia 22 lutego 2019 r. zmienioną Uchwałą Nr VII/51/19 z dnia 22 marca 2019 r.

Lp.	Miejscowość	Obiekt zabytkowy	Nr rej., data wpisu
1.	Biesna	cmentarz z I wojny światowej nr 121	A-561 z 29.06.1988 r.
2.	Biesna	park dworski	A-186 z 09.09.1985 r.
3.	Łużna	kościół p.w. św. Marcina Bpa	A-829 z 15.05.1997 r.
4.	Łużna	cmentarz z I wojny światowej nr 122	A-686 z 20.11.1992 r.
5.	Łużna – Pobrzenie	cmentarz z I wojny światowej nr 120	A-586 z 16.12.1988
6.	Łużna – Pustki	cmentarz z I wojny światowej nr 123	A-563 z 29.06.1988 r.
7.	Szalowa	kościół par. p.w. św. Michała Archaniola,	st. rej. nr 42 z 5.03.1930 r., A-553, zmiana treści decyzji, [A-1403/M] z 20.02.2014 r.

7.4. Obiekty będące w ewidencji zabytków

Na obszarze gminy Łużna znajduje się wiele zabytkowych obiektów budowlanych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Są to głównie budynki mieszkalne i użytkowe oraz obiekty sakralne i inne. Listę zabytkowych obiektów budowlanych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków przedstawia poniższa Tabela.

Tab.5. Zabytki wpisane do gminnej ewidencji zabytków

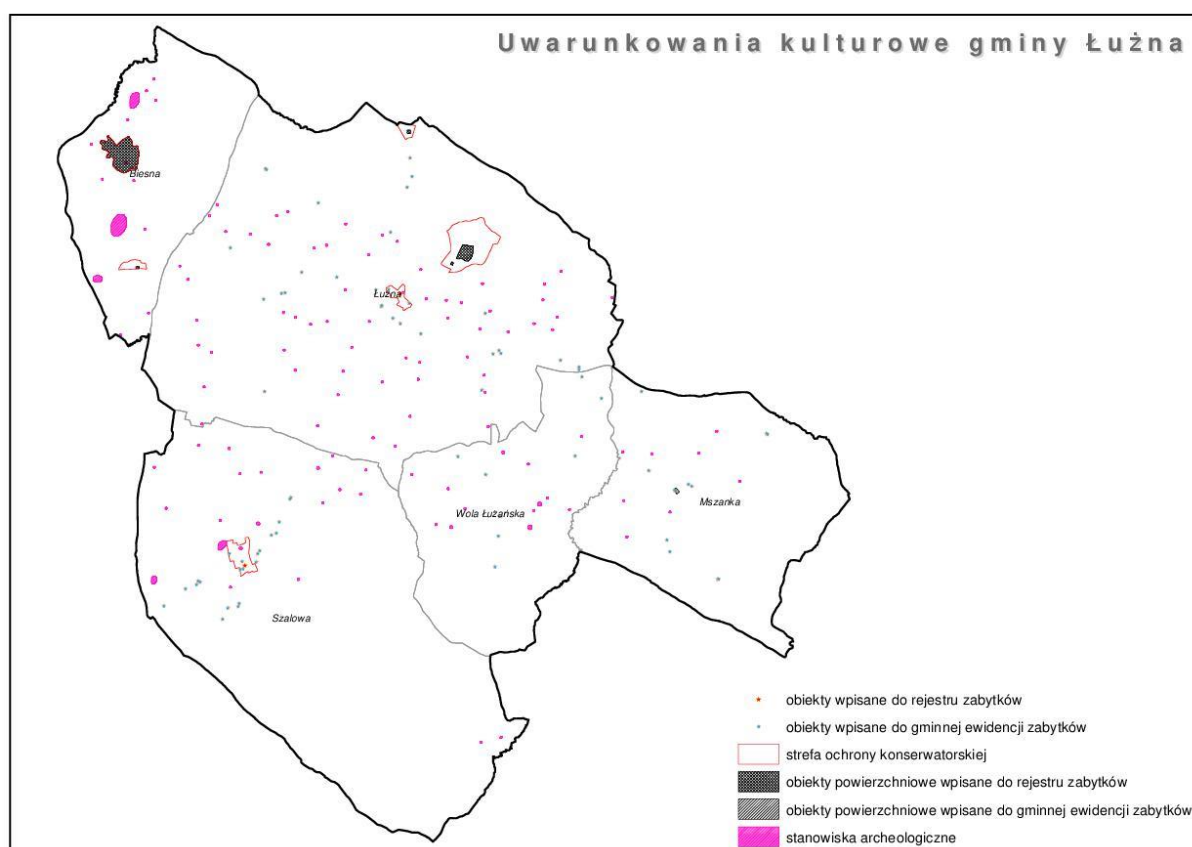
Źródło: UG Łużna

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr dz.	Datowanie	Materiał
1.	Łużna	Kapliczka przy domu nr 49	312/2	1928 r.	mur. /kam.
2.	Łużna	Kapliczka przy domu nr 560, p.w. M. B. Niepokalanej	1639/2	1914 r.	mur.
3.	Łużna	Kapliczka obok nr 632, św. Jan Nepomucen	1641/1	1 ćw. XX w.	mur. /cegła
4.	Łużna	Kapliczka Matki Boskiej z płaskorzeźbami obok nr 22	1932/1	1895 r.	kam. /polichr.
5.	Łużna	Pocztownia gminna	1746/1	1936 r.	mur.
6.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 30	324	2 poł. XIX w.	drewn.
7.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 64	299	1948 r.	drewn.
8.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 71	270	1919 r.	drewn.
9.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 72, willa	265/2	1921 r.	drewn.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr dz.	Datowanie	Materiał
10.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 79	2000/4	1950 r.	drewn.
11.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 177	490/1	1914 r.	drewn.
12.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 302	1084/1	1 ćw. XX w.	drewn.
13.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 417	1421/1	1930 r.	drewn.
14.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 495	1944	pocz. XX w.	drewn.
15.	Łużna	Kapliczka św. Rodziny, przy domu nr 357, przeniesiona – była przy drodze	1296/2	1905 r.	kam.
16.	Łużna	Kapliczka św. Floriana przy domu nr 403	1567/2	1826 r. (figura) 1935 r. (postument)	kam.
17.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 22, z gankiem, oszalowany	1732/1	1916 r.	drewn.
18.	Łużna	Kapliczka w centrum Łużnej, przy posesji nr 285	801/4	k. XVIII w.	mur.
19.	Łużna	Kapliczka św. Jana Nepomucena, przy bud. Nr 381	1383/3	ok. 1865 r.	kam.
20.	Łużna	Kapliczka przy domu nr 261	745/4	1935 r.	mur. /cegła
21.	Łużna	Kapliczka przy domu nr 153	100/5	1938 r.	mur. /cegła
22.	Łużna	Kapliczka z figurą Chrystusa Frasobliwego, przy domu nr 364	1333/6	XIX w.	kam. /piaskowiec
23.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 419	14412/8	1 ćw. XX w.	drewn.
24.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 381	1383/3	1930 r.	drewn.
25.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 357	1296/2	1929 r.	drewn.
26.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 256	737/2	pocz. XX w.	drewn.
27.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 227	684	1 poł. XX w.	drewn.
28.	Łużna	Zagroda nr 218	641 i 640/1	1 poł. XX w.	zabudowa drewn.
29.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 153	100/5	pocz. XX w.	drewn.
30.	Łużna	Budynek mieszkalny nr 112	192/2	pocz. XX w.	drewn.
31.	Mszanka	Kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła	502	1938-40 r.	mur.
32.	Mszanka	Mur kościelny przy kościele parafialnym	502	1945 r.	
33.	Mszanka	Dzwonnica przy kościele parafialnym	502	1945 r.	mur. /żelbet
34.	Mszanka	Krzyż przy domu nr 57	189/4	1880 r.	drewn.
35.	Mszanka	Kapliczka M. Boskiej, na posesji 34	237/5	1893 r.	kam.
36.	Mszanka	Kapliczka św. Floriana, na posesji nr 76	116/1	1 ćw. XX w.	mur.
37.	Mszanka	Figura św. Floriana w kapliczce obok nr 76	116/1	1 ćw. XX w.	drewn.
38.	Mszanka	Krzyż przy nr 17	523/1	pocz. XX w.	drewn.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr dz.	Datowanie	Materiał
39.	Mszanka	Kapliczka z figurką Chrystusa Frasobliwego, obok nr 11	580/1	1929 r.	mur. /kam.
40.	Mszanka	Dwór nr 35	240/4	1920 r.	mur.
41.	Mszanka	Budynek mieszkalny nr 66	17/10	1938 r.	drewn.
42.	Mszanka	Budynek mieszkalny nr 57	189/4	pocz. XX w.	drewn.
43.	Mszanka	Kapliczka z figurą Chrystusa Ukrzyżowanego, przy posesji nr 97	882/2	pocz. XX w.	kam. /drewn.
44.	Mszanka	Budynek mieszkalny nr 97	882/2	po 1914 r.	cegła/glina suszona
45.	Szalowa	Kaplica cmentarna	394/2	ok. 1880 r.	mur.
46.	Szalowa	Stara plebania, wł. par.	407/4	1916 r.	mur.
47.	Szalowa	Kapliczka przy domu nr 31 p.w. M.B. Niepokalanej	1694/2	1905 r.	kam.
48.	Szalowa	Kapliczka przy domu nr 33 p.w. M.B. Bolesnej	1663	1930 r.	kam.
49.	Szalowa	Kapliczka przy szkole, p.w. M.B. Bolesnej	488/1	1937 r.	kam.
50.	Szalowa	Krzyż przy domu nr 44	515/1	1940 r.	drewn.
51.	Szalowa	Krzyż przy domu nr 51	459	1 poł. XIX w.	na słupie kam.
52.	Szalowa	Kapliczka przy dworze nad stawem	8044/1	1920 r.	drewn.
53.	Szalowa	Dwór	378/3	1905 r.	drewn.
54.	Szalowa	Mur otaczający Dwór w Szalowej	378/3	1905 r.	kam. /cegła
55.	Szalowa	Czeladna	378/5	1905 r.	drewn.
56.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 22	438/6 i 438/8	1880 r.	drewn.
57.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 27	447/6	1 ćw. XX w.	drewn.
58.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 33	163	11934 r.	drewn.
59.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 42	518/13	1935 r.	mur.
60.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 114	489/1	1914 r.	drewn.
61.	Szalowa	Kuźnia na posesji nr 124 (na rozstaju dróg)	759/5	pocz. XX w.	drewn.
62.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 127	757	2. poł. XIX w.	mur.
63.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 299	816/5	1948 r.	drewn.
64.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 302	889/3	1920 r.	drewn.
65.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 303	891/7	1925 r.	drewn.
66.	Szalowa	Budynek mieszkalny nr 304	874/1	1 ćw. XX w.	drewn.
67.	Wola Łużańska	Figura św. Jana Nepomucena przy domu nr 59	320/2	1 poł. XIX w.	kam.
68.	Wola Łużańska	Dwór, ob. budynek mieszkalny nr 45	190/8	XVII-XVIII w. (?)	mur.

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr dz.	Datowanie	Materiał
69.	Wola Łużańska	Budynek dworca kolejowego, wł. PKP	622/1	ok. 1920 r.	mur.
70.	Wola Łużańska	Zagroda nr 28	158	1928 r.	drewn.
71.	Wola Łużańska	Budynek mieszkalny nr 66	340	1926 r.	drewn.
72.	Wola Łużańska	Budynek mieszkalny nr 75	522/2	1929 r.	drewn.
73.	Wola Łużańska	Budynek mieszkalny nr 156	61/2	1947 r.	drewn.
74.	Wola Łużańska	Budynek mieszkalny nr 16	92	pocz. XX w.	drewn.

Ryc.9. Uwarunkowanie kulturowe gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne

7.5. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy uwzględniono stanowiska archeologiczne zaewidencjonowane aktualnie w dokumentacji konserwatorskiej - Archeologicznym Zdjęciu Polski (AZP). Ewidencja AZP tworzona była od kilkudziesięciu lat, dlatego też nazwy miejscowości dla poszczególnych stanowisk, pod którymi występują one w ewidencji nie zawsze muszą pokrywać się z obecnymi

granicami obrębów geodezyjnych. W olbrzymiej większości są to tzw. stanowiska ziemne, które na powierzchni mogą być mało czytelne, a dla laika zgoła nierozpoznawalne.

Działania inwestycyjne na terenie tych stanowisk są często trudne do uniknięcia i pomimo dążenia służb konserwatorskich do zachowania stanowisk archeologicznych w stanie nienaruszonym, dopuszcza się tam prowadzenie robót ziemnych. Zachowany musi być jednak warunek wykonania pełnej i fachowej dokumentacji naukowej odkrywanych obiektów oraz eksploracji zabytków ruchomych.

Pełną listę stanowisk archeologicznych przedstawia poniższa Tabela.

Tab.6. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Łużna

Źródło: Gminna Ewidencja Stanowisk Archeologicznych Gminy Łużna, przyjęta Zarządzeniem Nr 24/2019 Wójta Gminy Łużna z dnia 8 lutego 2019 r.

Lp.	Miejscowość	Numer obszaru AZP	Numer stan. na obszarze	Funkcja obiektu	Blizsza chronologia
1.	Biesna	109-66	111	Osada	Prahistoria
2.	Biesna	109-66	112	Ślad osadnictwa, osada	Epoka kamienia, epoka brązu
3.	Biesna	109-66	113	osada	Średniowiecze
4.	Biesna	109-66	114	Osada, osada, ślad osadnictwa	Prahistoria, Epoka brązu, OWR
5.	Biesna	109-66	115	Osada, osada	Prahistoria, Epoka brązu
6.	Biesna	109-66	116	Osada, osada	Prahistoria, Epoka brązu
7.	Biesna	109-66	117	Ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	Epoka kamienia, prahistoria
8.	Biesna	109-66	119	Ślad osadnictwa	Prahistoria
9.	Biesna	109-66	120	Ślad osadnictwa, Osada, Ślad osadnictwa	Epoka kamienia, Prahistoria, Epoka brązu
10.	Biesna	109-66	121	Ślad osadnictwa, ślad osadnictwa	Prahistoria, Średniowiecze
11.	Biesna	109-66	122	Osada	Średniowiecze
12.	Biesna	109-66	127	Osada, Osada	Prahistoria, Średniowiecze
13.	Biesna	109-66	1288	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
14.	Biesna	109-66	129	Osada, Ślad osadnictwa	Prahistoria, Epoka brązu
15.	Biesna	109-66	130	Ślad osadnictwa	Średniowiecze
16.	Biesna	109-66	131	Ślad osadnictwa	Neolit

Lp.	Miejscowość	Numer obszaru AZP	Numer stan. na obszarze	Funkcja obiektu	Blizsza chronologia
17.	Biesna	109-66	132	Ślad osadnictwa, Ślad osadnictwa	Epoka kamienia, Prahistoria
18.	Łużna	110-67	1	Ślad osadnictwa	Epoka brązu
19.	Łużna	110-67	2	Ślad osadnictwa	Prahistoria
20.	Łużna	110-67	3	Osada	Późne średniowiecze
21.	Łużna	110-67	4	Osada, Ślad osadnictwa	Prahistoria, Nowożytna
22.	Łużna	110-67	5	Ślad osadnictwa	Neolit
23.	Łużna	110-67	6	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
24.	Łużna	110-67	7	Ślad osadnictwa	Wczesna epoka brązu
25.	Łużna	110-67	8	Ślad osadnictwa	Neolit
26.	Łużna	110-67	9	Osada, Ślad osadnictwa	Neolit, Okres rzymski
27.	Łużna	110-67	10	Osada	Epoka brązu
28.	Łużna	110-67	11	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
29.	Łużna	110-67	12	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
30.	Łużna	110-67	13	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
31.	Łużna	110-67	14	Ślad osadnictwa, Osada	Epoka kamienia, Prahistoria
32.	Łużna	110-67	15	Ślad osadnictwa, Osada	Epoka kamienia, Nowożytna
33.	Łużna	110-67	16	Ślad osadnictwa, Osada	Epoka kamienia, Nowożytna
34.	Łużna	110-67	17	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
35.	Łużna	110-67	18	Ślad osadnictwa, Osada	Neolit, Wczesna epoka brązu
36.	Łużna	110-67	19	Ślad osadnictwa, Ślad osadnictwa	Epoka kamienia, Prahistoria
37.	Łużna	110-67	20	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
38.	Łużna	110-67	21	Ślad osadnictwa, Ślad osadnictwa	Epoka kamienia, Prahistoria
39.	Łużna	110-67	27	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
40.	Łużna	110-67	40	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
41.	Łużna	110-67	41	Ślad osadnictwa	Neolit
42.	Łużna	110-67	42	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
43.	Łużna	110-67	43	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
44.	Łużna	110-67	44	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia

Lp.	Miejscowość	Numer obszaru AZP	Numer stan. na obszarze	Funkcja obiektu	Blizsza chronologia
45.	Łużna	110-67	45	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
46.	Łużna	110-67	46	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
47.	Łużna	110-67	47	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
48.	Łużna	110-67	48	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
49.	Łużna	110-67	49	Ślad osadnictwa	Późne średniowiecze
50.	Łużna	110-67	50	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
51.	Łużna	110-67	51	Ślad osadnictwa, Osada	Epoka kamienia, Nowożytna
52.	Łużna	110-67	52	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
53.	Łużna	110-67	53	Ślad osadnictwa, Osada	Wczesne średniowiecze, Nowożytna
54.	Łużna	110-67	54	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
55.	Łużna	110-67	55	Ślad osadnictwa	Prahistoria
56.	Łużna	110-67	56	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
57.	Łużna	110-67	57	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
58.	Łużna	110-67	58	Ślad osadnictwa, Osada	Epoka kamienia, Późne średniowiecze
59.	Łużna	110-67	59	Ślad osadnictwa	Późne średniowiecze
60.	Łużna	110-67	60	Ślad osadnictwa, Osada	Epoka kamienia, Późne średniowiecze
61.	Łużna	110-67	61	Osada	Późne średniowiecze
62.	Łużna	110-67	62	Ślad osadnictwa	Neolit
63.	Łużna	110-67	63	Osada	Nowożytna
64.	Łużna	110-67	64	Ślad osadnictwa, Osada	Epoka kamienia, Późne średniowiecze
65.	Łużna	110-67	65	Ślad osadnictwa	Prahistoria
66.	Łużna	110-67	66	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
67.	Łużna	110-67	67	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
68.	Łużna	110-67	68	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
69.	Łużna	110-67	69	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
70.	Łużna	110-67	70	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
71.	Łużna	110-67	71	Ślad osadnictwa	Neolit
72.	Łużna	110-67	72	Ślad osadnictwa	Prahistoria

Lp.	Miejscowość	Numer obszaru AZP	Numer stan. na obszarze	Funkcja obiektu	Blizsza chronologia
73.	Łużna	110-67	73	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
74.	Łużna	110-67	74	Ślad osadnictwa	Neolit
75.	Łużna	110-67	89	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
76.	Mszanka	110-67	98	Ślad osadnictwa	Neolit
77.	Mszanka	110-67	99	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
78.	Mszanka	110-67	100	Osada	Nowożytna
79.	Mszanka	110-67	101	Ślad osadnictwa	Neolit
80.	Mszanka	110-67	102	Osada	Późne średniowiecze
81.	Mszanka	110-67	103	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
82.	Mszanka	110-67	104	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
83.	Mszanka	110-67	105	Ślad osadnictwa	Neolit
84.	Szalowa	111-67	4	Osada	Nowożytna
85.	Szalowa	111-67	5	Ślad osadnictwa	Nowożytna
86.	Szalowa	110-67	22	Osada	Neolit
87.	Szalowa	110-67	23	Osada	Prahistoria
88.	Szalowa	110-67	24	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
89.	Szalowa	110-67	25	Osada	Nowożytna
90.	Szalowa	110-67	26	Ślad osadnictwa	Prahistoria
91.	Szalowa	110-67	28	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
92.	Szalowa	110-67	29	Ślad osadnictwa, Osada	Epoka brązu, Prahistoria
93.	Szalowa	110-67	30	Ślad osadnictwa, Osada	Prahistoria, Późne średniowiecze
94.	Szalowa	110-67	31	Wapiennik	Nowożytna
95.	Szalowa	110-67	32	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
96.	Szalowa	110-67	33	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
97.	Szalowa	110-67	34	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
98.	Szalowa	110-67	35	Ślad osadnictwa	Neolit
99.	Szalowa	110-67	36	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
100.	Szalowa	110-67	37	Ślad osadnictwa	Neolit

Lp.	Miejscowość	Numer obszaru AZP	Numer stan. na obszarze	Funkcja obiektu	Blizsza chronologia
101.	Szalowa	110-67	38	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
102.	Szalowa	110-67	39	Osada	Późne średniowiecze
103.	Szalowa	110-66	149	Ślad osadnictwa	Średniowiecze
104.	Szalowa	110-66	151	Ślad osadnictwa, Ślad osadnictwa	Epoka kamienia, Neolit
105.	Szalowa	110-66	163	Osada	Neolit – wczesna epoka brązu
106.	Wola Łużańska	110-67	75	Wapiennik	Nowożytna
107.	Wola Łużańska	110-67	76	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
108.	Wola Łużańska	110-67	77	Ślad osadnictwa	Prahistoria
109.	Wola Łużańska	110-67	78	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
110.	Wola Łużańska	110-67	79	Ślad osadnictwa, Osada	Okres rzymski, Nowożytna
111.	Wola Łużańska	110-67	80	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
112.	Wola Łużańska	110-67	81	Kopiec	Nieokreślona
113.	Wola Łużańska	110-67	82	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
114.	Wola Łużańska	110-67	83	Kopiec	Nieokreślona
115.	Wola Łużańska	110-67	84	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
116.	Wola Łużańska	110-67	85	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
117.	Wola Łużańska	110-67	86	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia
118.	Wola Łużańska	110-67	87	Ślad osadnictwa	Epoka kamienia

8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z REKOMENDACJI I WNIOSKÓW ZAWARTYCH W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM LUB OKREŚLENIA PRZEZ AUDYT KRAJOBRAZOWY GRANIC KRAJOBRAZÓW PRIORYTETOWYCH

Dla terenów znajdujących się na obszarze województwa małopolskiego nie został przeprowadzony audyt krajobrazowy w rozumieniu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przepisów odrębnych.

Niemniej jednak w 2019 roku Zarząd Województwa Małopolskiego poprzez obwieszczenie zawiadomił o przystąpieniu do sporządzenia projektu audytu krajobrazowego dla województwa małopolskiego.

Sposób prowadzenia prac nad audytem szczegółowo reguluje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie sporządzania audytów krajobrazowych (Dz.U. 2019 poz. 394).

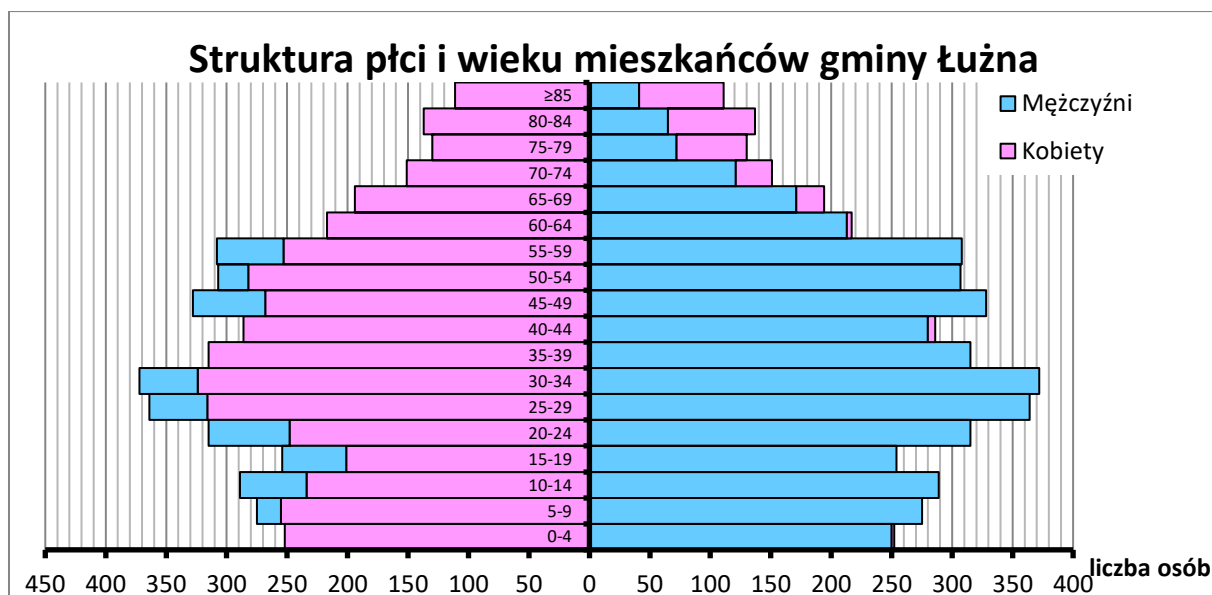
9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

9.1. Demografia

Piramida płci i wieku mieszkańców gminy Łużna (opracowana na podstawie danych BDL GUS, 2018 r.) posiada kształt zbliżony do kształtu piramidy dla całego kraju (Ryc.9). Wyraźnie zaznaczają się na niej dwa wyższe demograficzne: jeden będący odpowiedzią społeczeństwa na straty wojenne oraz okres niepokoju, który nie służył zakładaniu i powiększaniu rodzin oraz drugi, będący echem pierwszego, związany z wchodzeniem w dorosłość osób urodzonych w czasie wyżu.

Pierwszy z nich, tzw. powojenny wyż kompensacyjny przypadający na lata 50. Na wykresie zaznacza się zwiększoną liczbą osób w wieku 55 – 69 lat. Z drugim wyżem demograficznym mieliśmy natomiast do czynienia w latach 80., co z kolei zaznacza się na wykresie jako zwiększona liczba osób w wieku 25 – 39 lat. Pomędzy wspomnianymi wyżami zaznaczają się niższe demograficzne – pierwszy przypadający na lata wojny i skutkujący zmniejszoną liczbą osób w wieku 70 – 79 lat oraz jego echo przypadające na lata 60. i 70., kiedy to rodziny zakładały osoby urodzone w czasie II wojny światowej. Ponadto na piramidzie płci i wieku mieszkańców gminy Łużna można zaobserwować inne charakterystyczne cechy tj. wyraźne podcięcie piramidy oraz znaczną nadwyżkę kobiet nad mężczyznami powyżej 50. roku życia. Na podcięcie piramidy nałożyła się kulturowa zmiana modelu rodziny oraz przesunięcie macierzyństwa z przedziału 20 – 24 na 25 – 29, a nawet 30 – 34 lata. Piramida zwężająca się u podstawy jest charakterystyczna dla starzejących się społeczeństw i nosi nazwę piramidy regresywnej. Znaczna nadwyżka kobiet nad mężczyznami powyżej 50. roku życia jest natomiast spowodowana wyższą średnią długością życia kobiet względem mężczyzn, którzy częściej zapadają na choroby cywilizacyjne (głównie układu krążenia)

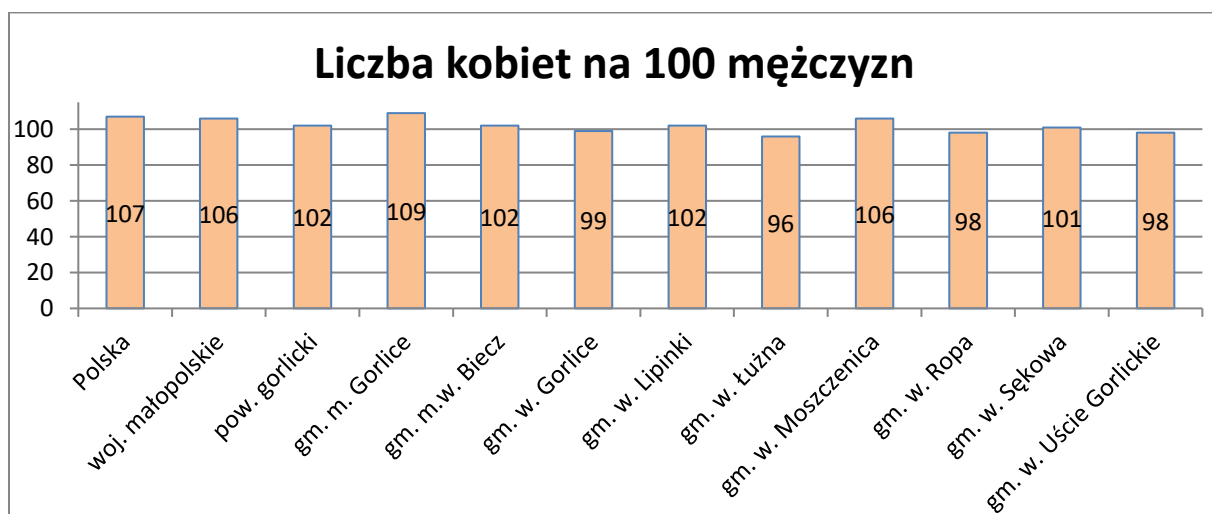
i statystycznie ulegają większej liczbie wypadków. Ponadto w grupie, w której różnica ta jest największa (>75 lat) znaczenie mają straty wojenne. Nadwyżka mężczyzn nad kobietami do 49. roku życia może natomiast znacząco przyczynić się do zmniejszenia liczby zawieranych małżeństw, a w efekcie do jeszcze większego obniżenia przyrostu naturalnego.

Ryc.10. Struktura płci i wieku mieszkańców gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, 2018 r.

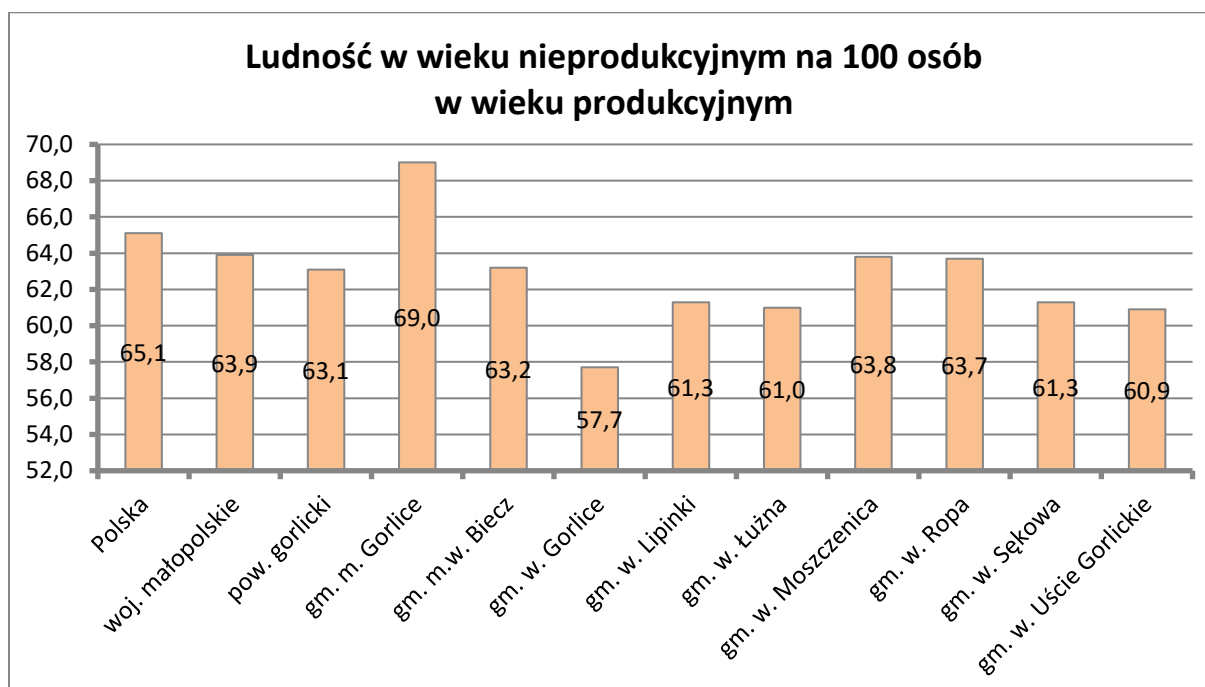
Choć liczba kobiet na 100 mężczyzn (współczynnik feminizacji) w gminie Łużna jest niższa niż średnia krajowa i średnia wojewódzka (Ryc. 10), struktura płci jest niekorzystna. Nadwyżka kobiet jest bowiem widoczna głównie wśród osób starszych, co nie sprzyja zakładaniu rodzin.

Ryc.11. Liczba kobiet na 100 mężczyzn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, 2018 r.

Starzenie się społeczeństwa w gminie Łużna widoczne jest także na Ryc.12., która przedstawia obciążenie osób w wieku produkcyjnym osobami w wieku nieprodukcyjnym. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku 0-17 lat) oraz w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni i kobiety w wieku 65 oraz 60 lat i więcej). Z wykresu wynika, że na obszarze gminy Łużna wskaźnik ten jest niższy niż średnia wojewódzka i krajowa.

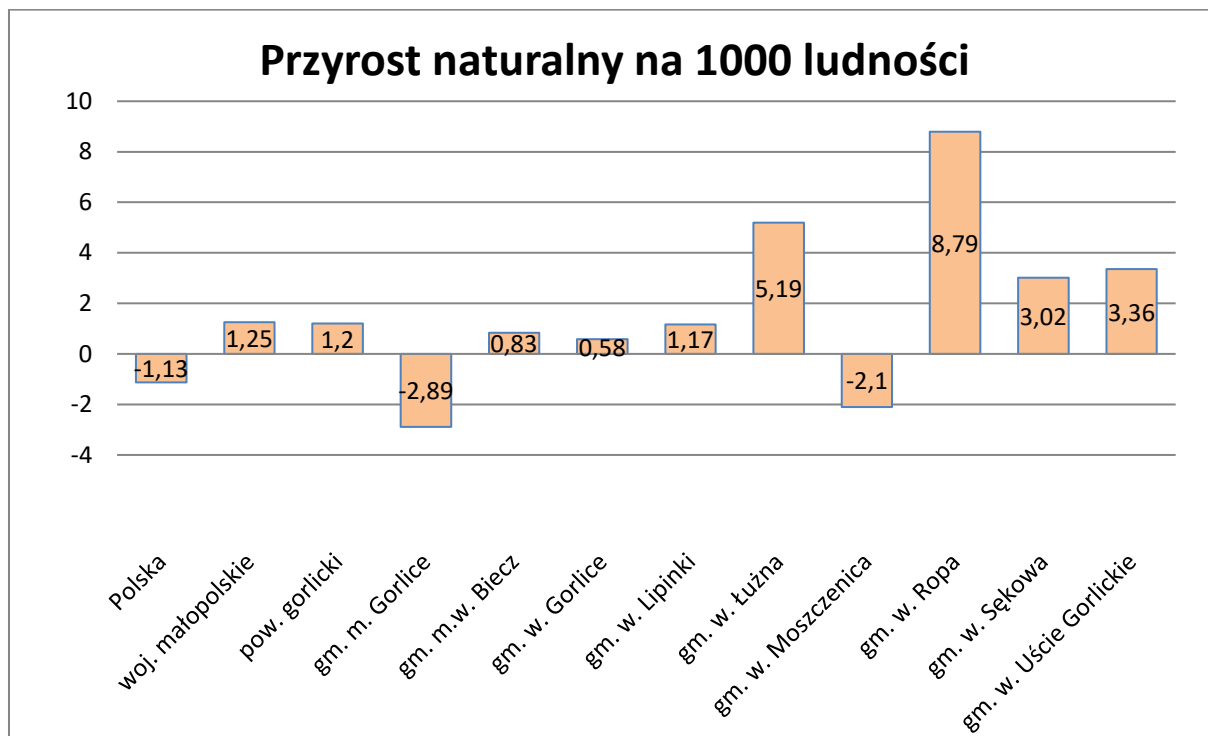

Ryc.12. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, 2018 r.

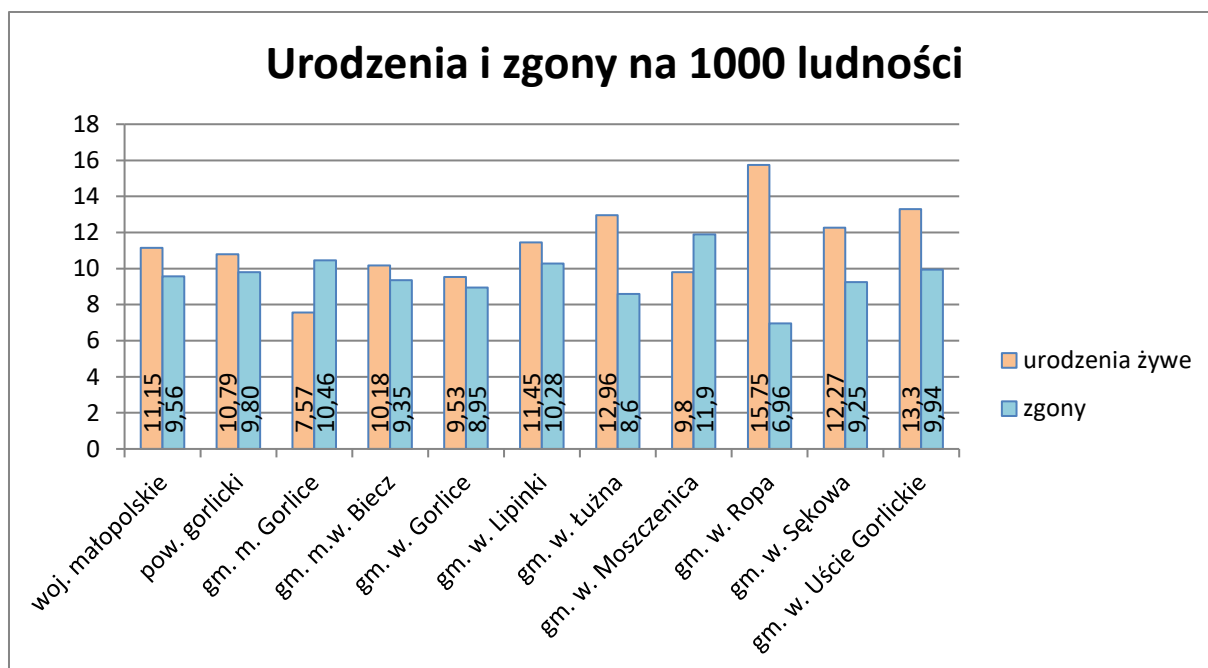
Przyrost naturalny w gminie Łużna jest dodatni i wynosi 5,19 na 1000 mieszkańców, co stanowi wartość wyższą zarówno od średniej powiatowej, wojewódzkiej i krajowej.

Na obniżenie wskaźnika przyrostu naturalnego wpływ ma wysoki wskaźnik zgonów, ale przede wszystkim malejąca liczba urodzeń. Spowodowane jest to przede wszystkim faktem, iż kobiety decydują się obecnie na macierzyństwo najczęściej dopiero pomiędzy 25. a 29. rokiem życia (na początku lat 90. – między 20. a 24.). Im bardziej wykształcone, tym częściej odkładają macierzyństwo bliżej 30. roku życia. Wzrasta też liczba kobiet, które wcale nie decydują się na założenie rodziny. Najpopularniejszym modelem rodziny jest 2 + 2, choć coraz częściej pary decydują się na jedno dziecko lub wcale nie posiadają dzieci, m.in. z powodu bezrobocia i trudności finansowych. Szansą na wzrost liczby urodzeń mogą stać się programy wspierania rodzin, w tym rządowy program Rodzina500+, dzięki któremu rodziny otrzymują świadczenie wychowawcze, będące formą wsparcia długofalowego.

Ryc.13. Przyrost naturalny

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, 2018 r.

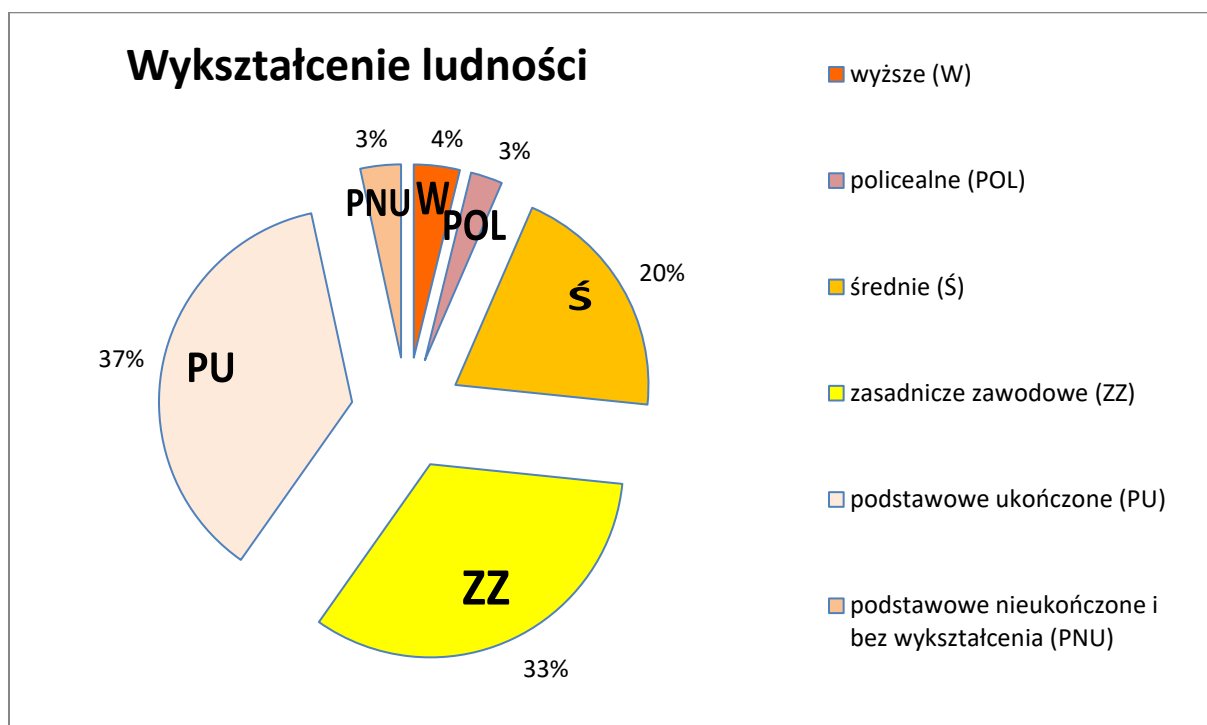

Ryc.14. Urodzenia i zgony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, 2018 r.

Ostatnie badania w zakresie poziomu wykształcenia mieszkańców gminy Łużna przeprowadzono w ramach Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 r. (Ryc. 14). Wykazały

one, że największą grupę stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (ponad 37%). Wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 33% ludności, średnie posiadało około 20% mieszkańców. Nieukończone wykształcenie podstawowe lub zupełny brak wykształcenia stanowiło 3% i była to wartość zbliżona do średniej dla całego kraju. 4% mieszkańców posiadało dyplom ukończenia wyższej uczelni, a około 3% ukończyło szkołę policealną.

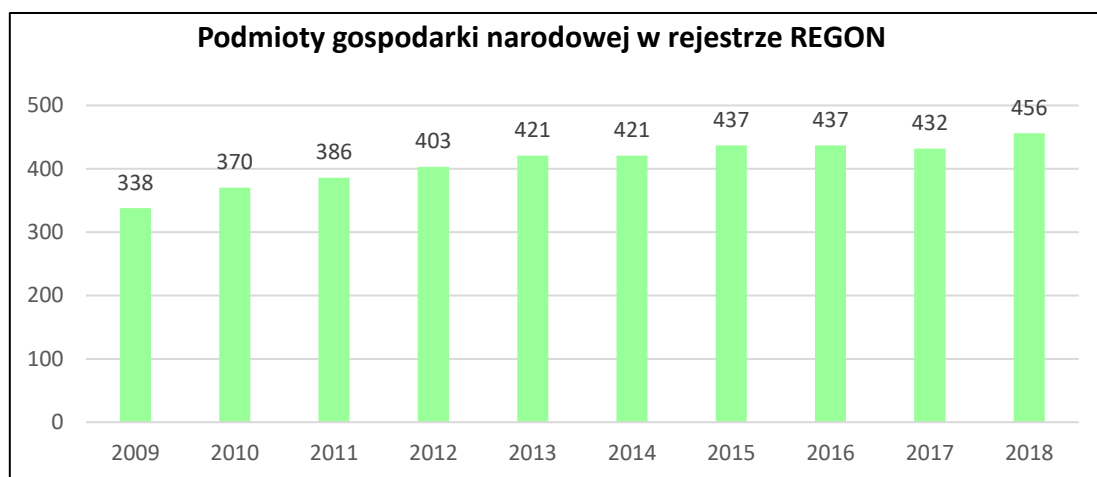

Ryc.15. Wykształcenie ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, NSP 2002

9.2. Struktura gospodarcza, bezrobocie

Gmina Łużna należy do obszarów stabilnych pod względem liczby podmiotów gospodarczych – w latach 2009 – 2018 obserwuje się sukcesywny wzrost liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na podobnym poziomie (Ryc. 15).

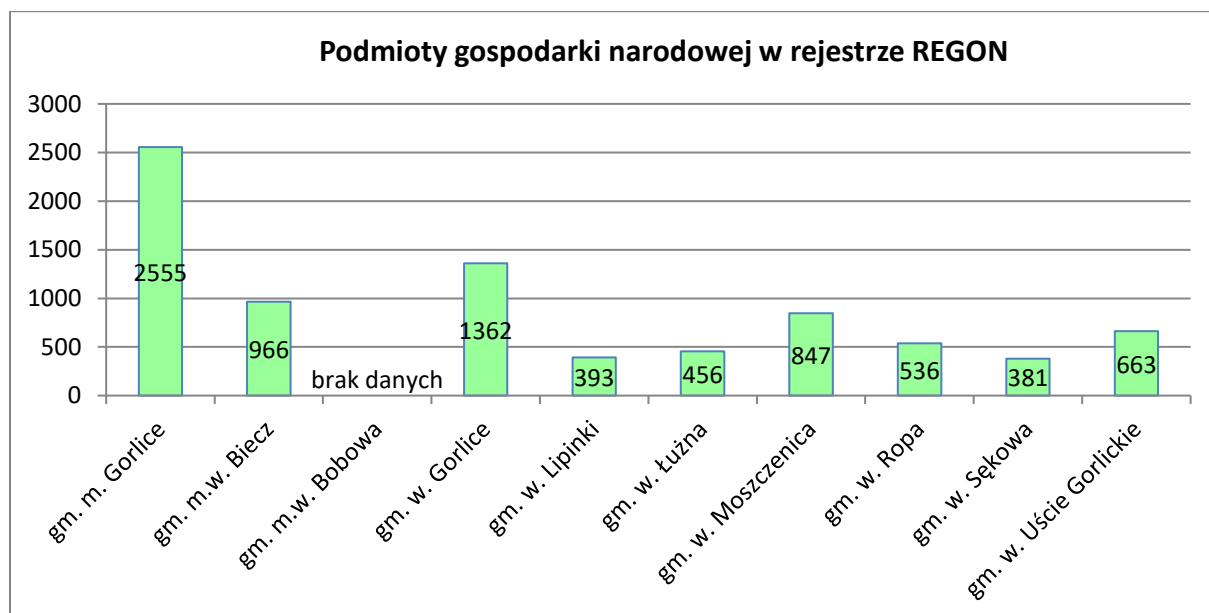

Ryc.16. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2009 - 2018

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na tej podstawie można stwierdzić, iż warunki do prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające. Dodatkowe działania samorządu w zakresie wspierania nowej działalności i rozwoju przedsiębiorczości w gminie mogłyby przyczynić się do dalszej poprawy stanu gospodarki lokalnej.

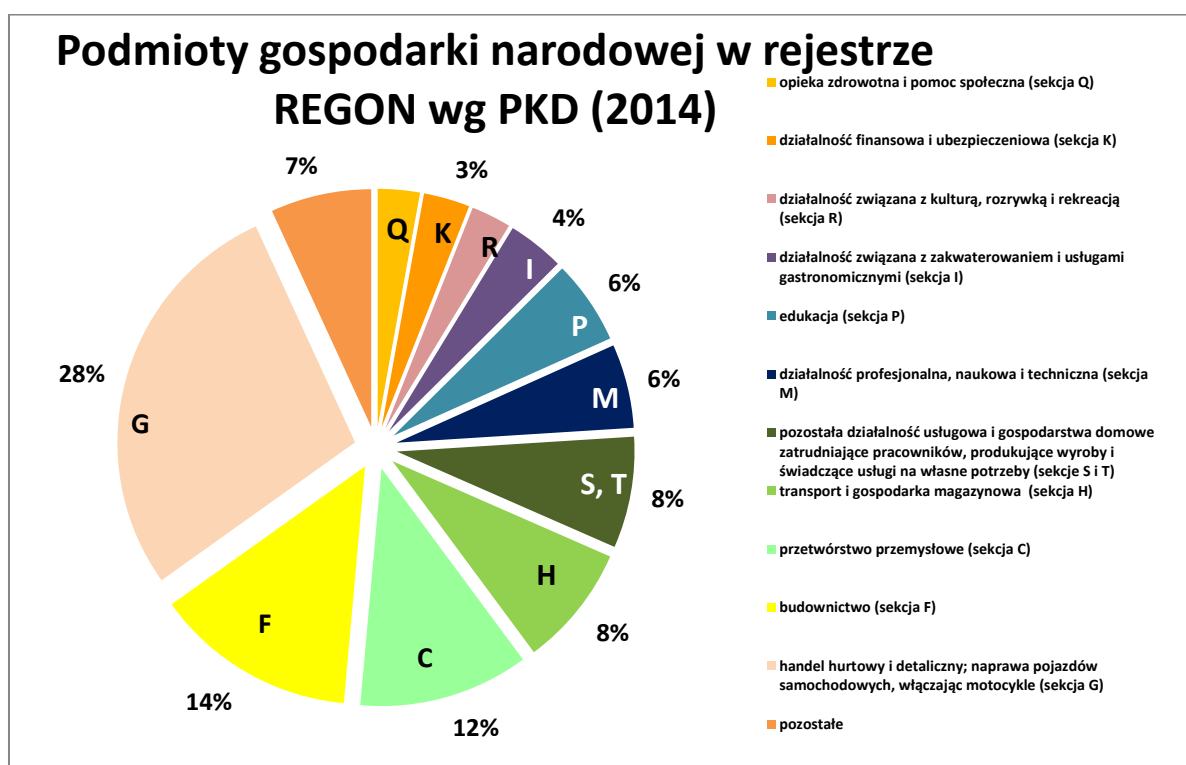
W wykazie liczby podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON powiatu gorlickiego gmina Łużna plasuje się w środkowej części zestawienia z liczbą 456 podmiotów gospodarczych na koniec roku 2018 (Ryc.16).

Ryc.17. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON na tle gmin powiatu

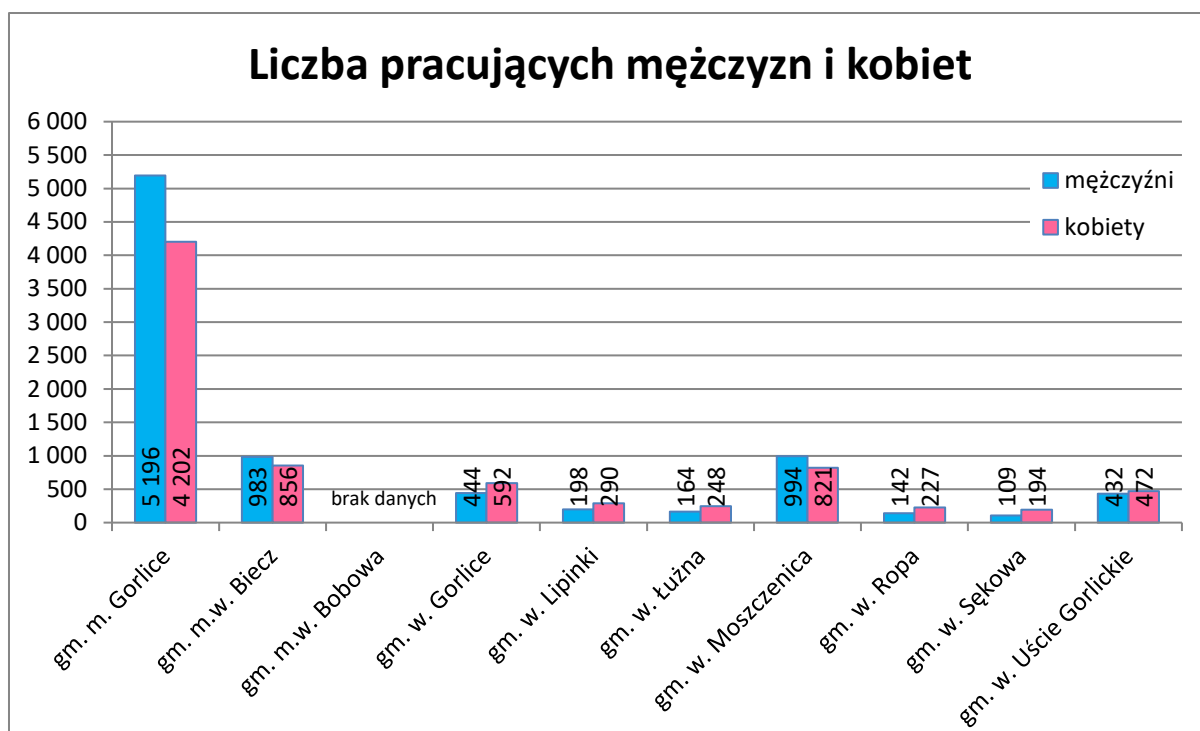
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

W roku 2018 w gminie Łużna najwięcej podmiotów, bo aż 31%, prowadziło działalność w sekcji F (według PKD 2007), czyli handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Kolejne pod względem liczebności grupy stanowiły podmioty działające w sekcji G, czyli handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 20%, w sekcji C (Przetwórstwo przemysłowe) – 13%. W sekcji S i T (pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników) działało 8% podmiotów, w sekcji P (edukacja) – 5%, w sekcjach H i M – po 4% podmiotów. W pozostałych sekcjach działały nieliczne podmioty stanowiące łącznie około 15% wszystkich podmiotów w rejestrze REGON (Ryc.17.).

Ryc.18. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON według sekcji PKD
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

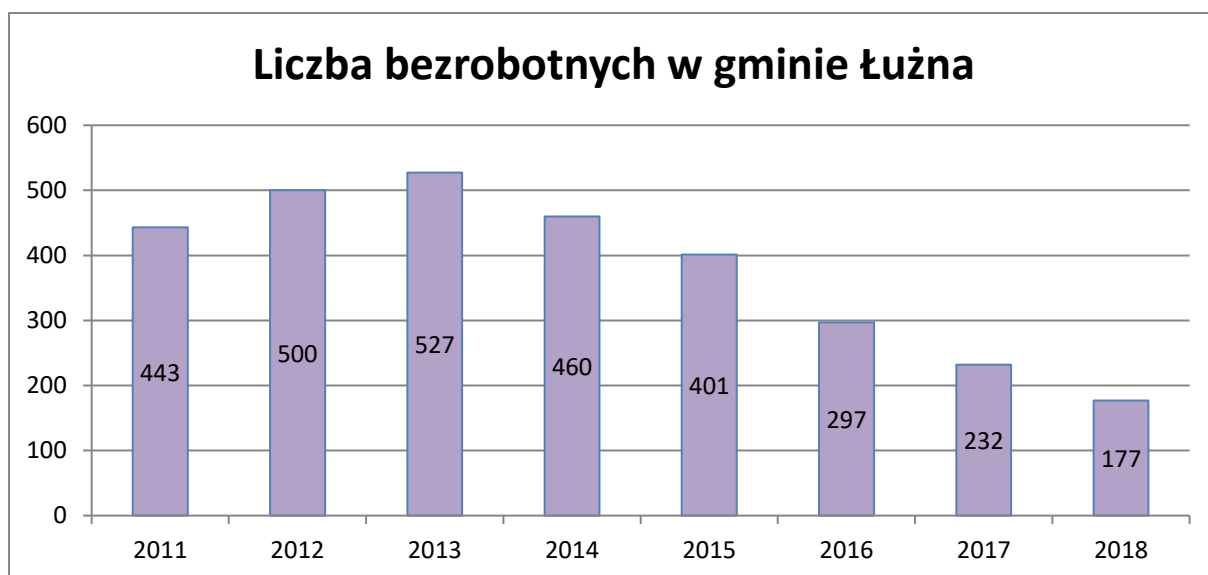
Podobnie jak w większości gmin powiatu gorlickiego, na obszarze gminy Łużna w strukturze osób pracujących przeważają kobiety.

Ryc.19. Struktura zatrudnienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

Poziom bezrobocie na obszarze gminy Łużna w latach 2011-2018 ulegał wahaniom, od roku 2013 systematycznie spada. Na koniec roku 2018 w gminie zarejestrowanych było 177 bezrobotnych, niemniej jednak rzeczywisty wskaźnik był większy, ponieważ część osób bezrobotnych nie było zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy (bezrobocie ukryte). Niemniej jednak od roku 2013 obserwuje się bardzo korzystne zmiany i spadek liczby osób bezrobotnych – w 2018 r. liczba bezrobotnych była najniższa w ostatnim dziesięcioleciu. Tym samym poziom bezrobocia na koniec roku 2018 wynosił 3,3%. Świadczy to o pozytywnych zmianach na rynku pracy oraz ogólnym ożywieniu gospodarczym będącymi wynikiem właściwej polityki gminy i wpływu nowych krajowych instrumentów wsparcia bezrobotnych. Liczbę bezrobotnych w latach 2011-2018 prezentuje zamieszczony poniżej wykres (Ryc. 19).

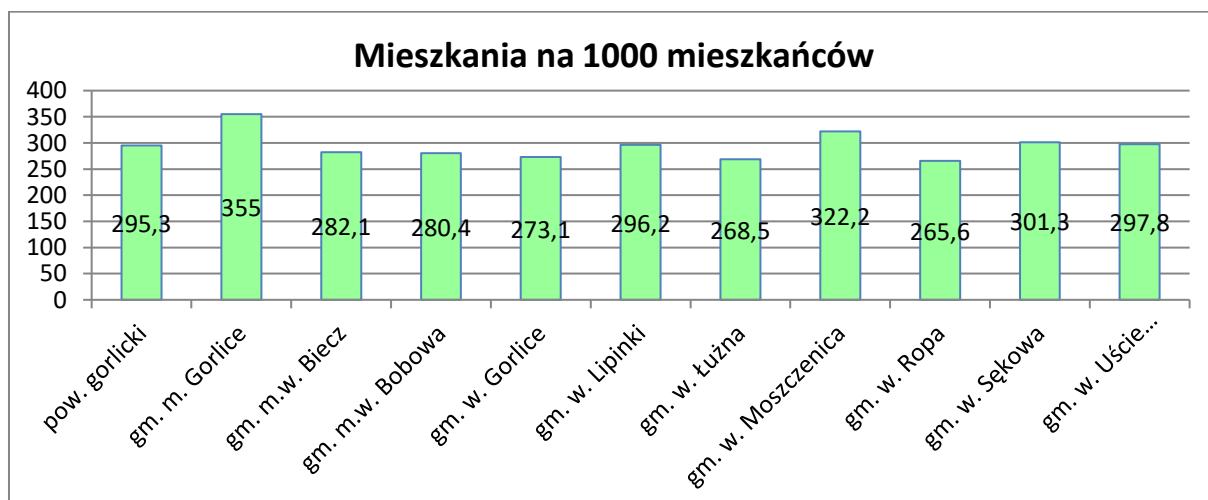

Ryc.20. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na terenie gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

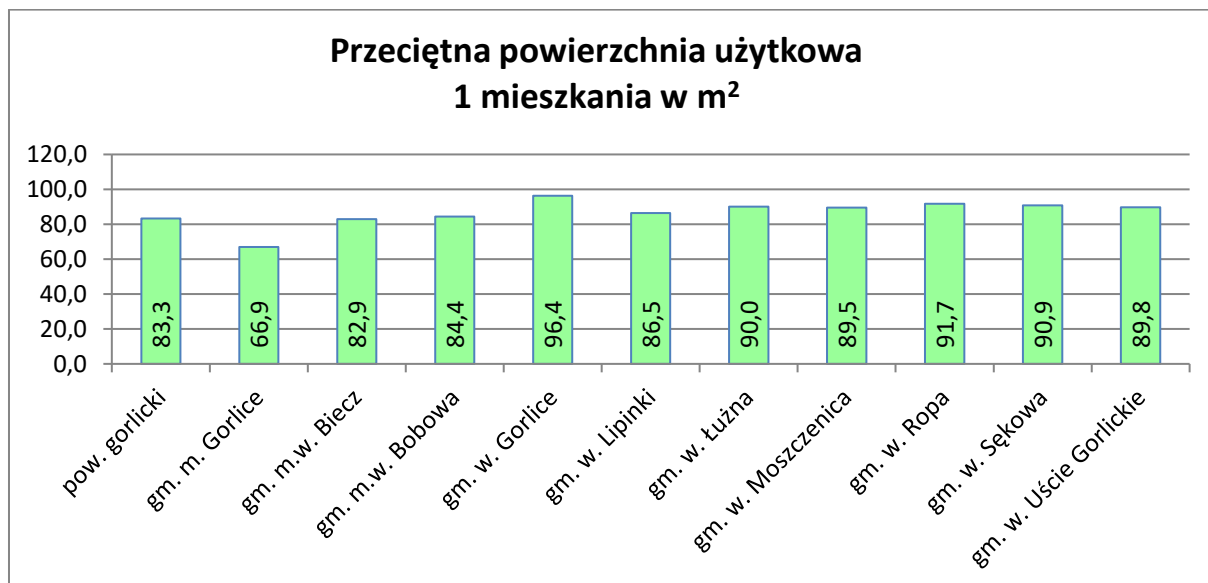
9.3. Jakość życia mieszkańców

Na obszarze gminy dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zagrodowa, w związku z czym wskaźniki charakteryzujące warunki mieszkaniowe są dosyć wysokie. Według danych BDL GUS w 2017 r. na obszarze gminy Łużna znajdowały się 2273 mieszkania, składających się z 9851 izb. Na 1000 mieszkańców przypadało 268,5 mieszkania. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 90,0 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 24,2 m². Warunki mieszkaniowe w gminie Łużna są porównywalne do pozostałych gmin powiatu gorlickiego. Charakterystykę gminy Łużna na tle pozostałych gmin powiatu przedstawiają Ryc. 20-23.

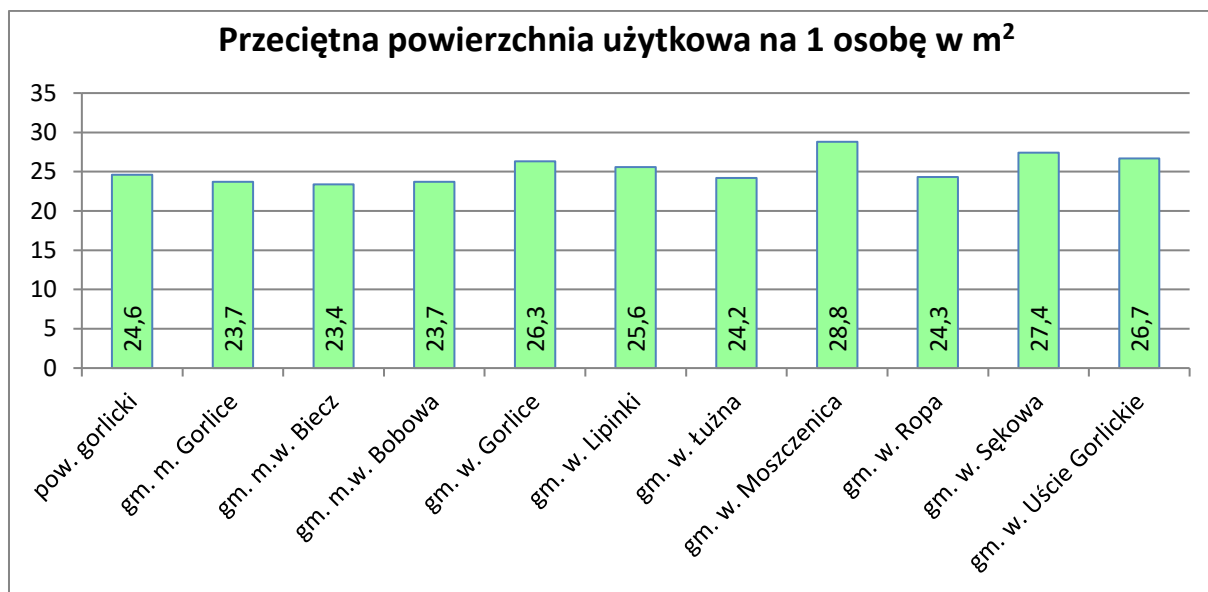
Ryc.21. Warunki mieszkaniowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

Ryc.22. Warunki mieszkaniowe

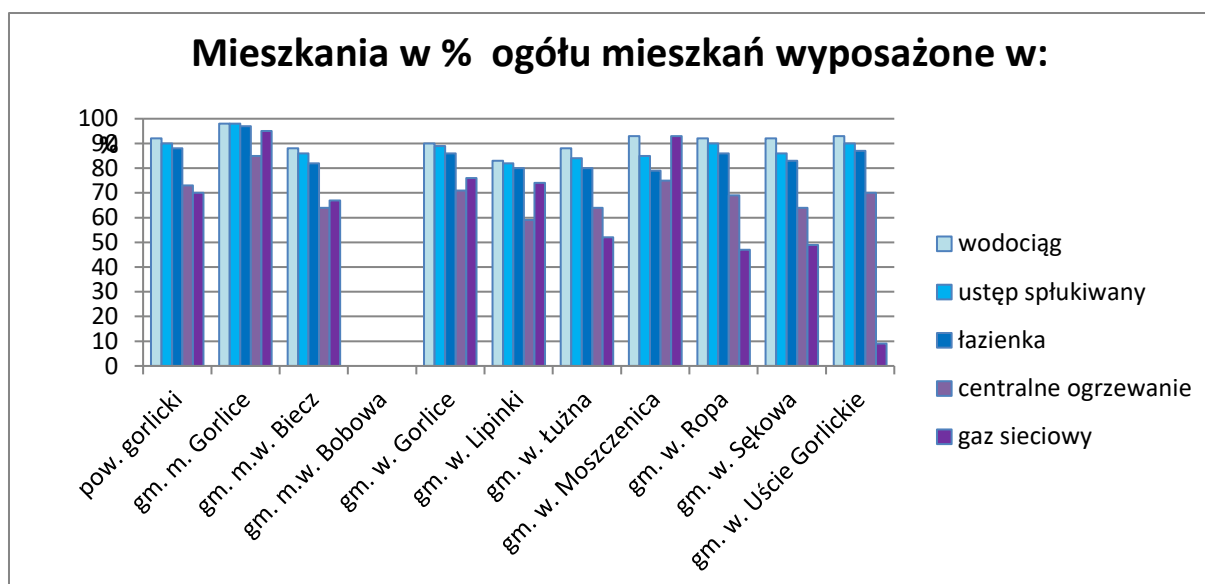
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

Ryc.23. Warunki mieszkaniowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

Zgodnie z danymi BDL GUS (2018 r.) w gminie Łużna 64% mieszkań wyposażonych było w centralne ogrzewanie. Przyłącze wodociągowe posiadało 88% mieszkań, a 80% mieszkań wyposażone było w łazienkę. Ustęp splukiwany posiadało 84% mieszkań. Z gazu sieciowego korzystało 52% mieszkań w gminie.

Ryc.24. Wyposażenie mieszkań

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

9.4. Wychowanie przedszkolne i oświata

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

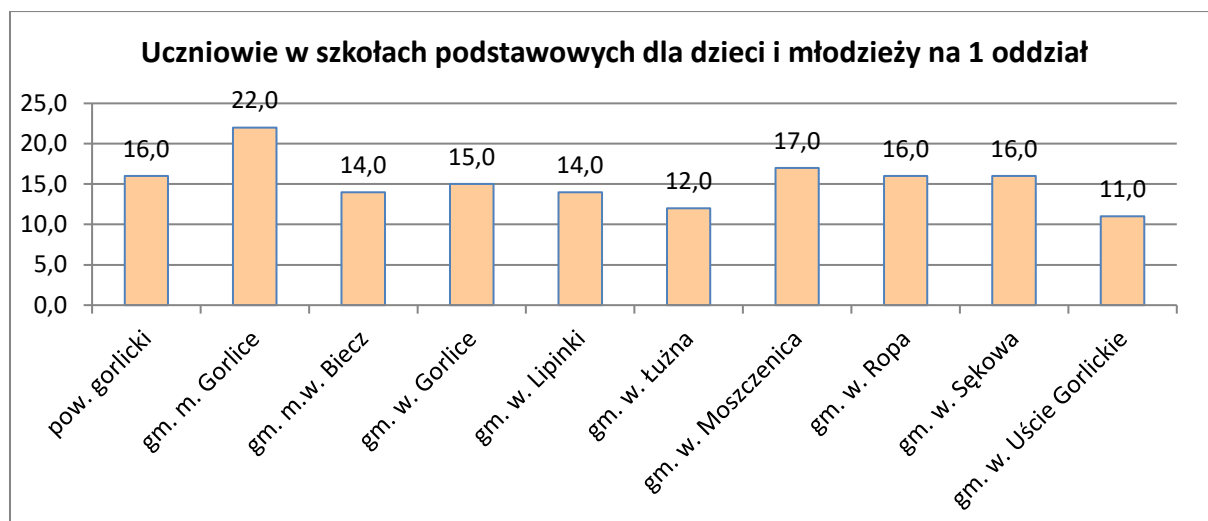
Wychowanie przedszkolne na obszarze gminy Łużna realizowane jest przez placówki publiczne (Samorządowe Przedszkole w Szalowej oraz Samorządowe Przedszkola w zespołach szkolno-przedszkolnych: Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 1 w Łużnej, Zespół Szkolno-Przedszkolny Nr 2 w Łużnej, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Woli Łużańskiej, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Mszance) oraz placówkę niepubliczną w Łużnej. Ponadto funkcjonują oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Biesnej i Bieśniku.

Wg danych BDL GUS w roku 2018 w gminie funkcjonowało 6 placówek przedszkolnych (w tym 1 przedszkole niepubliczne), dysponujących łącznie 14 oddziałami i 350 miejscami. Do placówek uczęszczało 383 dzieci, w tym 13 dzieci dwuletnich, 36 dzieci trzyletnich, 65 dzieci czteroletnich, 82 dzieci pięcioletnich, 86 dzieci sześciioletnich oraz 2 dzieci siedmioletnich. Łącznie na obszarze gminy wychowaniem przedszkolnym objętych było 67,8% dzieci w wieku od 3 do 5 lat, a na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypadało 0,83 dziecka w wieku 3-5 lat.

OŚWIATA

Na terenie gminy Łużna działa 7 publicznych szkół podstawowych (Szkoła Podstawowa Nr 1 w Łużnej, Szkoła Podstawowa Nr 2 w Łużnej, Szkoła Podstawowa w Szalowej, Szkoła Podstawowa w Mszance, Szkoła Podstawowa w Woli Łużańskiej, Szkoła

Podstawowa w Biesnej, Szkoła Podstawowa w Bieśniku). Wg danych BDL GUS w roku 2018 funkcjonujące na obszarze gminy Łużna szkoły podstawowe dysponowały 66 oddziałami. W roku szkolnym 2018/2019 do szkół podstawowych uczęszczało 816 uczniów. Językiem obcym nauczany w szkołach był język angielski, którego uczyło się 816 dzieci oraz niemiecki, którego uczyło się 136 uczniów.

Ryc.25. Szkoły podstawowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

Na terenie gminy Łużna odnotowuje się spadek liczby uczniów w szkołach, co wpisuje się w ogólnokrajowe tendencje demograficzne. Niemniej jednak w porównaniu z pozostałymi gminami powiatu gorlickiego gmina Łużna charakteryzowała się dość wysoką liczebnością klas. W związku z powyższym nie stwierdza się potrzeby zwiększenia liczby klas czy placówek szkolnych.

9.5. Kultura

W gminie Łużna instytucjami prowadzącymi działalność w zakresie upowszechniania kultury jest Gminny Ośrodek Kultury (GOK) w Łużnej, w ramach którego funkcjonuje Wiejski Dom Kultury w Łużnej, Wiejski Ośrodek Kultury w Szalowej, Wiejski Dom Ludowy w Biesnej oraz Biblioteka Publiczna w Łużnej z jej Filiami w Woli Łużańskiej i Szalowej.

Gminny Ośrodek Kultury w Łużnej (GOK) upowszechnia różne dziedziny kultury służące rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb kulturalnych mieszkańców gminy. Ponadto promuje dorobek kulturalny region umożliwiając prezentację i konfrontację zespołów i twórców nieprofesjonalnych organizując przeglądy, festiwale i warsztaty. Organizuje także imprezy o charakterze festynów kulturalnych umożliwiając tym samym integrację i wypoczynek mieszkańcom gminy.

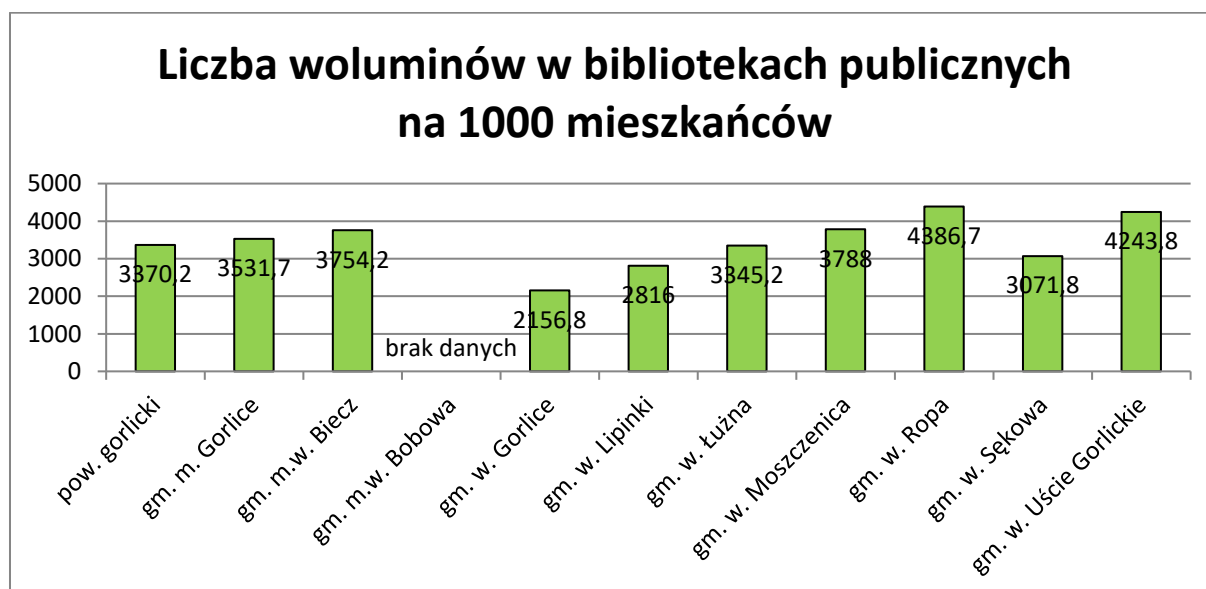
Zajęcia zespołów artystycznych prowadzone w GOK realizują program edukacyjno-artystyczny, który jest prezentowany na przeglądach, konkursach, festynach, imprezach okolicznościowych o zasięgu gminnym, powiatowym, regionalnym oraz ogólnopolskim. Grupy działające przy GOK w roku 2018 brały udział w wielu konkursach i przeglądach artystycznych, zdobywając wiele nagród oraz wyróżnień.

Zajęcia merytoryczne z zakresu działalności zespołów artystycznych, nauki tańca, gry na instrumentach muzycznych, aerobiku itp. prowadzone są przez instruktorów działalności artystycznej.

Działalność Biblioteki Publicznej im. Mariana Czuchnowskiego w Łużnej służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelników społeczeństwa gminy. Biblioteka główna wraz z Filiami w Szalowej i Woli Łużańskiej należy do krajowej sieci bibliotek publicznych. Biblioteka pozostaje w strukturze Gminnego Ośrodka Kultury w Łużnej.

Na koniec roku 2018 księgozbiór Biblioteki Publicznej w Łużnej wraz z jej Filiami wynosił 28481 woluminów, a biblioteka odnotowała 2468 wypożyczeń na zewnątrz. W roku 2018 liczba czytelników wyniosła 951 osób.

W porównaniu z pozostałymi gminami powiatu gorlickiego w zakresie ilości woluminów w bibliotekach na 1000 mieszkańców, gmina Łużna plasuje się w środkowej części zestawienia z ilością 3345,2 woluminów na 1000 mieszkańców (Ryc. 25).

Ryc.26. Zasoby woluminów w bibliotekach
Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

W zakresie organizacji przedsięwzięć kulturalnych i edukacyjnych GOK stale współpracuje z Urzędem Gminy, szkołami i przedszkolami publicznymi, sołtysami wsi, stowarzyszeniami i Kołami Gospodyń Wiejskich oraz z Ochotniczą Strażą Pożarną.

Bogata w życie i działania kulturalne Gmina Łużna od 1988 r. ma wśród instytucji kultury Państwową Szkołę Muzyczną I stopnia, która jest placówką filialną PSM I i II stopnia im. Fryderyka Chopina w Nowym Sączu, zlokalizowaną w sołectwie Szalowa. Prowadzi działalność w budynku stanowiącym własność parafii, który wymaga generalnego i szybkiego remontu, na który wykonana jest dokumentacja techniczna.

Wyjątkowość Państwowej Szkoły Muzycznej w Szalowej stanowi fakt, że jest to pierwsza i przez wiele lat jedyna Państwowa Szkoła Muzyczna zlokalizowana na wsi, która stwarza dzieciom regionów wiejskich dostęp do działań kulturalnych, prowadzonych na wysokim, profesjonalnym poziomie, a tym samym przeciwdziała ich wykluczeniu społecznemu. Dzięki PSM w Szalowej dzieci mogą rozwijać swój talent muzyczny, mają szansę brać udział w licznych warsztatach, konkursach, koncertach, przesłuchaniach oraz lokalnych imprezach kulturalnych. Prowadzona w niej działalność edukacyjno-artystyczna ma wpływ na szeroki rozwój każdego jej uczestnika w zakresie gustu muzycznego, poczucia estetyki, preferencji wyrazu, zdolności rozumienia i odbioru sztuki, a także otwiera możliwość twórczego myślenia, poszukiwania inspiracji do działania i wyrażania siebie. Dzieci i młodzież mają w tej placówce możliwość realizowania swoich pasji muzycznych, zdobywania wiedzy, kształtowania umiejętności gry na instrumentach, nawiązywania nowych relacji.

PSM w Szalowej realizuje cele edukacyjne, artystyczne i wychowawcze na wysokim poziomie, o czym świadczą dalsze losy wielu absolwentów, którzy rozpoczynając swą drogę muzyczną w tym miejscu skierowali działania ku kolejnym szczeblom kształcenia zawodowego. Osoby, które zdobywały podstawy muzyczne, pierwsze doświadczenia edukacyjne i artystyczne w PSM w Szalowej obecnie spełniają się jako muzycy czy animatorzy życia muzycznego. Zarówno PSM jak i oni sami od wielu lat z powodzeniem realizują projekty, które angażują lokalną społeczność i cieszą się dużym zainteresowaniem. Ich powodzenie możliwe jest dzięki zaangażowaniu i kreatywności pasjonatów muzyki, absolwentów, uczniów i nauczycieli PSM.

Wpływ działalności szkoły muzycznej od wielu lat widoczny jest w regionie na wielu płaszczyznach, w tym m.in.: społecznej, edukacyjnej, wychowawczej, emocjonalnej. Gromadzone w dokumentacji szkoły dyplomy, fotografie i nagrania są dowodem wielu sukcesów oraz bogatej promocji regionu.

Niezwykle cenny i istotny dla ruchu artystycznego jest stan świadomości mieszkańców dotyczący własnego pochodzenia i miejsca, w którym przyszło im żyć. Jego ugruntowaniu

służą programy szkolne, dzięki którym wdrażane są ścieżki edukacyjne mające na celu zapoznanie dzieci i młodzieży z tradycjami kulturowymi ziemi łuzniańskiej.

Mnogość i różnorodność form oraz niezmiennie wysoki poziom artystyczny prezentowanych przedsięwzięć sprawiają, iż gmina Łuzna jest jednym z prężniej działających ośrodków kulturalnych powiatu gorlickiego, a także województwa małopolskiego.

Placówki te są dostępne dla ogółu mieszkańców gminy. Jednakże należy zaznaczyć, iż nie we wszystkich sołectwach są zlokalizowane placówki upowszechniania kultury, co może stwarzać trudności w dostępie do oferowanych usług kulturalnych. Domy Kultury w Łużnej i Szalowej nie są przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich, co stanowi barierę w dostępie do tych budynków. Natomiast Wiejski Dom Ludowy w Biesnej został wyposażony w urządzenia oraz elementy pomagające poruszać się po nim osobom niepełnosprawnym, w tym osobom poruszającym się na wózkach czy z problemami wzroku.

Zadania z zakresu upowszechniania kultury realizowane są poprzez rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych, przygotowanie do odbioru i tworzenia wartości kulturalnych, kształtowanie wzorów aktywnego uczestnictwa w kulturze.

Obserwując strukturę wiekową osób biorących bezpośredni udział w życiu kulturalnym, a w szczególności uczestniczących w działalności zespołów artystycznych, kół zainteresowań itp. stwierdzić należy, że największą grupą wiekową są dzieci szkół podstawowych.

Pomimo braku świetlic w gminie Łuzna, dzieci mają możliwość zagospodarowania wolnego czasu korzystając z oferty GOK.

Kolejna grupa to osoby dorosłe. Najmniejsze zainteresowanie aktywnym uczestnictwem w kulturze zaobserwowano w grupie młodzieży – uczniów szkół średnich oraz studentów. Spowodowane jest to prawdopodobnie kontynuacją edukacji tej grupy poza terenem gminy, a co za tym idzie zmianą miejsca zamieszkania.

9.6. Sport i rekreacja

Gmina Łuzna posiada dobrze rozwiniętą bazę sportowo-rekreacyjną. Od 2018 roku w Szalowej funkcjonuje komfortowy kompleks sportowy „Szalowa Sport Arena”, który posiada pełnowymiarowe boisko sportowe kryte w całości halą pneumatyczną, tzw. balonem. Obiekt ten wyposażony jest w hotel z 96 miejscami noclegowymi 2, 3 i 4 pokojowymi w wysokim standardzie i gastronomi. Kompleks ten stanowi idealny obiekt do organizacji obozów sportowych, szkoleniowych, piłkarskich meczów oficjalnych i towarzyskich.

Na terenie gminy znajdują się także:

- Kompleksy Boisk Sportowych:
 - „Moje Boisko Orlik 2012” w Szalowej,

- „Orlik-Plus” przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 w Łużnej,
- kompleks przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Woli Łużańskiej,
- Otwarte Strefy Aktywności (OSA) w Łużnej i Szalowej:
 - ogólnodostępna siłownia,
 - plac zabaw,
 - strefa relaksu).
- obiekty małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej:
 - boiska sportowe w Biesnej i Bieśniku,
 - place zabaw w różnych wsiach,
 - Park Turystyki i Rekreacji w Szalowej.

Znaczącym miejscem rekreacji dla mieszkańców jest podworski Park Krajobrazowy w Biesnej, w którym w ramach projektu „Karpackie Inicjatywy Lokalne 2” w 2017 zrealizowano inicjatywę związaną z ochroną przyrodniczą i kulturową zasobu. W celu ukierunkowania dzieci, młodzieży, społeczeństwa oraz turystów w ramach projektu zostały zamontowane elementy małej architektury jak:

- Dendrofon-Leśne cymbały, którego głównym celem edukacyjnym jest poznanie właściwości rezonansowych drewna,
- Skocznia „Leśne rekordy” to propozycja ćwiczeń zarówno dla najmłodszych jak też starszych by w sposób łatwy i przystępny zachęcić do aktywności fizycznej,
- Ekologiczne koło wiedzy porusza zagadnienia uzupełniające podstawową wiedzę przyrodniczą z różnych obszarów tematycznych. Gra ułatwia prowadzenie zajęć edukacyjnych w plenerze oraz weryfikację posiadanej wiedzy,
- Magia ziół ogrodowych porusza zagadnienia z zakresu uprawy w naszych ogrodach ziół. Ta ekologiczna kostka wiedzy poprzez budowę pozwala na zaangażowanie ruchowe, budowanie koncentracji i koordynacji u dzieci,
- Ścieżka zmysłów to wytyczona trasa, która została wyłożona zróżnicowanym materiałem pochodzenia naturalnego jak szyszki, żwir, mech, kasztany. Przejście po niej wymaga ściągnięcia obuwia, by bosymi stopami odczuć charakterystyczne podłoże.

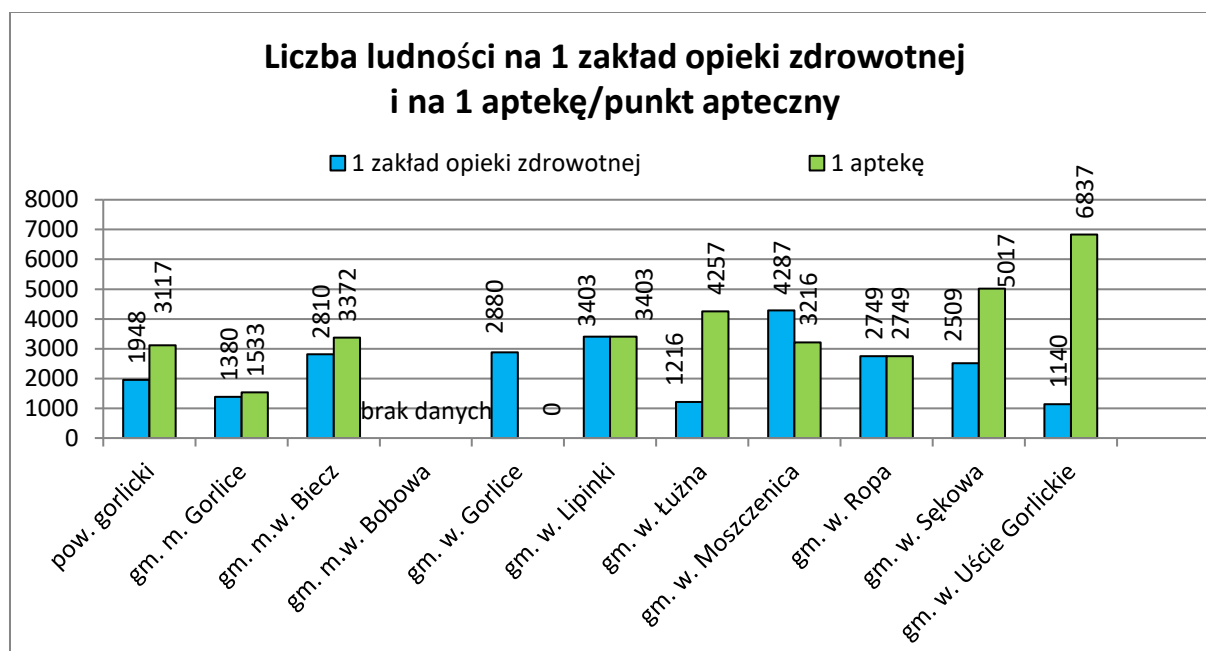
9.7. Ochrona zdrowia

Wg danych BDL GUS na koniec 2018 r. w gminie Łużna funkcjonowało 7 przychodni zapewniających ambulatoryjną opiekę zdrowotną. W ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielono pacjentom 37294 porad. W Gorlicach znajduje się szpital, obsługujący mieszkańców miasta i powiatu – Szpital Specjalistyczny z kompleksową opieką medyczną, a w razie

konieczności udzielenia natychmiastowej pomocy doraźnej w związku z nagłym zagrożeniem życia lub zdrowia Samodzielne Publiczne Powiatowe Pogotowie Ratunkowe w Gorlicach. Ograniczone możliwości w zakresie usług zdrowia, niska dostępność do publicznej specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz dostępność opieki całodobowej, weekendowej i świątecznej zapewniają niewystarczający poziom usług medycznych.

Problemem jest brak ośrodków opiekuńczych dla osób starszych, szczególnie istotny w odniesieniu do struktury demograficznej, która odzwierciedla starzenie się społeczeństwa. W związku z tym należy podjąć niezbędne działania, mające na celu zaspokojenie potrzeb tej części społeczeństwa.

W roku 2016 mieszkańcy mieli możliwość zaopatrywania się w leki z 2 aptek zlokalizowanych na terenie gminy. Apteki ogólnodostępne na terenie powiatu gorlickiego pełnią dyżury całodobowo, zgodnie z grafikami dyżurów.

Ryc.27. Opieka zdrowotna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS, 2018 r.

10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Czynnikami, które bezpośrednio wpływają na poziom zagrożenia i bezpieczeństwa w gminie Łużna są:

- ilość zaistniałych przestępstw, w tym głównie kryminalnych,

- wykrywalność sprawców przestępstw,
- bezpieczeństwo i porządek w miejscach publicznych,
- bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
- liczba osób bezdomnych.

Analiza tych czynników pozwoliła na stwierdzenie, iż nie odbiegają one od średniej statystycznej w tym rejonie, a widoczna malejąca dynamika niektórych zjawisk patologicznych potwierdza tezę o względnie dobrym poziomie bezpieczeństwa.

Odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy Łużna spoczywa na policji – Komisariat Policji w Bobowej (Posterunek Policji w Łużnej został zlikwidowany w 2015 r.) oraz Punkt Przyjęć Interesantów w Łużnej, straży pożarnej – jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w sołectwach: Łużna, Szalowa, Wola Łużańska, Mszanka, Biesna, Bieśnik. Systemem bezpieczeństwa w gminie zarządza Zespół ds. Zarządzania Kryzysowego, Obrony Cywilnej i Obronności Urzędu Gminy Łużna. Do jego zadań należy m.in. budowanie systemu efektywnych działań na wypadek klęsk żywiołowych i innych sytuacji nadzwyczajnych.

Ponadto dla poprawy bezpieczeństwa publicznego w 2016 r. władze powiatu gorlickiego przyjęły „Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na lata 2016-2020”. Program ten łączy działania Policji, administracji rządowej i samorządowej oraz partnerów społecznych, zainteresowanych poprawą bezpieczeństwa i porządku publicznego. Głównym założeniem programu jest koordynacja wysiłku społecznego poprzez budowę zintegrowanego systemu bezpieczeństwa i zasad współpracy. Są to kompleksowe działania mające na celu ograniczenie zjawisk i zachowań, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia.

11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Główna funkcja gminy Łużna to rolnictwo, stąd szansą na jej dalszy rozwój może stać się produkcja regionalna. System ochrony i promocji wyrobów regionalnych i tradycyjnych jest jednym z najważniejszych czynników wpływających na zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. Za jego sprawą chroni się także dziedzictwo kulturowe wsi, co w dużym stopniu przyczynia się do zwiększenia atrakcyjności terenów wiejskich i rozwoju agroturystyki oraz turystyki wiejskiej.

Możliwości rozwoju turystycznego gminy stwarzają tereny cenne przyrodniczo, malownicze położenie na Pogórzu, a także bogata historia i ciekawe zabytki kultury oraz brak

uciażliwego przemysłu. Dla odwiedzających gminę turystów dostępne są jednak ograniczone usługi z zakresu gastronomii, rozrywki, jak i bazy noclegowej. Liczne trasy i szlaki, w tym rowerowe ukazują unikalne wartości gminy, jej historię oraz bogactwo przyrodnicze.

Potrzeby i możliwości rozwoju gminy Łużna zawarte zostały w Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łużna na lata 2011-2020. Głównymi celami wyznaczonymi w dokumencie są wizja i misja oraz cele strategiczne, będące próbą syntetycznego przedstawienia głównych idei dokumentu.

Wizja gminy Łużna to:

„Gmina Łużna w 2020 roku wykorzystując potencjał związany z położeniem geograficznym i atrakcyjnością dla osadnictwa stanie się miejscem, gdzie warto mieszkać, pracować i inwestować, a także wypoczywać.

Będzie gminą nowoczesną, oferującą znakomite warunki zamieszkiwania; dbającą o rozwój przedsiębiorczości, szczególnie w sferze usług, turystyki, rekreacji oraz sektorze rolnym; dbającą o ochronę środowiska oraz zabytki kultury materialnej i przyrodniczej.

Mieszkańcom Gminy zapewnione zostaną warunki życia zgodnie ze standardami europejskimi w zakresie bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, oświaty i kultury.”

Misja gminy Łużna to:

„Dążenie do równomiernego, kompleksowego rozwoju w sołectwach poprzez zachowanie równowagi pomiędzy aktywnością gospodarczą opartą na solidnej bazie usługowo – gospodarczej i rolniczej, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.”

Cele strategiczne gminy Łużna to:

- *Cel strategiczny 1: Zrównoważony rozwój wsi.*
- *Cel strategiczny 2: Dostosowanie rolnictwa do gospodarki rynkowej.*
- *Cel strategiczny 3: Modernizacja infrastruktury technicznej dla poprawy warunków życia mieszkańców gminy i sprostania wymaganiom rozwoju przedsiębiorczości.*
- *Cel strategiczny 4: Zwiększenie atrakcyjności posiadanych zasobów gminy.*
- *Cel strategiczny 5: Zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie usług społecznych.*
- *Cel strategiczny 6: Zwiększenie potencjału gospodarczego gminy.*
- *Cel strategiczny 7: Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy zapewniający dbałość o środowisko naturalne.*

– *Cel strategiczny 8: Rozwój kapitał społecznego.*

Możliwości rozwoju są ściśle powiązane z uwarunkowaniami, jakie występują na obszarze gminy. W związku z rozwojem działalności pozarolniczej w jej obecnym kształcie, odpowiednim alternatywą wydaje się rozwój turystyki, szczególnie turystyki weekendowej oraz agroturystyki, który jest jednak uzależniony od inwestycji w infrastrukturę techniczną i obsługę ruchu turystycznego.

W celu zachowania i wykorzystywania walorów gminy należy inwestować w odnawialne źródła energii, które pozwolą na poprawę stanu środowiska naturalnego, zwłaszcza powietrza, zanieczyszczanego przez niską emisję.

11.1. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne, prognoza demograficzna i bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Zbilansowana analiza ekonomiczna, środowiskowa i społeczna jest narzędziem wspierającym wprowadzanie zasad zrównoważonego rozwoju i wspomaga racjonalne wykorzystanie walorów gospodarczych i krajobrazowych przestrzeni. Jej celem jest także ograniczenie lub wręcz eliminacja zbędnej i nadmiernej podaży na zagospodarowanie terenów i bardziej ekonomiczne wykorzystanie ich potencjału. Tym samym przyczynia się ona do ograniczenia procesów dezurbanizacji i deprecjacji przestrzeni, będącej dobrem ograniczonym i trudnym do odtworzenia.

Analiza ekonomiczna potrzeb i możliwości rozwojowych gminy

Do głównych aspektów ekonomicznych wziętych pod uwagę, oceniając potrzeby i możliwości rozwoju gminy, należy zaliczyć rozwój przedsiębiorczości i usług oraz rozwój agroturystyki. Należy dążyć do stworzenia warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, a także zapewnić dalszy rozwój dużym przedsiębiorstwom, wyznaczając nowe tereny aktywności gospodarczej.

Potrzeby dla rozwoju gminy zostały ujęte w Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łużna na lata 2011 – 2020.

Dalszy rozwój Gminy Łużna wymaga działań priorytetowych, opartych na niniejszej strategii, porządkującej cele i sposób jej realizacji. Zakłada się, że działania spowodują trwałe zmiany w życiu mieszkańców oraz w wizerunku Gminy Łużna.

Finalne efekty działań przewidzianych w strategii rozwoju ekonomicznego przedstawiają się następująco:

- rozwój gospodarczy gminy zmniejszy bezrobocie, co spowoduje wzrost poziomu życia

mieszkańców,

- nastąpi wzrost liczby małych i średnich przedsiębiorstw i osób prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek,
- nastąpi rozwój sektora usług,
- promocja Gminy będzie czynnikiem przyciągania inwestorów z zewnątrz,
- nastąpi rozwój rolnictwa ekologicznego, poprawiającego opłacalność produkcji rolnej,
- poprawi się jakość dróg,
- rozwiązana zostanie kompleksowo: wyposażenie w wodociągi i kanalizację wszystkich obszarów gminy,
- poprawi się koniunktura gospodarcza Gminy.

Analiza środowiskowa potrzeb i możliwości rozwojowych gminy

Analizując aspekty środowiskowe wzięto pod uwagę tereny o największych walorach przyrodniczych. Należy zadbać o zachowanie wszystkich form ochrony przyrody ustanowionych na terenie gminy. Na terenach szczególnie cennych przyrodniczo i w ich sąsiedztwie do minimum należy ograniczyć nowe tereny przeznaczone pod zainwestowanie. W ustaleniach studium, zapisami należy ograniczyć w maksymalnym stopniu negatywne oddziaływanie planowanego zagospodarowania na środowisko.

Analiza społeczna potrzeb i możliwości rozwojowych gminy

Do głównych aspektów społecznych, wziętych pod uwagę, jest przede wszystkim poprawa warunków życia mieszkańców, stanu opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa publicznego. W zakresie infrastruktury społecznej pierwszym analizowanym aspektem jest wyposażenie w placówki oświaty i wychowania. Na terenie gminy funkcjonuje 7 szkół podstawowych. Wg danych BDL GUS w roku 2018 funkcjonujące na obszarze gminy Łużna szkoły podstawowe dysponowały 66 oddziałami. W roku szkolnym 2018/2019 do szkół podstawowych uczęszczało 816 uczniów. Stwierdzić należy, iż wyposażenie w szkolnictwo podstawowe jest stosunkowo dobre na terenie gminy. Mając na uwadze spadającą liczbę urodzeń dzieci w gminie, istniejąca infrastruktura społeczna w zakresie oświaty winna być utrzymana i zmieniana w miarę potrzeb. Ważne jest zapewnienie w miarę możliwości miejsc dla wszystkich dzieci w przedszkolach i żłobkach.

W zakresie stanu opieki zdrowotnej na terenie gminy Łużna funkcjonuje 7 przychodni zapewniających ambulatoryjną opiekę zdrowotną. W Gorlicach znajduje się szpital, obsługujący mieszkańców miasta i powiatu – Szpital Specjalistyczny z kompleksową opieką medyczną, a w razie konieczności udzielenia natychmiastowej pomocy doraźnej w związku

z nagłym zagrożeniem życia lub zdrowia Samodzielne Publiczne Powiatowe Pogotowie Ratunkowe w Gorlicach. Ograniczone możliwości w zakresie usług zdrowia, niska dostępność do publicznej specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz dostępność opieki całodobowej, weekendowej i świątecznej zapewniają niewystarczający poziom usług medycznych.

Problemem jest brak ośrodków opiekuńczych dla osób starszych, szczególnie istotny w odniesieniu do struktury demograficznej, która odzwierciedla starzenie się społeczeństwa. W związku z tym należy podjąć niezbędne działania, mające na celu zaspokojenie potrzeb tej części społeczeństwa.

Ważnym elementem infrastruktury społecznej jest wyposażenie mieszkań w instalacje wodociągowe, kanalizację i instalacje gazowe. Gmina Łużna charakteryzuje się niewystarczająco rozwiniętą siecią infrastruktury technicznej. Wg danych BDL GUS na koniec 2018 roku zaledwie 4,7% ludności w gminie korzystało z zaopatrzenia w wodę z sieci wodociągowej, z kanalizacji korzystało 2,0% mieszkańców, natomiast z instalacji gazowej korzystało 53,5% mieszkańców. Tak niskie wyposażenie gminy w sieci infrastruktury technicznej jest jedną z głównych barier rozwoju gospodarczego gminy, w tym rozwoju turystyki i agroturystyki. Konieczna zatem jest rozbudowa istniejących sieci infrastruktury.

11.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Prognozy demograficzne sporządzone zostały na podstawie danych statystycznych dostępnych na stronie Głównego Urzędu Statystycznego.

Analiza ludności w wieku produkcyjnym wskazuje zarówno u kobiet, jak i u mężczyzn na wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnych wahaniach liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Takie wahania liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym wskazują na potrzebę aktywizacji szczególnie ludności produkcyjnej, a także konieczność stwarzania nowych miejsc pracy. Jednocześnie dane w zakresie wskaźnika bezrobocia pokazują jego zmniejszenie. W celu podtrzymania obserwowanego trendu, spadku bezrobocia, należy dążyć do stwarzania warunków dla rozwoju przede wszystkim indywidualnej aktywności ekonomicznej poprzez rozwój głównie małych i średnich przedsiębiorstw.

Tab. 7. Podział ludności wg wieku produkcyjnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

mężczyźni	2014	2015	2016	2017	2018
-----------	------	------	------	------	------

przedprodukcyjny	988	968	961	950	961
produkcyjny	2868	2890	2922	2914	2909
poprodukcyjny	415	429	438	455	470
kobiety	2014	2015	2016	2017	2018
przedprodukcyjny	830	838	828	838	854
produkcyjny	2377	2376	2381	2378	2380
poprodukcyjny	885	899	921	930	940

Tab. 8. Bezrobocie w Łużnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

	2014	2015	2016	2017	2018
mężczyźni	6,3	5,4	3,3	2,4	2,1
kobiety	11,8	10,3	8,4	6,8	4,9
ogółem	8,8	7,6	5,6	4,4	3,3

Dane w zakresie liczby ludności z podziałem na wiek produkcyjny wskazują na nieznaczny wzrost osób w wieku produkcyjnym oraz widoczny spadek bezrobocia zarówno wśród kobiet jak i u mężczyzn.

W celu oceny potencjału demograficznego całej gminy przeprowadzono prognozę demograficzną opartą na analizie wskaźnikowej.

W związku z dostępem do całości niezbędnych danych jako rok bazowy przyjęto rok 2018. Prognozowana liczba ludności wyliczona przy pomocy metody wskaźnikowej daje dane uwzględniające zarówno obserwowane w ostatnich pięciu latach saldo migracji, a także wskaźniki przyrostu naturalnego. Wskazać należy, iż dane m.in. w zakresie prognozowanej liczby urodzeń żywych względem wieku matki nie są publikowane na poziomie gminy lub powiatu, co sprawia, iż są to dane uogólnione dla większego obszaru terytorialnego, a dane te determinują wyniki prognozy. Dodatkowo, przeprowadzona analiza w zakresie prognozy liczby ludności nie uwzględnia wahań w tym zakresie i określa prognozowaną liczbę liczby ludności na podstawie stałego trendu.

Liczba ludności w gminie nie wynika wyłącznie z przyrostu naturalnego, ale także z salda migracji. W związku z tym przeanalizowano również dane dotyczące migracji ludności.

Tab. 9. Ruch migracyjny w Łużnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

	Saldo migracji wewnętrznych	Saldo migracji zagranicznych
2014	9	-7
2015	-7	0
2016	13	1

2017	-14	-7
2018	4	1
średnia	1	-2,4
Średnie saldo migracji	-0,7	

Przeprowadzona analiza w zakresie migracji wewnętrznych jak i w zakresie migracji zagranicznej wykazała ujemny przyrost liczby ludności. W ciągu ostatnich lat ludności odpływała z gminy, zapewne w celach zarobkowych.

W metodzie wskaźnikowej analizie poddano wskaźnik przyrostu naturalnego i migracji w latach 2008-2018. Wybrano następnie wartość minimalną, maksymalną i wyliczono średnią. Na tej podstawie wskazano 3 warianty prognozy demograficznej, minimalny, średni i maksymalny.

Tab. 10. Zestawienie wskaźników przyrostu naturalnego, migracji i salda

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Lata	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Wskaźnik przyrostu naturalnego	0,0009	0,0004	0,0008	0,0005	0,0004	0,0001	0,0002	0,0004	0,0004	0,0005	0,0005
Wskaźnik salda migracji	0,000608	0,00145	-0,00467	-0,00239	0,00095	-0,00359	0,00024	-0,00083	0,00166	-0,00248	0,00059
Saldo przyrostu naturalnego i migracji	0,00147	0,00185	-0,00382	-0,00188	0,00134	-0,00350	0,00045	-0,00048	0,00202	-0,00202	0,00110

Tab. 11. Charakterystyczne wartości wskaźników salda przyrostu naturalnego i migracji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wartość minimalna	-0,00382
Wartość maksymalna	0,00202
Wartość średnia	-0,00032

Tab. 12. Prognoza liczby ludności metodą wskaźnikową

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognoza liczby ludności na rok 2048					
Wariant	Liczba ludności w 2018 r.	Liczba ludności w 2033 r.	Saldo liczby ludności	Liczba ludności w 2048 r.	Saldo liczby ludności
Wartość minimalna	8514	8038	- 476	7589	-925
Wartość maksymalna	8514	8776	262	9046	532
Wartość średnia	8514	8474	-40	8434	-80

Przeprowadzona analiza wskaźnikowa zarówno dla wariantu minimalnego, jak i średniego wskazuje, iż w 2033 r. jak i 2048 r. liczba ludności w Łużnej zmaleje. Jedynie w przypadku wariantu maksymalnego liczba ludności w roku 2033 i 2048 wzrośnie. Przy założeniu minimalnych wartości w prognozie spadek wyniesie ok. 10,9%, przy wartościach uśrednionych spadek ten będzie wynosił niecałe 1%. Dla wariantu przyjmującego maksymalne wartości nastąpi wzrost liczby ludności, który będzie na poziomie 6,25%.

11.3. Możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Przy wyznaczaniu terenów budowlanych należy wziąć pod uwagę możliwości finansowe gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych gminy, w związku z wyznaczeniem terenów budowlanych. Uwzględniono fakt, iż obecnie budżet gminy jest zbilansowany. Dodatkowo realizacja infrastruktury technicznej związana będzie z pobieraniem przez gminę opłaty adiacenckiej, stanowiącej dochód gminy umożliwiający realizację sieci infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod zabudowę.

Przy sporządzaniu planu miejscowego przygotowana zostanie szczegółowa prognoza skutków finansowych uchwalenia planu miejscowego, a przed przystąpieniem do sporządzenia planu wójt, zgodnie z zapisami ustawowymi dokona również analizy zasadności przystąpienia do sporządzenia planu, w tym również analizy skutków finansowych.

Realizacja zadań własnych gminy może być realizowana ze środków własnych, środków unijnych lub w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Koszty budowy dróg i uzbrojenia terenów należących do zadań własnych gminy realizowane będą sukcesywnie w miarę możliwości finansowych gminy.

Budowa dróg i uzbrojenie terenów realizowane będą sukcesywnie w miarę możliwości finansowych gminy. Wykonanie sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy może być realizowana ze środków własnych, środków unijnych lub w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Ponadto wskazać należy, iż w związku z faktem, że wokół obszaru opracowania występują sieci niezbędnej infrastruktury technicznej, doprowadzenie mediów do nowej zabudowy będzie mniej kosztowne i prostsze pod kątem technicznym. W związku z tym główny nacisk położony musi zostać na realizację infrastruktury drogowej.

11.4. Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

W myśl przepisów art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dokonując bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę, kolejno:

- 1) formułuje się, na podstawie analiz ekonomicznych, środowiskowych, społecznych, prognoz demograficznych oraz możliwości finansowych gminy, maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 2) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 3) szacuje się chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż wymienione w pkt 2, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy;
- 4) porównuje się maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1, oraz sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy, o której mowa w pkt 2 i 3, a następnie, gdy maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę, o którym mowa w pkt 1:
 - a) nie przekracza sumy powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – nie przewiduje się lokalizacji nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3,
 - b) przekracza sumę powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy – bilans terenów pod zabudowę uzupełnia się o różnicę tych wielkości wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy i przewiduje się lokalizację nowej zabudowy poza obszarami, o których mowa w pkt 2 i 3, maksymalnie w ilości wynikającej z uzupełnionego bilansu;
- 5) określa się:
 - a) możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy,
 - b) potrzeby inwestycyjne gminy wynikające z konieczności realizacji zadań własnych, związane z lokalizacją nowej zabudowy na obszarach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz w przypadku, o którym mowa w pkt 4 lit. a, poza tymi obszarami;
- 6) w przypadku gdy potrzeby inwestycyjne, o których mowa w pkt 5 lit. b, przekraczają możliwości finansowania, o których mowa w pkt 5 lit. a, dokonuje się zmian w celu

dostosowania zapotrzebowania na nową zabudowę do możliwości finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej oraz społecznej.

Na potrzeby sporządzenia niniejszego bilansu terenów przyjęto następujące definicje pojęć i metodologię opracowania:

- chłonność obszarów – możliwość lokalizacji na danych obszarach nowej zabudowy, wyrażona w powierzchni użytkowej zabudowy,
- jednostka osadnicza – obszar zabudowy wraz z obiektami infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, zamieszkały przez ludzi, wyodrębniony przestrzennie,
- maksymalne w skali gminy zapotrzebowanie na nową zabudowę – wyrażone w ilości powierzchni użytkowej zabudowy,
- obszar o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej – obszar o zwiększonej, w stosunku do innych obszarów, gęstości zabudowy, z systemem powiązanych ze sobą różnych funkcji zagospodarowania oraz związanych z tym obszarem terenów i systemów komunikacyjnych, które w konsekwencji tworzą uzupełniający się wzajemnie system powiązań wewnętrznych i zewnętrznych,
- powierzchnia użytkowa zabudowy – powierzchnia wszystkich pomieszczeń w budynku, służących do zaspakajania potrzeb bezpośrednio związanych z przeznaczeniem budynku, wyrażona w m².

Zgodnie z obecnym prawodawstwem wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych powinno uwzględniać analizy ekonomiczne, społeczne i środowiskowe, prognozę demograficzną, możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także rezerwy terenów inwestycyjnych, wyznaczonych w obowiązujących dokumentach planistycznych. Analizując chłonność terenów inwestycyjnych w dokumentach planistycznych należy prześledzić obecne użytkowanie terenu. Stan zagospodarowania gminy Łużna na 2018 r. przedstawia poniższa tabela.

Tab.13. Zagospodarowanie terenu.

Źródło: opracowanie własne

Teren	Stan istniejący	
	[ha]	[%]
Zabudowa mieszkaniowa, w tym mieszkaniowo-usługowa	478,3	8,5
Usługi (w tym usługi publiczne oraz sportu i rekreacji)	17,3	0,31
Tereny produkcyjne	10,70	0,19
Tereny użytkowane rolniczo	3672,04	65,25
Tereny leśne i dolesień	1219,17	21,66
Zieleń urządzona, nieurządzona i wody	63,64	1,13

Teren	Stan istniejący	
	[ha]	[%]
cmentarz	4	0,07
Komunikacja drogowa	139,41	2,48
Tereny kolejowe	22,44	0,41
Suma	5 627	100,00

Jak wynika z powyższej tabeli w 2019 r. nieco ponad 9% powierzchni gminy to tereny zainwestowane. Największy procent stanowią tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej, około 8,5%.

Na terenie gminy Łużna obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządzony w granicach administracyjnych gminy, przyjęty Uchwałą Nr IV/23/2003 Rady Gminy Łużna z dnia 17 marca 2003 r., wraz z późniejszymi zmianami. Plan ten sporządzony został w oparciu o ustawę z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym. Ponadto W związku z powyższym plany te nie spełniają wymogów obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i wymagają aktualizacji.

Analizując plany miejscowe, obowiązujące na terenie gminy, stwierdza się, iż największy odsetek terenów przeznaczonych pod zainwestowanie, przeznaczono pod zabudowę mieszkaniową, gdzie powierzchnia przeznaczona pod zabudowę mieszkaniową stanowi około 21% terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zainwestowanie.

Łącznie tereny przeznaczone w obowiązujących planach miejscowych pod zainwestowanie stanowią niespełna 23% ogólnej powierzchni gminy. W 2018 r. ok. 720 ha powierzchni planów nadal nie było zainwestowanych, co stanowi około 57% powierzchni terenów przeznaczonych pod zainwestowanie w mpzp.

Określenie zapotrzebowania na tereny inwestycyjne uwzględniając uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe

Zgodnie z przeprowadzonymi obliczeniami w zakresie prognozy ludności gminy Łużna przyjęto średni wariant metody wskaźnikowej, przyjmując prognozowaną liczbę ludności gminy na poziomie **8 434 osób** w roku 2048. Mając na uwadze, iż właściwe zagospodarowanie przestrzenne i prawidłowa struktura funkcjonalno-przestrzenna powinna uwzględniać lokalizowanie także innych funkcji niż zabudowa mieszkaniowa, jak m.in. zabudowa usługowa, tereny zielone, tereny produkcyjne, określono także wymaganą powierzchnię terenów przeznaczonych pod te funkcje.

Zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe

Gmina Łużna jest gminą wiejską, gdzie w strukturze zabudowy dominuje zabudowa rozproszona, jedynie w centralnej części miejscowości Łużna i Szalowa, a także w miejscowości Wola Łużańska, widoczne są tereny zwartej zabudowy.

W poniższej tabeli przedstawione zostały wybrane wskaźniki, dotyczące zasobów mieszkaniowych Gminy Łużna.

Tab.14. Obecna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w gminie Łużna.

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Liczba ludności w 2018 r.	8 514
Liczba osób przypadająca na mieszkanie (os.)	3,70
Liczba mieszkań	2 298
Średnia powierzchnia mieszkania (m²)	90,7
Łączna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych (m²)	2298*90,7=208 429

Na podstawie przyjętych danych, przedstawionych w powyższej tabeli oszacowano, iż łączna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w 2018 r. wyniosła **208 429 m²**.

W celu analizy potrzebnej powierzchni użytkowej należało wyliczyć średnią liczbę osób przypadającą na mieszkanie w prognozowanym 2048 roku.

Tab.15. Wybrane wskaźniki zasobów mieszkaniowych na terenie gminy Łużna

(źródło: opracowanie własne na podstawie GUS)

Parametr/rok	2014	2015	2016	2017	2018
liczba mieszkań	2199	2217	2240	2273	2298
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	88,5	88,9	89,3	90,0	90,7
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ²)	23,3	23,5	23,7	24,2	24,5
przeciętna liczba osób przypadająca na mieszkanie	3,80	3,79	3,77	3,72	3,70

Na podstawie powyższej tabeli obserwuje się stopniowy spadek liczby mieszkańców przypadających na 1 mieszkanie. Zjawisko to odzwierciedla ogólnopolskie tendencje do większego komfortu zamieszkiwania oraz spadku dzietności. W ostatnich pięciu latach nastąpił spadek na poziomie 0,1 osoby. Zakładając zatem dalszą tendencję spadkową,

wyliczono, że w roku prognozowanym 2048, liczba osób przypadająca na mieszkanie wyniesie około **2,1 osoby na mieszkanie**. Wartość tę przyjęto do dalszych analiz.

Tab.16. Prognozowana powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych w gminie Łużna

(źródło: opracowanie własne na podstawie GUS)

Parametr/rok	2018	2023	2028	2033	2038	2043	2048
liczba ludności	8514	8511	8485	8474	8461	8447	8434
liczba mieszkań	2298	2449	2615	2811	3038	3306	4017
średnia powierzchnia mieszkania [m ²]	90,7	105,6	120,5	135,4	150,2	165,1	200
liczba osób przypadająca na mieszkanie [os.]	3,70	3,47	3,24	3,01	2,78	2,55	2,10
łączna powierzchnia użytkowa budynków mieszkaniowych [m ²]	208 429	258 598	314 999	380 421	456 425	545 895	803 238

Z wykonanej analizy demograficznej wynika stopniowy spadek liczby ludności, który został otrzymany poprzez badanie metodą zarówno kohortową, jak i wskaźnikową.

Prognozuje się zatem, w oparciu o metodę wskaźnikową średnich wartości, że w 2048 roku liczba ludności wyniesie **8 434 osób**.

Analizując dane statystyczne z lat 2014 – 2018, udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny, w zakresie zasobów mieszkaniowych, a także biorąc pod uwagę prognozę liczby ludności wyliczoną metodą wskaźnikową średnich wartości, oszacowano, iż w roku 2048 zapotrzebowanie na mieszkania wyniesie **4 017**.

Prognozowana liczba mieszkań = $8\,434 : 2,1 = 4\,017$ mieszkań.

Przy obliczaniu zapotrzebowania na zabudowę mieszkaniową, należy poddać analizie dodatkowo obecny stan. W Polsce na przestrzeni ostatnich lat jest obserwowany wzrost standardu mieszkania. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, będzie stale zwiększała się średnia powierzchnia użytkowa mieszkania. Ta sytuacja będzie dotyczyła również zabudowy istniejącej, lecz nie należy zakładać, że mieszkania te będą rozbudowywane. W rzeczywistości, poprawa standardów zamieszkania w istniejących mieszkaniach będzie polegała głównie na rozgęszczaniu tych mieszkań. Oznacza to zmniejszanie liczby osób zamieszkujących w jednym mieszkaniu i tym samym, zmniejszania liczby osób na izbę.

Obecna liczba ludności: **8 514 osób** (stan na 2018 r.)

Przeciętna liczba osób przypadająca na mieszkanie: **3,7 os.**

Liczba osób przypadająca na mieszkanie w 2048 r.: **2,1 os.**

Obecna liczba mieszkań – **2 298 mieszkań**

Liczba osób zamieszkująca obecne mieszkania po rozgęszczeniu: $2298 \text{ mieszkań} \times 2,1 \text{ os.} =$
4 826 osób

$8 514 \text{ osób} - 4 826 \text{ osób} =$ **3 688 osób**

$8 514 \text{ os. (obecna liczba os.)} - 8 434 \text{ os. (prognozowana liczba os.)} =$ **80 osób**

$3 688 \text{ os.} - 80 \text{ os.} =$ **3 608 osób**

W związku ze spadkiem prognozowanej liczby ludności, która w 2048 r. wyniesie 8 434, dla **3 608 osób** należy przewidzieć nowe mieszkania.

Liczba nowych mieszkań potrzebna do zaspokojenia potrzeb mieszkańców:

$3 414 \text{ os.} : 2,1 =$ **1 719 mieszkań.**

Zakładając, iż średnia powierzchnia mieszkania w 2048 r. wynosić będzie 200 m^2 , zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej w roku 2048 r. wyniesie:

$1719 \text{ mieszkań} \times 200 \text{ m}^2 =$ **343 800 m²**

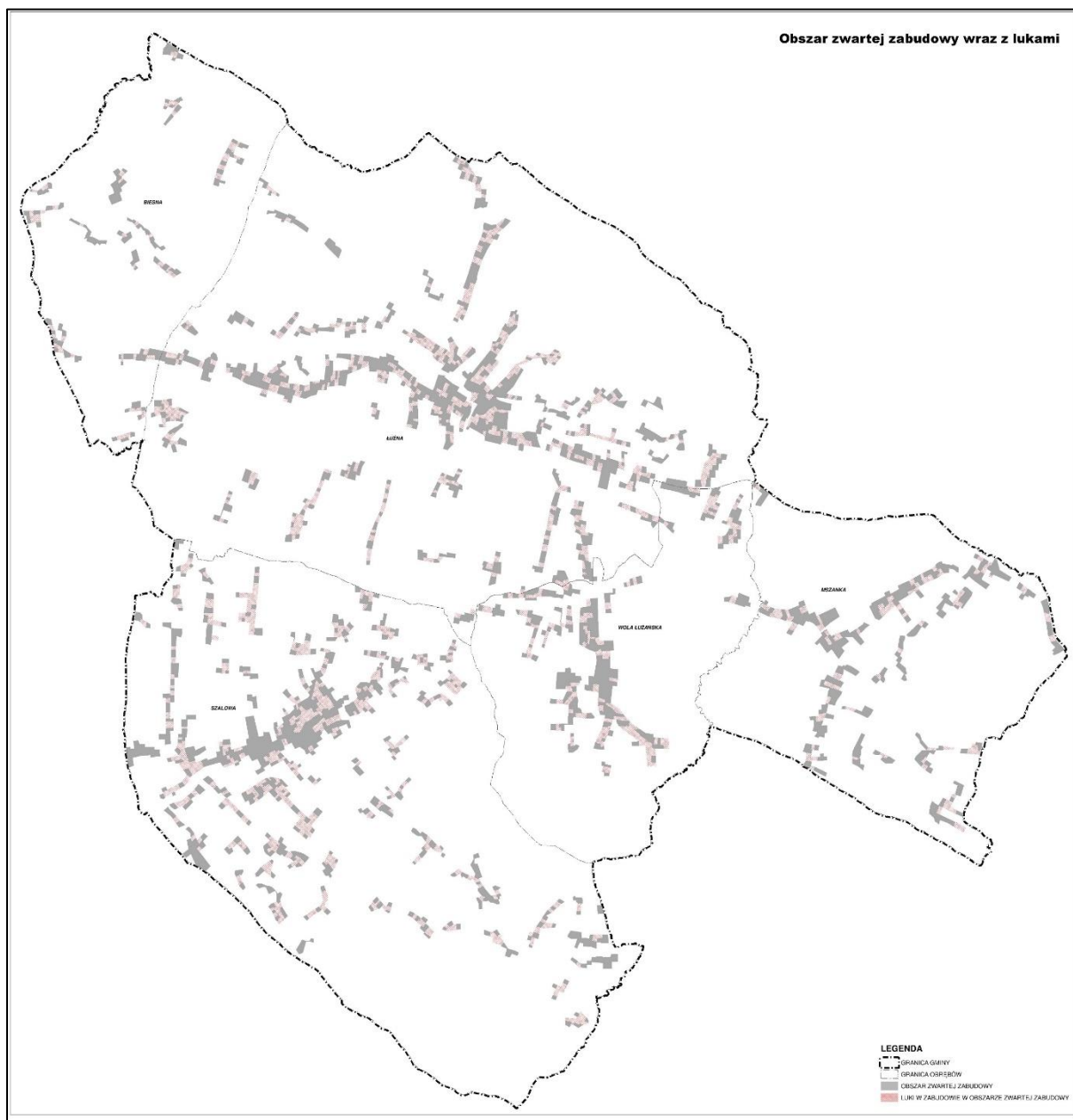
Maksymalna wielkość zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wynosi:
343 800 m²

Łączna powierzchnia użytkowa zabudowy mieszkaniowej w roku 2048, przy założeniu, że wszystkie mieszkania osiągną prognozowaną średnią powierzchnię, tj. 200 m^2 , wyniesie **803 400 m²**.

Do dalszych obliczeń przyjęto maksymalną wielkość zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wynoszącą **343 800 m²**, co oznacza, że jedynie nowa zabudowa mieszkaniowa realizowana będzie zgodnie z prognozowanymi parametrami, natomiast istniejąca zabudowa nie zmieni swojej powierzchni użytkowej.

Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nakłada obowiązek wyznaczania obszarów zurbanizowanych, czyli takich o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Następnie na jej podstawie wyszukano i pomierzono działki niezabudowane, tworzące luki w zabudowie, nadające się do zabudowy, co zobrazowano na poniższej rycinie. Wyznaczone tereny, będące lukami w zabudowie, stanowią gminne rezerwy inwestycyjne, które należy zabudowywać w pierwszej kolejności. Przyczyni się to do hamowania nadmiernego rozlewania gminy, co w konsekwencji będzie miało wpływ na koszty realizacji infrastruktury, zarówno technicznej, jak i drogowej.

Ryc. 28. Obszar zwartej zabudowy wraz z lukami

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie inwentaryzacji wykazano, że łączna powierzchnia luk w zabudowie wynosi 158 ha. Analizując otrzymane luki w zabudowie, wykazano, że są to działki, które ze względu na charakter gminy będą służyć pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną niskiej intensywności. W związku z faktem, że gmina posiada charakter gminy wiejskiej, z mocno zróżnicowaną rzeźbą terenu, założono, że średnia wielkość działki wynosić będzie **3000 m²**. W wyniku czego wyliczono, iż w lukach zabudowy możliwe będzie zlokalizowanie **526 mieszkań**. Biorąc pod uwagę, że obecna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 90,7 m², otrzymano łączną powierzchnię użytkową w zabudowie mieszkaniowej na poziomie **47 708 m²** powierzchni użytkowej zabudowy.

Chłonność, położonych na terenie gminy, obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, innych niż o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej, rozumianą jako możliwość lokalizowania na tych obszarach nowej zabudowy, wyrażoną w powierzchni użytkowej zabudowy, w podziale na funkcje zabudowy.

Kolejnym etapem jest wyznaczenie i określenie chłonności obszarów przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Pozwala to określić jaką część zapotrzebowania obliczonego powyżej, można będzie zaspokoić na terenach, gdzie zostały podjęte akty prawa miejscowego. Dokonując obliczeń należy przy tym wziąć pod uwagę jedynie niezabudowane obszary, przeznaczone pod zainwestowanie, położone poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej.

Tab.17. Powierzchnia terenów przeznaczona pod zainwestowanie w obowiązujących planach miejscowych.

(źródło: opracowanie własne)

Przeznaczenie	Powierzchnia terenów przeznaczona pod zainwestowanie w mpzp [ha]	Powierzchnia terenów przeznaczona pod zainwestowanie w mpzp, niezabudowanych [ha]
t. mieszkaniowe	1196	718
t. usługowe	21,2	9,7
t. usług sportu i rekreacji	9,8	4,2
t. produkcyjne, produkcyjno-usługowe	25,3	18,2

Powierzchnia terenów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę mieszkaniową a niezabudowanych kształtuje się na poziomie około **718 ha**, co stanowi ponad

55%. Część z powyższych obszarów położona jest w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. W związku z powyższym powierzchnia terenów niezabudowanych, a przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę mieszkaniową, położonych w obszarach innych niż o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wynosi **287 ha**. Na podstawie parametrów przyjętych we wcześniejszej części analizy, wykazano, że będzie można zlokalizować **956 mieszkań**. W związku z powyższym łączna powierzchnia tych mieszkań wyniesie **86 709 m²** powierzchni użytkowej zabudowy.

W celu określenia ostatecznego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, od prognozowanego maksymalnego zapotrzebowania należy odjąć wartości, wynikające z zagospodarowania luk w zabudowie. Uwarunkowane jest to faktem, aby w pierwszej kolejności zagospodarowywać wolne przestrzenie w zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, co w konsekwencji przyczyni się do ograniczenia nadmiernego rozlewania się gminy.

$$343\,800\text{ m}^2 - 47\,708\text{ m}^2 - 86\,709\text{ m}^2 = 209\,383\text{ m}^2$$

Zatem prognozuje się, że zapotrzebowanie na nową powierzchnię użytkową zabudowy mieszkaniowej, w prognozowanym 2048 r., wyniesie **209 383 m²**. Zgodnie z preambułą art. 10 oraz wskazań zawartych w ust. 5 pkt 4 lit. b, wynik końcowy powinien być wyrażony w postaci bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę. Ma to na celu wskazanie zapotrzebowania na tereny pod zainwestowanie.

W związku z faktem, iż gmina Łużna jest gminą wiejską, występująca tutaj zabudowa występuje w postaci zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie budynków wolnostojących.

W celu określenia zapotrzebowania na tereny zabudowy mieszkaniowej przeprowadzono analizę dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Z otrzymanej prognozowanej powierzchni użytkowej nowej zabudowy wskazano liczbę mieszkań potrzebnych do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w prognozowanym 2048 r.

$$209\,383\text{ m}^2 : 200\text{ m}^2 = 1047\text{ mieszkań}$$

Kolejnym krokiem jest przedstawienie otrzymanego wyniku w postaci bilansu terenów przeznaczonych pod zabudowę.

Zapotrzebowanie na nowe tereny zabudowy

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

Aby otrzymać powierzchnię terenu pod zabudowę mieszkaniową, potrzebną do zaspokojenia potrzeb mieszkańców gminy w prognozowanym 2048 roku, należy pomnożyć otrzymaną prognozowaną liczbę mieszkań i prognozowaną powierzchnię działki:

$$1047 \text{ mieszkań} \times 3000 \text{ m}^2 = 3\,141\,000 \text{ m}^2 = \mathbf{314,1 \text{ ha}}$$

Do wskazanych terenów należy dodać rezerwę pod infrastrukturę techniczną i komunikację, niezbędną do realizacji inwestycji. Przy zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej oszacowano takie zapotrzebowanie na 30%.

Zatem powierzchnia terenu pod nową zabudowę mieszkaniową wyniesie:

$$314,1 \text{ ha} \times 130\% = \mathbf{408,33 \text{ ha}}$$

Prognozując ostateczną powierzchnię terenu pod zabudowę mieszkaniową należy uwzględnić stan istniejący, zaspokajający obecne potrzeby mieszkaniowe:

$$\mathbf{2298 \text{ mieszkań} \times 2500 \text{ m}^2 [\text{pow. działki}] = 5\,745\,000 \text{ m}^2 = 574,5 \text{ ha}}$$

Zatem zapotrzebowanie na tereny zabudowy mieszkaniowej wynosi:

$$\mathbf{\underline{408,33 \text{ ha} + 574,5 \text{ ha} = 982,83 \text{ ha}}}$$

Uwzględniając niepewność procesów urbanistycznych maksymalne zapotrzebowanie na tereny zabudowy mieszkaniowej wynosi:

$$\mathbf{\underline{982,83 \text{ ha} + 30\% \text{ niepewności urbanistycznej} = 1277,68 \text{ ha}}}$$

Zapotrzebowanie na pozostałe funkcje

W metodologii przedstawionej w skrycie opublikowanym przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, wskazano, że szacując prognozowane wielkości zapotrzebowania na funkcje inne niż mieszkaniowe, można się oprzeć na dostępnych opracowaniach studialnych i naukowych. Przedstawione zostały na podstawie literatury przedmiotu, w ujęciu procentowym, poszczególne struktury terenów zainwestowanych.

Należy przy tym zaznaczyć, że szacowanie przyszłego zapotrzebowania na nowe tereny, największe swoje uzasadnienie znajduje w prognozowaniu terenów mieszkaniowych, co pozwala skutecznie ograniczać rozlewanie się jednostek osadniczych i dostosować zapotrzebowanie gminy do realnych wyników. W przypadku pozostałych funkcji takie prognozowanie powinno być oparte także na indywidualnych dla każdej gminy uwarunkowaniach, dążących między innymi do odpowiedniej jakości usług podstawowych, w tym łatwego dostępu do nich, czy odpowiedniego poziomu ich infrastruktury. Tereny przemysłowe z kolei stanowią bardzo ważny punkt w strukturze dochodowej gminy, tworząc

nowe miejsca pracy, a w związku z tym także kreując czynniki rozwojowe jednostki. Zatem w tym przypadku to sama rezerwa terenowa jest czynnikiem przyciągającym potencjalnych inwestorów, a nie na odwrót.

W niniejszej analizie zapotrzebowanie dla funkcji innych niż mieszkaniowe obliczono przyjmując powierzchnie terenu przeznaczoną pod dane zainwestowanie, zgodnie ze wskazaniami zawartymi w skrypcie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa.

Zabudowa usługowa, w tym usługi publiczne

W związku z brakiem rozróżnienia usług na publiczne i komercyjne wśród dostępnych danych, w przedmiotowej analizie przeprowadzono wyliczenia dotyczące zapotrzebowania na tereny usług oświaty i wychowania oraz zapotrzebowania na usługi podstawowe.

W projektowanym dokumencie założono, iż powierzchnia terenów usługowych wyniesie 20% powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej. Przyjęto, zgodnie z terenami wyznaczonymi w studium, że tereny zabudowy mieszkaniowej wynoszą około 1277 ha. Zatem łączna powierzchnia terenów usług (pomniejszona o tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej) powinna wynosić około **255 ha**. Jednakże należy pamiętać, że odległość terenów mieszkaniowych od terenów usług podstawowych nie powinna być większa niż 250-500 m.

Szacując zapotrzebowanie na usługi oświaty i opiekuńczo-wychowawcze wykorzystano założenia opracowane przez Grażynę Dąbrowską-Milewską, opublikowane w czasopiśmie ARCHITECTURAE et ARTIBUS, 1/2010, w artykule pt. „Standardy urbanistyczne dla terenów mieszkaniowych – wybrane zagadnienia”:

- żłobki i przedszkola powinna wynosić około 1,05 m²/mieszkańca;
- szkoły podstawowe powinna wynosić około 2,5 m²/mieszkańca.

Tab.18. Prognozowane zapotrzebowanie na usługi oświaty i wychowania.

(źródło: opracowanie własne)

Rodzaj placówki	Wielkość parametru rok 2048
przedszkola i żłobki [m ²]	8 856
szkoły podstawowe [m ²]	21 085
całkowita powierzchnia pod usługi oświaty i wychowania [m ²]	29 941
całkowita powierzchnia pod usługi oświaty i wychowania [ha]	3,0
Wartość parametrów uwzględniając niepewność procesów urbanistycznych (zwiększenie o 15%)	
całkowita powierzchnia pod usługi oświaty i wychowania [ha]	3,45

W wyniku przeprowadzonych analiz wykazano, że łączna powierzchnia pod usługi, w tym usługi oświaty i wychowania, w związku z prognozowaną liczbą ludności i przy uwzględnieniu procesów urbanistycznych, powinna wynosić **255 ha**, w tym **3,45 ha** pod usługi oświaty i wychowania.

Zabudowa usług sportu i rekreacji

Praktyki wskazują, że tereny usług sportu i rekreacji powinny zajmować między 4 – 15% powierzchni względem terenów mieszkaniowych. W związku z uwarunkowaniami występującymi na terenie gminy, brak jest przesłanek, aby w prognozie przyjmować górną granicę powyższego wskaźnika. W związku z powyższym w sporządzanej analizie przyjęto, iż zapotrzebowanie na usługi sportu i rekreacji wyniesie 5% terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową. W związku z tym powierzchnia nowych terenów usług sportu i rekreacji powinna wynosić:

$$1277 \text{ ha} \times 5\% = \mathbf{63,85 \text{ ha}}$$

Należy zwrócić uwagę, iż odległość do terenów usług sportu i rekreacji, wyposażone w obiekty i urządzenia, służące zaspokojeniu podstawowych potrzeb, powinna wynosić do 500m, natomiast do terenów, zawierających obiekty i urządzenia z programem ponadpodstawowym (np. kompleksy sportowo-wypoczynkowe z halą sportową, krytą pływalnią, zespołem boisk i parkiem) nie powinna być większa niż 1000 m.

Zabudowa produkcyjna, aktywności gospodarczej

Na terenie gminy Łużna występują zarówno tereny czysto produkcyjne, jak i tereny z przemieszanymi funkcjami produkcyjnymi, usługowymi, wytwórczymi i obsługi, które stanowią tereny aktywności gospodarczej. Szacując przyszłe zapotrzebowanie na tego typu tereny wzięto pod uwagę potrzebę ekonomicznego rozwoju gminy, lokalną przedsiębiorczość, a także położenie lokalizacyjne, w bliskości drogi wojewódzkiej nr 977. Uwzględniono również uwarunkowania gminy, która charakteryzuje się zróżnicowaną rzeźbą terenu, a także występowaniem licznych osuwisk.

W celu wskazania zapotrzebowania na tereny produkcyjne i aktywności gospodarczej w perspektywnym roku 2048, założono, iż powierzchnia obszarów produkcyjnych oraz aktywności gospodarczej, wyniesie ok. 20% terenów przeznaczonych w sporządzanym dokumencie pod zabudowę mieszkaniową. W związku z przeznaczeniem około 1230 ha pod zabudowę mieszkaniową, prognozowane zapotrzebowanie na tereny aktywności gospodarczej powinna wynosić:

$$1277 \text{ ha} \times 20\% = \mathbf{255,4 \text{ ha}}$$

Analiza potrzeb wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych z uwzględnieniem obecnej chłonności

W myśl art. 10 ust. 5 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę opiera się na porównaniu maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę oraz sumy powierzchni użytkowej zabudowy, wynikający z badania chłonności obszarów, w podziale na funkcje zabudowy.

Zgodnie z powyższą analizą w sporządzonej analizie określono zapotrzebowanie na nową zabudowę w podziale na funkcje zabudowy.

Biorąc pod uwagę poszczególne funkcje zabudowy oraz uzyskane w wyniku powyższych analiz, potrzeb gminy oraz chłonności obszarów na nową zabudowę, w poniższej tabeli przedstawiono zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne zarówno w Studium, jak i planach miejscowych.

Tab.19. Zestawienie zapotrzebowania na tereny inwestycyjne z uwzględnieniem chłonności istniejących terenów inwestycyjnych wskazanych w SUiKZP i planach miejscowych

(źródło: opracowanie własne)

Funkcja terenów	Istniejące zagospodarowanie [ha]	Tereny wyznaczone w planach miejscowych [ha]	Prognozowane zapotrzebowanie na tereny [ha]	Saldo zapotrzebowania i rezerwy terenowej [ha]
tereny zabudowy mieszkaniowej	478	1196	1277,68	Prognozowane zapotrzebowanie 81,68
Tereny usług, w tym usługi publiczne	11,5	21,2	255	Prognozowane zapotrzebowanie 233,8
Tereny usług sportu i rekreacji	5,6	9,8	63,85	Prognozowane zapotrzebowanie 54,05
Tereny produkcyjne, aktywności gospodarczej	7,1	25,3	255,4	Prognozowane zapotrzebowanie 230,1

Jak wynika z przeprowadzonej analizy, której wyniki przedstawione zostały w tabeli powyżej, w prognozowanym 2048 r., konieczne będzie wyznaczenie nowych terenów pod zainwestowanie. Wartości zapotrzebowania z podziałem na poszczególne funkcje zabudowy, przedstawiono w powyższej tabeli jako saldo zapotrzebowania i rezerwy terenowej.

Tereny inwestycyjne, wyznaczone w Studium powinny uwzględniać przede wszystkim tereny wskazane w obowiązujących planach miejscowych. Jednocześnie należy rozważyć

wyłączenie z obszarów zabudowy tereny, przeznaczone w obowiązujących planach miejscowych pod zabudowę, zlokalizowane w granicach osuwisk.

Nowa zabudowa mieszkaniowa powinna stanowić uzupełnienie istniejącej tkanki urbanistycznej i być realizowana na obszarach o w pełni wykształconej, zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej. Zważając na potrzeby i możliwości rozwoju gminy należy uwzględnić wyniki analizy ekonomicznej i społecznej.

12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Na dzień 31.12.2017 r. gmina Łużna była właścicielem, użytkownikiem wieczystym lub władającym na zasadzie samoistnego posiadania gruntów o łącznej powierzchni 150,7812 ha, co stanowi 2,68 % w ogólnej powierzchni gminy. Do tej grupy majątku zaliczona została również nieruchomość gruntowa położona w Łużnej oznaczona działką nr 980 o powierzchni 2,2705 ha (użytek Bz). Jest to prawo użytkowania nieruchomości na okres do 31.12.2020 r, na której położony jest cmentarz wojenny z I wojny światowej nr 123. Właścicielem tej nieruchomości jest Skarb Państwa. W bezpośrednim zarządzie Gmina Łużna posiada ok. 93,01 % wszystkich swoich gruntów. Są to grunty przede wszystkim zabudowane cmentarzami komunalnymi, budynkami gminnymi oraz zajęte pod drogi gminne. W trwały zarząd Gmina przekazała grunty o łącznej powierzchni 6,2810 ha. Są to grunty zajęte się pod budynkami oraz grunty przeznaczone na działalność oświatową. W użytkowaniu wieczystym gminy są grunty o łącznej powierzchni 0,8403 ha, położone w miejscowości Mszanka, Szalowa i Wola Łużańska, które gmina nieodpłatnie nabyła od PKP S.A. w Warszawie. Prawo użytkowania wieczystego zostało ustanowione do 2089 r.

W związku ze znaczną przewagą gruntów będących własnością osób fizycznych lub prawnych, większość działań podejmowanych z punktu widzenia celów polityki przestrzennej gminy będzie wiązało się z wyprzedzającym uregulowaniem stosunków własnościowych gruntów wskazanych do realizacji konkretnych inwestycji celu publicznego.

Stan prawny gruntów, w którym większość stanowią grunty prywatne w istotny sposób ogranicza działalność w zakresie realizacji inwestycji publicznych. Niemniej jednak obecność większych kompleksów gruntów własności komunalnej zapewnia możliwości wpływu gminy na rynek nieruchomości.

Decydującymi gruntami dla realizacji dużej części ze zidentyfikowanych w ramach uwarunkowań, celów i zadań publicznych, związanych ze stopniową zmianą struktury przestrzennej gminy są grunty prywatne. Uzyskanie prawa do dysponowania lub częściowego

dysponowania nieruchomościami prywatnymi dla realizacji inwestycji celu publicznego winno być przedmiotem przemyślanej, długoterminowej, stabilnej polityki władania, zarządzania i gospodarowania nieruchomościami.

Władze powinny zatem podjąć aktywną politykę w zakresie nieruchomości pozyskując na rzecz gminy grunty, które w przyszłości mogłyby stać się przedmiotem bezgotówkowych form odszkodowawczych (zamiana gruntu za grunt), związanych z realizacją inwestycji celu publicznego przewidzianych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

13.1. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

W związku z wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, część gminy znajduje się w zasięgu obszarów chronionych. Na terenie gminy znajdują się obszary i obiekty chronione, zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, do których należą:

- 1) Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- 2) pomnik przyrody - grupa krzewów: Kłokoczka południowa – 2 kępy, wysokość 3,5 m.

Obszar gminy zlokalizowany jest częściowo w granicach korytarza ekologicznego wyznaczonego w ramach sieci korytarzy ekologicznych wg „Projektu korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski i in. 2005, aktualizacja w latach 2010-2012 przez Instytut Biologii Ssaków PAN w Białowieży, w ramach projektu „Ochrona obszarów siedliskowych i korytarzy ekologicznych dzikiej fauny przy drogach szybkiego ruchu w Polsce”): Pogórze Rożnowskie GKPd-9. Dodatkowo na obszarze gminy znajdują się lokalne korytarze ekologiczne – cieki wodne, z których największe są potoki uchodzące do Białej: Łużnianka, nad którą leży Łużna, Szalówka i Bieśnianka Starkowo.

13.2. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze

Na obszarze gminy Łużna występują udokumentowane złoża kopalin (omówione w pkt 6.1.8.), a także obszary i tereny górnicze.

Na obszarze gminy Łużna występuje aktualny obszar górniczy:

- obszar górniczy Szalowa I, nr w rejestrze: 2/1/98a.

Na obszarze gminy Łużna występują aktualne tereny górnicze:

- teren górniczy Szalowa I, nr w rejestrze: 2/1/98a.

13.3. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Na koniec 2014 r. użytki rolne zajmowały około 74,6% powierzchni gminy. Grunty chronione stanowią użytki rolne najwyższych klas bonitacyjnych I – III. Na obszarze gminy Łużna nie występują grunty chronione.

13.4. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach

Obszar gminy Łużna charakteryzuje się niską lesistością, która wynosi 19,9%. Wg danych BDL GUS na koniec roku 2018 grunty leśne zajmowały powierzchnię 793,8 ha.

Na obszarze gminy lasy nie tworzą dużych, zwartych kompleksów. Występują w znacznym rozproszeniu, a granica rolno – leśna niektórych konturów charakteryzuje się bardzo nieregularną linią. Przeważająca część terenów zalesionych znajduje się w gestii Leśnictwa Łużna (Nadleśnictwo Gorlice).

13.5. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Na obszarze gminy Łużna znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie, Delegatura w Nowym Sączu. Ponadto w gminnej ewidencji zabytków znajdują się obiekty wskazane przez władze lokalne w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Problematyka zabytków i opieki nad zabytkami została szczegółowo omówiona w pkt 7.

13.6. Obiekty i tereny chronione na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne

Na obszarze gminy Łużna nie występują Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

W przedmiotowych wsiach występują indywidualne ujęcia i studnie kopane, które stanowią 85% ujęć wody pitnej. Zachowanie nieskażonej warstwy ziemi jest zatem priorytetowe, ponieważ zanieczyszczenia migrują i infiltrują w głąb do wód podziemnych.

Na obszarze gminy, ze względu na stosunkowo niedużą wielkość cieków, nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego. Jednak ze względu na charakter rzeźby terenu oraz ukształtowanie den dolinnych, okresowo i miejscami mogą zdarzać się lokalne podtopienia i powodzie. Obszary zagrożone zalewaniem wyznaczono w dolinach cieków: Stróżniana, Perkówka, Szalówka, Łużniana (Bieśniana), Zborowiana, Mszanka, Potok Wolski. Są to stosunkowo niewielkie powierzchnie, w większości obejmujące obszary niezabudowane. Jednak lokalnie obszary zagrożone zalaniem obejmują tereny istniejącej zabudowy.

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Do najczęściej spotykanych naturalnych zagrożeń geologicznych można zaliczyć trzęsienia ziemi, erupcje wulkaniczne oraz osuwiska i ruchy masowe. Polska leży w strefie asejsmicznej, w związku z tym na obszarze gminy Łużna nie występują zagrożenia związane z trzęsieniami ziemi i erupcjami wulkanicznymi. Niemniej jednak w Polsce obserwuje się ruchy powierzchni ziemi i słabe wstrząsy tektoniczne, w konsekwencji których mogą aktywować się osuwiska.

W gminie Łużna w ramach prac w projekcie SOPO rozpoznano i udokumentowano 316 osuwisk, o łącznej powierzchni 841,58 ha. Zarejestrowano 67 aktywnych osuwisk, 118 osuwisk okresowo aktywnych, 99 osuwisk nieaktywnych i 32 osuwisk o złożonym stopniu aktywności. Dominują osuwiska małe, do 5 ha (282 osuwisk). Ponadto rozpoznano 11 osuwisk o powierzchni od 5 do 10 ha oraz 23 osuwiska o powierzchni powyżej 10 ha. Największe osuwisko położone jest na północnych i północno-wschodnich stokach Koziej Góry, nad doliną Mszanki i zajmuje ponad 86 ha.

Większość osuwisk ma charakter skalno-zwierzelinowych zsuwów (translacyjnych lub rotacyjnych). Z powodu braku wierceń miąższość koluwiów oceniano na podstawie wysokości skarpy głównej. Zastosowano podejście eksperckie: miąższość koluwiów jest szacowana

na dwu lub trzy krotność wysokości skarpy głównej. Na obszarze gminy najczęściej występowały osuwiska, których wysokość skarpy głównej nie przekraczała 3 m (196 osuwisk). W dużej mierze skarpy osuwisk zostały zmienione w wyniku antropogenicznych przekształceń. Dotyczy to zwłaszcza niewysokich skarp, na terenach dawniej i obecnie użytkowanych rolniczo. Dlatego też są one słabo widoczne w terenie. Około 20 osuwisk ma skarpy powyżej 10 m.

Wszystkie osuwiska powstały prawdopodobnie za przyczyną czynników naturalnych. Można przypuszczać, że infiltracja wód opadowych lub roztopowych przyczyniła się do uruchomienia zdecydowanej większości osuwisk. Ważnym czynnikiem wpływającym na powstanie i rozwój osuwisk jest podcinanie erozyjne zboczy lub jęzorów osuwisk przez ciek. Mniejszą rolę mogły odgrywać intensywne wypływy wód podziemnych na zboczu lub w obrębie leja źródłowego. Ponad 40% osuwisk występuje tylko na obszarach leśnych, 41% osuwisk zlokalizowanych jest na obszarze o różnym użytkowaniu (z przewagą użytków zielonych i lasów), natomiast 19% osuwisk znajduje się na pozostałych typach użytkowania (sady, zakrzaczenia, nieużytki lub grunty orne). Zabudowa mieszkalna i gospodarcza występuje na 68 osuwiskach. Obiekty te wraz z infrastrukturą w ich otoczeniu (drogi, często asfaltowe), wskutek swego położenia są realnie zagrożone przez ruchy masowe.

Należy jednak zaznaczyć, że w większości osuwiska te są aktualnie nieaktywne. Przez kilka osuwisk przebiegają drogi gminne. Linia kolejowa ze Stróż do Sanoka przebiega przez niewielki fragment jęzora osuwiska, a dalej na wschód przy granicy z niewielkim osuwiskiem. Obie formy są nieaktywne, dlatego zagrożenie dla linii kolejowej wydaje się być niewielkie.

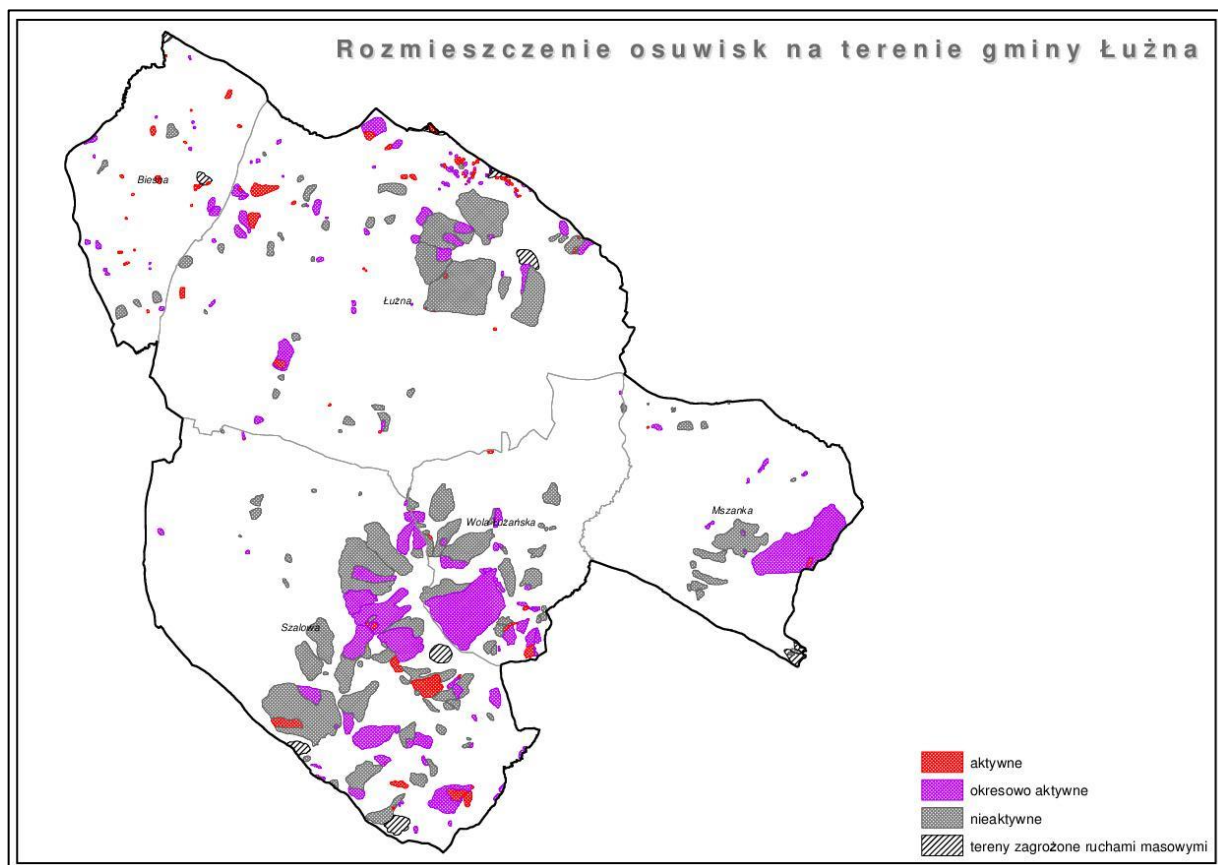
Na terenie gminy zaobserwowano szkody w budynkach mieszkalnych i gospodarczych położonych na 12 osuwiskach oraz w infrastrukturze drogowej na obszarze 9 osuwisk wywołane przez ruchy masowe.

Osuwiska występują na całym obszarze gminy Łużna, ale ich rozmieszczenie nie jest równomierne. Można wyróżnić trzy główne strefy ich występowania. Pierwsza z nich, a zarazem największa, zlokalizowana jest w południowej części gminy, na zboczach Zielonej Góry oraz w rejonie wsi Bieśnik, wzdłuż drogi powiatowej Szalowa - Szymbark. Osuwiska występujące w tej strefie to głównie zsuwy skalne i skalno-zwietrzelinowe, z dobrze zaznaczonymi elementami rzeźby wewnątrzosuwiskowej, posiadające skarpy główne o wysokości dochodzącej do 30 m. W większości są to formy nieaktywne lub okresowo aktywne. Powierzchnia poszczególnych osuwisk często przekracza 50 ha. Druga strefa występowania osuwisk znajduje się w północnej części gminy, na zboczach góry Pustki. Zbocza tej góry prawie w całości zajęte są przez osuwiska. Występują tu zarówno, duże osuwiska skalne jak i liczne zsuwy zwietrzeliny o niewielkiej powierzchni. Trzecia strefa położona jest we wschodniej części gminy, na zboczach Koziej Góry. Jej północny skłon

zajmuje największe osuwisko w gminie (86 ha), z wieloma aktywnymi fragmentami, a pozostałe stoki zajmują liczne mniejsze osuwiska skalno-zwietrzelinowe. W centralnej części Kotliny Łużnej, zajmującej środkową część gminy, osuwiska są stosunkowo nieliczne i niewielkie.

Budowa geologiczna i rzeźba terenu są jednymi z głównych czynników powstawania osuwisk. Uwzględniając te czynniki wyróżniono w gminie Łużna tereny zagrożone ruchami masowymi: a) zbocza głęboko wciętych dolin, które dodatkowo mogą być podcinane przez potoki w okresach wezbrań, b) obszary lejów źródłowych, c) rejon Zielonej Góry (miejscowość Bieśnik), południowa część gminy, gdzie budowa geologiczna i rzeźba terenu sprzyjają rozwojowi osuwisk.

W pięciu miejscach, ze względu na realne zagrożenie powstania nowych osuwisk, wydzielono tereny zagrożone ruchami masowymi, których powierzchnia zajmuje łącznie ok. 16,7 ha. Powodem wydzielenia tych terenów są uwarunkowania geomorfologiczne, jak duże nachylenie stoków, położenie w obrębie lejów źródłowych oraz uwarunkowania litologiczne (obecność w podłożu pstrych łupków).

Ryc. 29. Rozmieszczenie osuwisk w gminie Łużna

Źródło: Opracowanie własne

15.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

Na obszarze gminy Łużna znajdują się 3 udokumentowane złoża surowców naturalnych (omówione w pkt 6.1.8.) oraz jedno złożo o zasobach prognostycznych.

Na obszarze gminy Łużna nie występują natomiast Główne Zbiorniki Wód Podziemnych ani udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

16.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

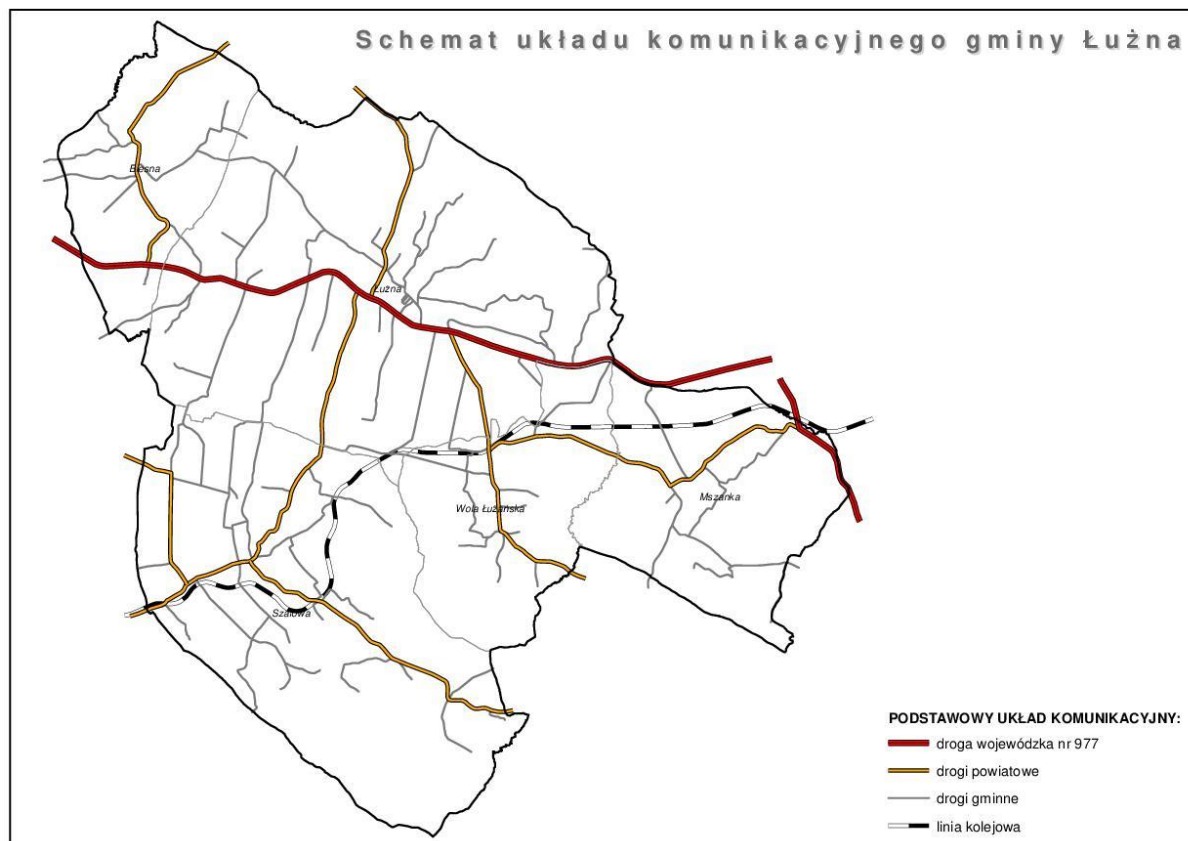
Na obszarze gminy Łużna występują obszar i teren górniczy, omówione w pkt 13.2.

17.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPIEŃ UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO – ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

17.1. Stan systemu komunikacyjnego

Powiat gorlicki posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć dróg o łącznej długości 1760 km z czego: 28 km to drogi krajowe, 92 km drogi wojewódzkie, 322 km to drogi powiatowe pozostałe 1317 km to drogi gminne i miejskie. Przez teren powiatu przebiega droga krajowa Nr 28 Wadowice-Przemyśl oraz droga wojewódzka nr 977 z Tarnowa do przejścia granicznego polsko-słowackiego Konieczna-Becherov.

Gmina Łużna posiada dość dobrze rozwiniętą sieć drogową. Rozmieszczenie układu drogowego charakteryzuje promienisty układ dróg, co zapewnia dobre połączenie z siedzibą gminy oraz sąsiednimi gminami. Gminę przecina istotny szlak komunikacyjny będąc drogą wojewódzką (DW977). Powoduje to zwiększone natężenie ruchu samochodowego w gminie, które stale rośnie. Brak obejścia gminy powoduje, iż obecna sieć dróg może być w przyszłości niewystarczająca. Ponadto w gminie Łużna funkcjonuje linia kolejowa.

Ryc.30. Schemat układu komunikacyjnego gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne

17.1.1. Komunikacja drogowa

Infrastruktura drogowa w gminie Łużna obejmuje:

- Drogę wojewódzką DW977, o długości 8,573 km;
- Drogi powiatowe:
 - Biesna - Staszkówka P1461, o długości 3,664 km,
 - Łużna Staszkówka P1462, o długości 2,476 km,
 - Stróże - Polna - Łużna P1466, o długości 5,245 km,
 - Mszanka - Wola Łużańska P 1468, o długości 4,637 km,
 - Gorlice - Bystra - Łużna P1469, o długości 3,813 km,
 - Jankowa - Stróżna - Szalowa P1506, o długości 1,904 km,
 - Szymbark - Bystra - Szalowa P1507, o długości 4,104 km,

Suma

25 843 m

- Drogi gminne publiczne i wewnętrzne/ dojazdowe.

Na terenie gminy Łużna znajdują się 104 drogi publiczne (Łużna -37, Szalowa - 31, Biesna - 14, Wola Łużańska - 13 oraz Mszanka - 9) oraz 81 dróg wewnętrznych, które nie zostały zaliczone do kategorii dróg publicznych (Łużna - 25, Szalowa - 18, Mszanka - 14, Biesna -13, oraz Wola Łużańska 10).

W gminie Łużna łączny kilometraż dróg publicznych wynosi około 94,6 km, natomiast łączny kilometraż dróg dojazdowych/wewnętrznych, których nie zaliczono do kategorii drogi publicznej (wraz z pozostałymi działkami stanowiącymi starodroża, miedze, drogi gruntowe) wynosi około 61,2 km.

17.1.2. Komunikacja kolejowa

Oś kolejową przechodzącą przez teren powiatu gorlickiego stanowi trasa Stróże-Zagórz z odnogą Gorlice-Zagórzany. Wymienione trasy są jedynymi na terenie powiatu. Powiat gorlicki posiada bezpośrednie kolejowe połączenie między innymi z Krakowem, Rzeszowem oraz Katowicami.

Przez obszar gminy przebiega częściowo zelektryfikowana, jednotorowa linia kolejowa nr 108 relacji Stróże – Krościenko (– Chyrów), w jej sołectwach zlokalizowane są stacja kolejowa w Woli Łużańskiej i przystanek osobowy w Szalowej.

17.1.3. Komunikacja autobusowa

Regularny przewóz osób w powiecie gorlickim zapewniają autobusy MPK, linie prywatne autobusowe i minibusowe.

Komunikacja pasażerska autobusowa gminy Łużna obejmuje połączenia z Krakowem, Tarnowem, Katowicami, Gorlicami, Wysową. Ogółem długość dróg objętych komunikacją autobusową wynosi 20,7 km. Najbliższy dworzec autobusowy znajduje się w Gorlicach, liczba przystanków na terenie gminy wynosi 15.

Poza komunikacją publiczną przewozy realizowane są również przez prywatnych przedsiębiorców, mikrobusey i taksówki osobowe prowadzące działalność na terenie gminy i poza nią.

17.2. Stan infrastruktury technicznej

Obszar gminy Łużna charakteryzuje się niewystarczająco rozwiniętą siecią infrastruktury technicznej. Wg danych BDL GUS na koniec 2017 roku zaledwie 9,3% ludności

w gminie korzystało z zaopatrzenia w wodę z sieci wodociągowej, z kanalizacji korzystało 1,6% mieszkańców, natomiast z instalacji gazowej korzystało 52,4% mieszkańców. Tak niskie wyposażenie gminy w sieci infrastruktury technicznej jest jedną z głównych barier rozwoju gospodarczego gminy, w tym rozwoju turystyki i agroturystyki. Konieczna zatem jest rozbudowa istniejących sieci infrastruktury.

17.2.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodno-ściekowa w gminie Łużna jest bardzo słabo rozbudowana. W większości przypadków zorganizowana jest we własnym zakresie (z jednej strony studnie i ujęcia grawitacyjne, a z drugiej zbiorniki bezodpływowe), co stwarza zagrożenie dla środowiska w przypadkach nieprawidłowej ich eksploatacji. Brak kanalizacji na większości terenów wiejskich powoduje, że wiele zanieczyszczeń jest odprowadzanych do okolicznych cieków wodnych. Na ich skażenie wpływają również: chemizacja rolnictwa i dzikie wysypiska śmieci.

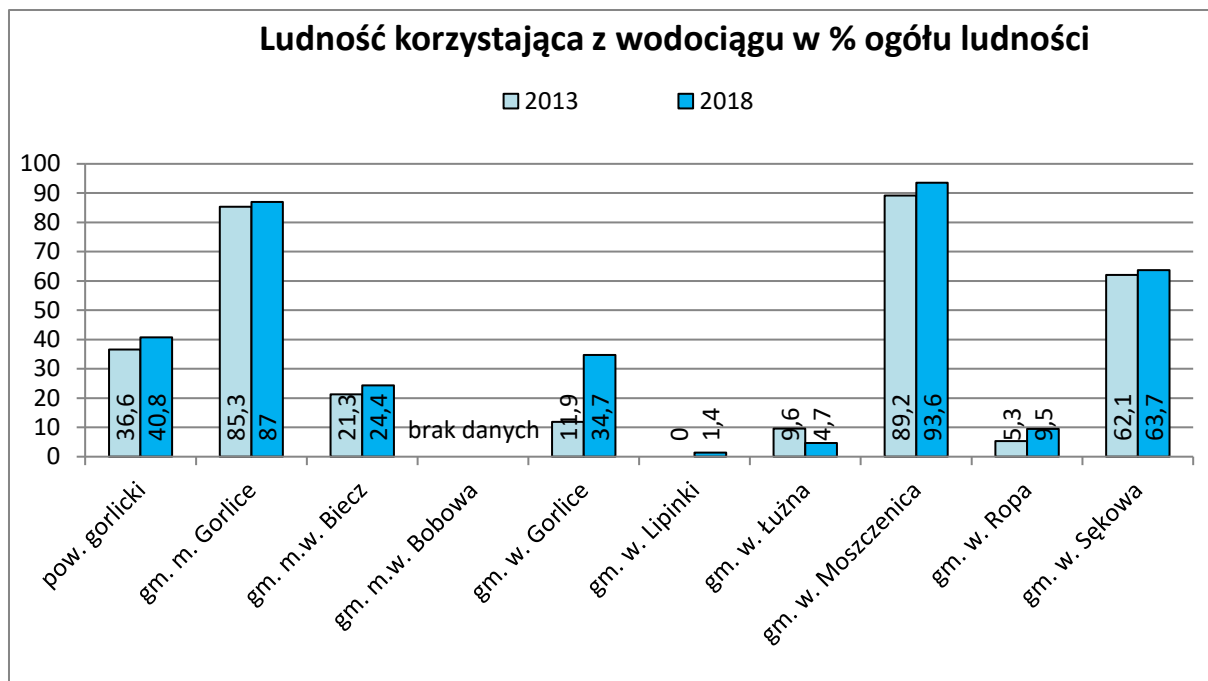
17.2.1.1. Ujęcia wody

Zaopatrzenie w wodę w przeważającej większości odbywa się z indywidualnych ujęć i studni kopanych, które stanowią 85% ujęć wody pitnej. W okresach suszy występuje brak wody szczególnie w sołectwach Łużna, Szalowa i Wola Łużańska. Zabezpieczenie w wodę mieszkańców wymaga wykonania inwestycji polegającej na doprowadzeniu wody z Miejskiej Sieci Wodociągowej z Gorlic lub z rzeki Biała.

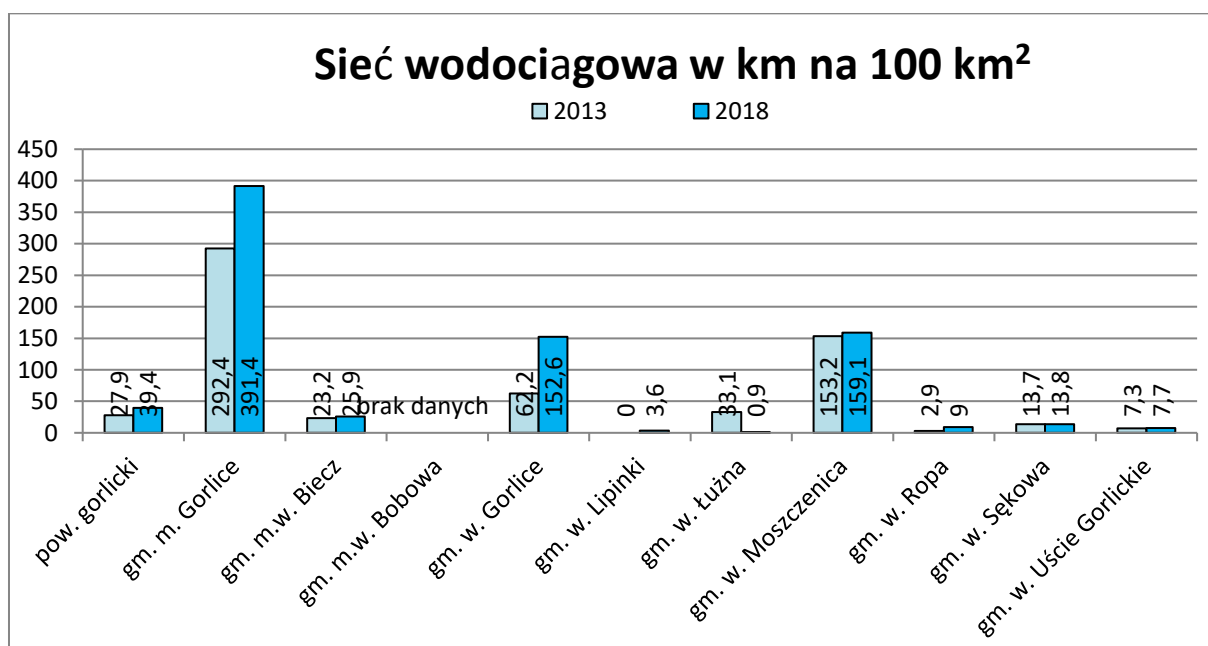
17.2.1.2. Sieć wodociągowa

Wg danych BDL GUS Na koniec 2017 r. na terenie gminy znajdowało się 18,6 km czynnej sieci rozdzielczej. Wodociągi lokalne (dla części wsi) posiadają wsie Wola Łużańska i Łużna. Miejscowość Łużna posiada również wodociąg z ujęciem brzegowym zaopatrującym budynki użyteczności publicznej (11 budynków, m.in. Ośrodek Zdrowia, Dom Kultury, Poczta - Szkoła, Agronomówka, Urząd Gminy, posterunek Policji - Strażnica OSP). Ponadto na terenie gminy znajduje się 8 studni głębinowych, lecz ich wydajność jest bardzo mała i z tego względu eksploatowane są tylko 2 studnie. Studnie te stanowią rezerwę wody.

Wg danych GUS w 2018 roku woda dostarczana była siecią wodociągową do 788 osób. Pozostali mieszkańcy korzystali z rozwiązań indywidualnych.

Ryc.31. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.32. Długość sieci wodociągowej na 100 km²
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

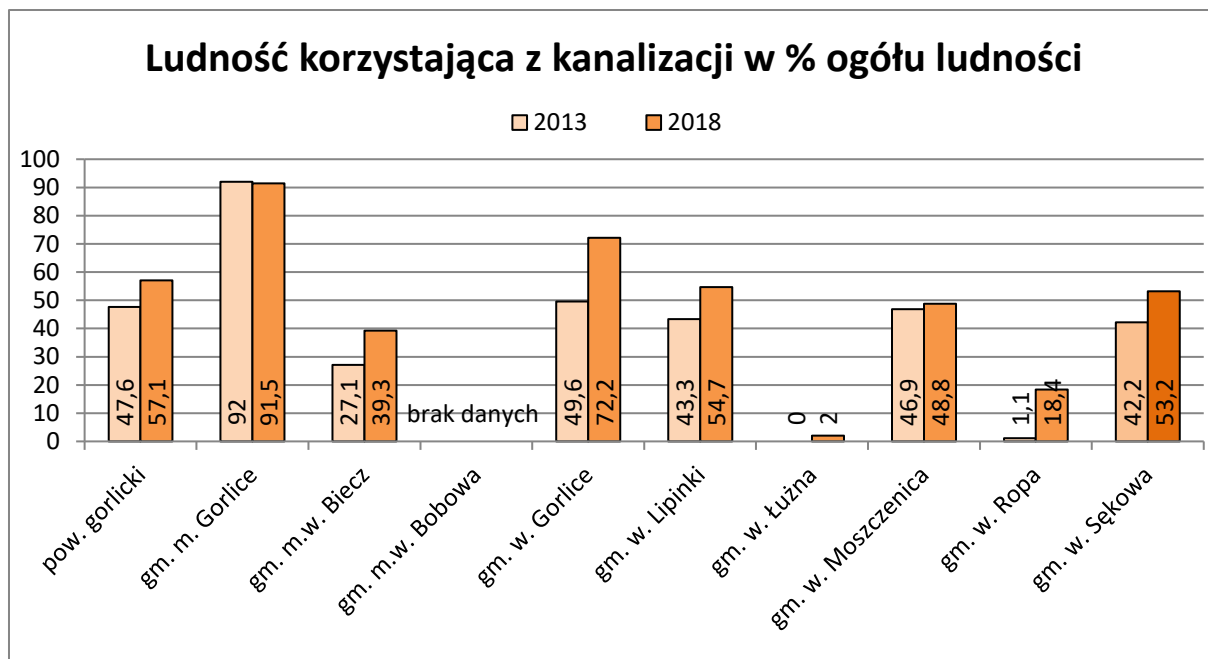
17.2.1.3. Sieć kanalizacyjna

Obecnie na terenie gminy istnieje tylko jedna oczyszczalnia ścieków dla potrzeb Mleczarni w Łużnej. Na całym obszarze gminy obowiązuje zakaz odprowadzania do wód i ziemi nieczystości płynnych i ścieków.

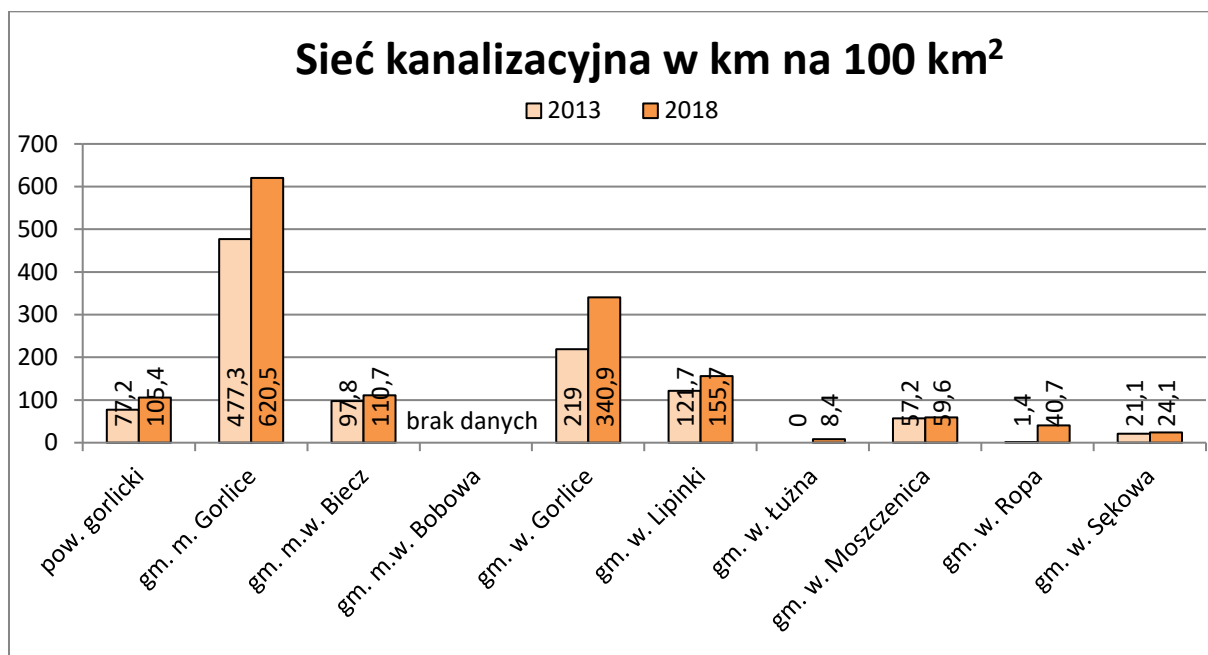
Na terenie gminy Łużna funkcjonuje sieć kanalizacji sanitarnej o długości 20,14 km oraz 3 przepompownie ścieków (w miejscowościach Mszanka i Wola Łużańska). Sieć kanalizacyjna od 2020 r. administrowana jest przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Łużnej. Infrastruktura została wybudowana w latach 2016-2020 r. W 2020 r. wybudowano 6,7 km sieci wraz z jedną przepompownią ścieków. Z przedmiotowej sieci w 2020 r. korzystało 273 mieszkańców (co stanowi 3,2% wszystkich mieszkańców gminy) oraz 9 przedsiębiorstw. W najbliższym czasie rozpocznie się budowa przyłączy przez mieszkańców do kanalizacji wybudowanej w 2020 r.

Ścieki z niniejszej sieci trafiają do infrastruktury gminy Gorlice, a kolejno oczyszczalni ścieków w mieście Gorlice. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z pogłębionym usuwaniem biogenów o przepustowości 15.000 m³/d.

W 2021 r. rozpocznie się budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Łużna (centrum). Przedsięwzięcie obejmuje budowę głównych kolektorów grawitacyjnych wraz z dopływami bocznymi oraz kolektorów ciśnieniowych o łącznej długości 12079,00 mb (w tym: 11967,00 mb – grawitacyjna sieć kanalizacyjna; 112,00 mb – ciśnieniowa sieć kanalizacyjna) oraz jednej sieciowej pompowni ścieków i jednej oczyszczalni kompletnej ścieków o wielkości 750 RLM (wraz z: zbiornikami, przepompownią, ogrodzeniem, instalacją elektryczną, drogą dojazdową wraz z zjazdem z drogi wojewódzkiej, placem manewrowym). Planowana realizacja zadania przypada na koniec 2022 r.

Ryc.33. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.34. Długość sieci kanalizacyjnej na 100 km²
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

17.2.2. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina Łużna zaopatrywana jest w energię elektryczną liniami średniego napięcia (SN) o napięciu 15kV w oparciu o stacje elektroenergetyczne: 110/15kV Stróżówka (zasilaną liniami elektroenergetycznymi 110 kV relacji Grybów – Stróżówka, Ciężkowice – Stróżówka,

Tuchów – Stróżówka, Stróżówka – Glinik t1 i t2, wyposażoną w dwa transformatory, oba o mocy 16 MVA), 110/30/15kV Grybów (zasilaną linią elektroenergetyczną 110kV relacji Gorzków – Grybów – Stróżówka, wyposażoną w dwa transformatory, oba o mocy 16/10/10 MVA) oraz 110/15kV Ciężkowice (zasilaną linią elektroenergetyczną 110kV relacji Tarnów – Ciężkowice – Stróżówka, wyposażoną w dwa transformatory, oba o mocy 10 MVA).

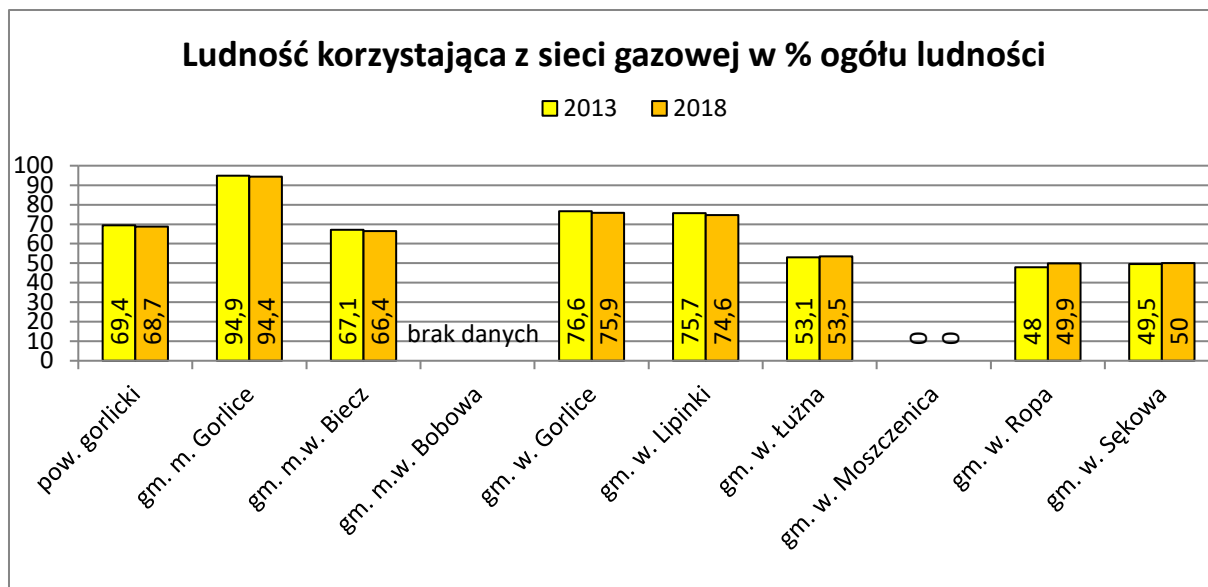
Na terenie gminy Łużna znajdują się odcinki napowietrznych linii wysokiego napięcia 110kV relacji: Grybów – Stróżówka, Ciężkowice – Stróżówka, Tuchów – Stróżówka.

Stwierdzić należy, że gmina Łużna posiada system elektroenergetyczny o odpowiednich rezerwach mocy, gwarantujący bezpieczeństwo i stałość dostaw energii elektrycznej, który podlegał będzie rozbudowie i modernizacji w celu zaspokojenia wzrastającego zapotrzebowania na energię elektryczną.

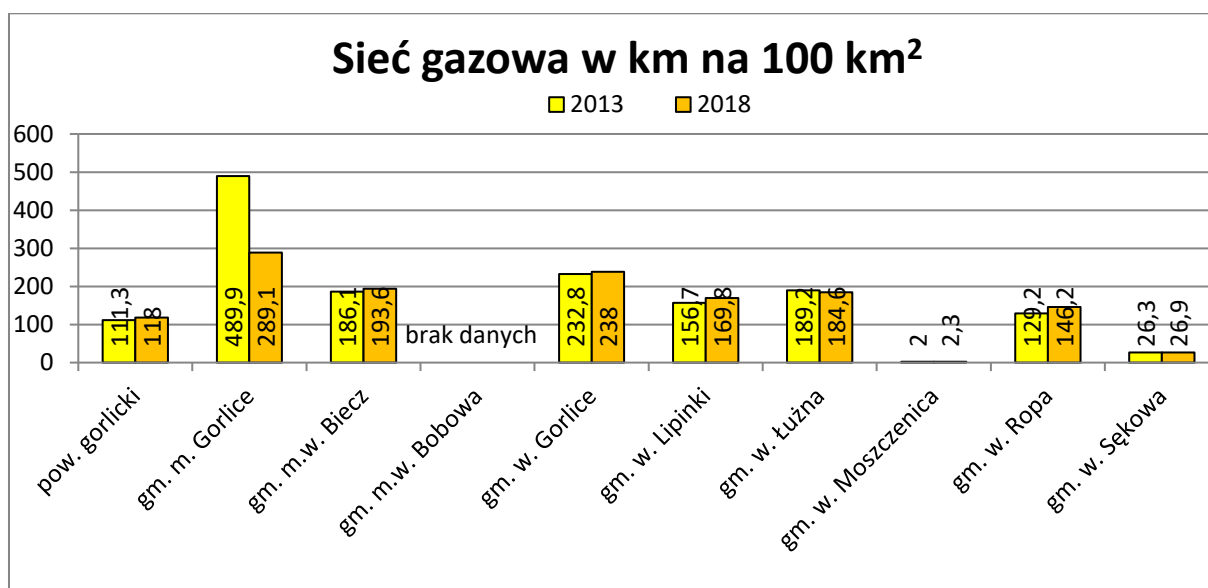
17.2.3. Zaopatrzenie w gaz

Zaopatrzenie Gminy Łużna w sieciowy gaz ziemny prowadzone jest przez PSG Sp. z o.o. Oddział w Tarnowie, działającą jako operator systemu dystrybucyjnego (OSD). Obecnie realizacja dystrybucji gazu ziemnego odbywa się w oparciu o Taryfę 3 dla usług dystrybucji paliw gazowych i usług regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego zatwierdzoną Decyzją Prezesa URE Nr. DRG-4212- 49(10)/2014/22378/III/AIK/KGa z dnia 17 grudnia 2014 r. i obowiązującą od 1 stycznia 2015 r. oraz Zmianę Taryfy 3 dla usług dystrybucji paliw gazowych i usług regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego zatwierdzoną Decyzją Prezesa URE Nr. DRG-4212-62(6)/2015/22378/III/KGa z dnia 16 grudnia 2015 r. i obowiązującą od 1 stycznia 2016 r. Dostarczany do odbiorców gaz ziemny to gaz systemowy (normowany) wg.PN-C-04753 grupy E.

Wg danych BDL GUS w roku 2018 r. czynna sieć gazowa posiadała długość 103,916 km, w tym 103,9 km czynnej sieci rozdzielczej i 16 m sieci przesyłowej oraz 1390 czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych. Odbiór gazu odbywał się w 1225 gospodarstwach domowych, przy czym 602 to odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem. Z sieci gazowej korzystało 4555 osób, co stanowiło 52,4% ogółu mieszkańców gminy (Ryc. 31). W gospodarstwach domowych nieposiadających dostępu do sieci gazowej, mieszkańcy korzystają z gazu bezprzewodowego (butli gazowych) dostarczanych przez podmioty indywidualne.

Ryc.35. Ludność korzystająca z sieci gazowej
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Ryc.36. Długość sieci gazowej na 100 km²
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Stan techniczny sieci gazowej jest dobry, a w gminie istnieją rezerwy dostępności gazu, wynikające ze stopnia obciążenia stacji redukcyjno-pomiarowych i rezerw w przepustowości sieci średniego ciśnienia. Rezerwy te pozwalają na przyjęcie nowych odbiorców z uwzględnieniem poboru gazu dla potrzeb grzewczych. Istniejący układ sieci gazowej umożliwia rozwój systemów obsługi w szczególności w kierunku zwiększenia ilości indywidualnych odbiorców korzystających z gazu w celach grzewczych, co pozwoli na istotne ograniczenie zanieczyszczenia powietrza.

Na obszarze gminy Łużna PGNiG Oddział w Sanoku posiada odwierty gazowe czynne, odwierty zlikwidowane, występują gazociągi kopalniane. Dla infrastruktury kopalnianej związanej z eksploatacją gazu ziemnego obowiązują strefy wolne od zabudowy, zgodnie z przepisami odrębnymi.

17.2.4. Zaopatrzenie w energię ciepłą

Gminie Łużna, zaopatrzenie w energię ciepłą na cele c.o. i c.w.u. realizowane jest z wykorzystaniem lokalnych kotłowni oraz indywidualnych źródeł ciepła należących do podmiotów gospodarczych, instytucji oraz poszczególnych gospodarstw domowych. Na terenie Gminy nie funkcjonuje system ciepłowniczy. Większe źródła ciepła z terenu gminy pracują na sieciowym gazie ziemnym oraz drewnie i jego odpadach. Budynki użyteczności publicznej, łącznie z placówkami oświatowymi i budynkami Ochotniczych Straży Pożarnych opalane są sieciowym gazem ziemnym.

Z kolei indywidualne źródła ciepła, eksploatowane w budynkach jednorodzinnych pracują głównie w oparciu o paliwa stałe takie jak węgiel (41%), drewno/odpady drzewne (ok. 42%) i sieciowy gaz ziemny (ok. 10%), w mniejszym zakresie w oparciu o olej opałowy, gaz butlowy czy

też energię elektryczną (łącznie ok. 5%), oraz odnawialne źródła energii (kolektory słoneczne i pompy ciepła typu powietrze woda (cwu) (ok. 1,5%).

Z uwagi na charakterystykę systemu zaopatrzenia w energię ciepłą odbiorców z terenu Gminy Łużna ciągłość i bezpieczeństwo dostaw ciepła, uzależniona jest od dostępności pierwotnych nośników energii, tj. głównie węgla kamiennego i drewna, a w przypadku gazu sieciowego od sprawności systemu dystrybucyjnego.

17.2.5. Telekomunikacja

Gmina Łużna ma dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej. Zgodnie z bieżącym wykazem pozwoleń radiowych Urzędu Komunikacji Elektronicznej, na obszarze gminy Łużna funkcjonuje stacja bazowa telefonii komórkowej w miejscowości Łużna dz. 1887/1, maszt Plus/T-mobile.

17.2.6. Gospodarka odpadami

Zbiórką odpadów objęci są wszyscy mieszkańcy gminy. Szczególny nacisk w nowym systemie kładzie się na selektywną zbiórkę u źródła. W tym zakresie gmina udostępnia mieszkańcom specjalne pojemniki oraz prowadzi kampanię informacyjno-edukacyjną.

Na terenie gminy Łużna nie funkcjonuje wysypisko śmieci. W miejscowości Wola Łużańska (działka numer 164, była baza kółka rolniczego) utworzony został Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). PSZOK świadczy usługi w zakresie bezpłatnego odbioru następujących frakcji odpadów: papier, metal, plastik, szkło, odpady zielone i biodegradowalne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady budowlano-remontowe i rozbiórkowe, zużyte opony, meble i odpady wielkogabarytowe, odpady niebezpieczne. Do PSZOK mogą być dostarczane odpady wytworzone przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Łużna. Przyjęcie odpadów odbywa się po okazaniu dokumentu potwierdzającego fakt zamieszkiwania na terenie Gminy Łużna. Transport odpadów do PSZOK mieszkańcy zapewniają we własnym zakresie i na własny koszt.

Od wielu lat występuje różnica pomiędzy ilością odpadów komunalnych powstających, a deponowanych, co wynika głównie z faktu, iż znaczna część odpadów jest spalana w gospodarstwach domowych, bądź też nielegalnie wywożona na dzikie wysypiska w celu zmniejszenia ponoszonych kosztów wywozu. Dzikie wysypiska są sukcesywnie likwidowane, w miarę możliwości. Większość z nich znajduje się na skraju lasu, na granicy pól ornych lub łąk oraz wzdłuż cieków wodnych, występują tu także składowiska częściowo zanurzone w wodzie lub okresowo zalewane. Konieczne jest zatem opracowanie planu likwidacji istniejących nielegalnych wysypisk i zapobieganie powstawaniu nowych wraz z szeroko zakrojoną kampanią społeczną. Szczególnym typem odpadów innych niż komunalne są odpady zawierające azbest. Postępowanie z tego typu odpadami zostało określone w regulaminie projektu pn. „Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego”.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego, przyjętym Uchwałą Nr XXV/397/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 2 lipca 2012 r. obszar gminy Łużna znajduje się w Regionie sądecko-gorlickim gospodarki odpadami, w związku z tym należy uwzględnić zasady gospodarki odpadami na obszarze gminy Łużna, przewidziane w ww. opracowaniu.

18.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

18.1. Lokalne cele publiczne

W ramach analizy uwarunkowań zostały zidentyfikowane zadania służące realizacji lokalnych celów publicznych:

- rozwój infrastruktury technicznej, komunalnej oraz komunikacji,
- rozwój infrastruktury turystycznej, w tym tworzenie bazy rekreacyjnej,
- tworzenie nowych miejsc pracy,
- rozwój oświaty i kultury,
- rozwój zaplecza sportowo – rekreacyjnego,
- poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, w tym ochrona przed klęskami żywiołowymi.

18.2. Ponadlokalne cele publiczne

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjętym Uchwałą Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 roku w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, gmina Łużna znajduje się w południowej strefie przyrodniczo-ekonomicznej, która charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością turystyczną i uzdrowską, głównie ze względu na panujące w niej warunki przyrodnicze i klimatyczne. Ponadto tereny te wykorzystywane są w zakresie mało efektywnej gospodarki rolnej i leśnej, co wynika przede wszystkim z dużego rozdrobnienia terenów rolnych. Główną barierą rozwoju gminy są słabe powiązania komunikacyjne, a co za tym idzie niska dostępność tego obszaru.

Stan ten ma ulec znacznej poprawie w związku z realizacją zapisów dokumentów strategicznych sporządzonych na szczeblu regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020) i krajowym (Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.), które zakładają wzmocnienie powiązań komunikacyjnych subregionu sądeckiego. W ramach przewidzianych działań inwestycyjnych zakłada się realizację inwestycji drogowych i kolejowych, wzmocnionych rozwiązaniami systemowymi z zakresu organizacji transportu.

19. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYMAGAŃ DOTYCZĄCYCH OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Na obszarze gminy, ze względu na stosunkowo niedużą wielkość cieków, nie wyznaczono obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego. Jednak ze względu na charakter rzeźby terenu oraz ukształtowanie den dolinnych, okresowo i miejscami mogą zdarzać się lokalne podtopienia i powodzie. Obszary zagrożone zalewaniem wyznaczono w dolinach cieków: Stróżnianka, Perkówka, Szalówka, Łużnianka (Bieśnianka), Zborowianka,

Mszanka, Potok Wolski. Są to stosunkowo niewielkie powierzchnie, w większości obejmujące obszary niezabudowane. Jednak lokalnie obszary zagrożone zalaniem obejmują tereny istniejącej zabudowy.

W związku z położeniem geograficznym gminy i warunkami hydrograficznymi stosunkowo rzadko odnotowuje się zagrożenie wodami powodziowymi. Na obszarze gminy przeważają wezbrania będące wynikiem deszczy nawałnicowych. Ze względu na ukształtowanie terenu oraz charakter zlewni lokalnie może dochodzić do podtopień lub mniejszych powodzi na lokalnych ciekach, zwłaszcza w okresach wezbrań wiosenno-letnich oraz w mniejszym stopniu roztopów w okresie wczesnowiosennym. Wezbrania występują przede wszystkim w okresach występowania opadów nawałnych o ograniczonym zasięgu, zwłaszcza w odcinkach ujściowych cieków, a wody zajmują doliny rzeczne stanowiące ich naturalne terasy zalewowe.

ROZDZIAŁ II

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

20.KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Rozwój gminy Łużna zdeterminowany jest zarówno czynnikami społeczno-gospodarczymi, jak i przyrodniczymi. Kierunki rozwoju gminy Łużna w niniejszym studium zostały opracowane tak, aby zapewnić właściwe wykorzystanie przestrzeni oraz kształtowanie struktury przestrzennej w sposób umożliwiający wykorzystanie walorów gminy przy jednoczesnym zachowaniu wartości środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego oraz rozwoju gospodarczym i poprawie jakości życia mieszkańców.

20.1. ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Polityka przestrzenna w gminie Łużna powinna opierać się o następujące zasady:

- racjonalne zagospodarowanie terenów zabudowanych, tworzenie miejsc o charakterze przestrzeni publicznych pozwalających na integrację mieszkańców,
- eliminowanie barier urbanistycznych i architektonicznych dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury technicznej,
- zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez modernizację systemu komunikacji drogowej,
- wykorzystanie dogodnego położenia gminy i jej walorów w rozwoju funkcji turystycznej,
- ochrona istniejących kompleksów leśnych oraz zwiększenie areálu lasów,
- ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych oraz kulturowych poprzez wprowadzenie odpowiednich ograniczeń w zagospodarowaniu i wykorzystaniu terenów,
- poprawa dostępności usług podstawowych wszystkim mieszkańcom gminy.

20.2 ZMIANY W STRUKTURZE UŻYTKOWANIA GRUNTÓW I UKŁADACH OSADNICZYCH

Tab.20. Zestawienie struktury funkcjonalnej gminy Łużna

Teren	Stan istniejący [szacunkowa powierzchnia w ha]	Stan projektowany w Studium [szacunkowa powierzchnia w ha]
Zabudowa mieszkaniowa, w tym mieszkaniowo-usługowa	478,3	1272,8
Usługi (w tym usługi publiczne oraz sportu i rekreacji)	17,3	37,8
Tereny produkcyjnej	10,70	31,2
Tereny użytkowane rolniczo	3672,04	2716,7
Tereny leśne i dolesień	1219,17	1266,7
Zieleń urządzona, nieurzadzona i wody	63,64	138,3
cmentarz	4	4,1
Komunikacja drogowa	139,41	139,5
Tereny kolejowe	22,44	19,9
Suma	5 627	5627

1. Podstawowy układ komunikacyjny w gminie tworzy droga wojewódzka nr 977 i drogi powiatowe, obsługujące ruch lokalny i połączenia zewnętrzne. Ponadto obsługa komunikacyjna uzupełniona jest o sieć dróg gminnych i wewnętrznych.
2. Zakłada się rozwój przestrzenny obszaru gminy Łużna ukierunkowany na rozbudowę funkcji gospodarczych (produkcyjnych i usługowych, w tym turystycznych), uzupełnionych o funkcje społeczne.
3. Rozwój terenów osadniczych powinien polegać przede wszystkim na uzupełnianiu zagospodarowania istniejących układów, a następnie na dodawaniu nowych terenów zainwestowanych do granic istniejących terenów osadniczych. Nowa zabudowa powstająca na dodanych terenach powinna mieć charakter zabudowy skoncentrowanej, skupionej w układy osadnicze oraz zharmonizowanej z walorami otoczenia.
4. Na terenach osadniczych należy uwzględnić wymagania, wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych.

5. Na terenie gminy Łużna należy dążyć do segregacji funkcji oraz zachowania charakteru zabudowy.
6. Ograniczenia w zagospodarowaniu pod zabudowę wynikają z położenia części terenów na obszarach występowania osuwisk i obszary potencjalnie osuwiskowe, w tym stoki górskie o nachyleniu powyżej 20%, tereny położone wzdłuż dolin rzecznych, gdzie głębokość zwierciadła wody gruntowej nie przekracza 2 m p.p.t., a także tereny o spadkach powyżej 20%, obejmujące znaczne fragmenty stoków wzgórz.
7. Korzystne dla budownictwa są obszary występowania gruntów skalistych, spoistych w stanie zwartym, półzwartym, twar doplastycznym oraz grunty niespoiste średnio zagęszczone i zagęszczone, w których głębokość występowania wody gruntowej przekracza 2 m p.p.t. W granicach gminy warunki takie istnieją na niedużych obszarach obejmujących wyższe tarasy rzek pochodzenia akumulacyjnego (mady, piaski i żwirki, gliny) oraz grzbietowe, stosunkowo płaskie części wzgórz, zbudowane ze skał fliszowych z przewagą piaskowców.

20.3. ZMIANY W UKŁADZIE KOMUNIKACYJNYM

1. Zakłada się wprowadzenie zmian parametrów technicznych (modernizację), w tym poszerzenie istniejących dróg, stosownie do klas ustalonych w niniejszym Studium.
2. Przewiduje się budowę nowych odcinków dróg publicznych, służących obsłudze nowo zainwestowanych terenów.
3. Przewiduje się uzupełnienie i realizację nowych odcinków systemu ciągów pieszych oraz dróg i ścieżek rowerowych.

20.4. ZMIANY W SYSTEMACH INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. W miarę przyrostu terenów przewidzianych do zainwestowania wzrośnie jednostkowe zużycie wody, w konsekwencji czego wzrośnie ilość wytwarzanych ścieków.
2. Zakłada się rozbudowę sieci wodociągowej oraz modernizację istniejącej sieci wodociągowej.
3. Dopuszcza się budowę sieci kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków i infrastruktury towarzyszącej.
4. Na obszarze gminy dopuszcza się przydomowe i przyzakładowe oczyszczalnie ścieków, zgodnie z przepisami odrębnymi.
5. Zakłada się objęcie wszystkich gospodarstw domowych (istniejących i nowopowstałych) systemem odbioru odpadów komunalnych.
6. Na obszarze gminy dopuszcza się budowę nowych oraz modernizację istniejących odcinków linii elektroenergetycznych.

7. Zaleca się zaopatrzenie w energię z odnawialnych źródeł energii.
8. Dopuszcza się rozbudowę i modernizację istniejącej sieci gazowej.
9. Dla infrastruktury kopalnianej związanej z eksploatacją gazu ziemnego należy uwzględnić strefy wolne od zabudowy:
 - dla odwiertów gazowych czynnych obowiązuje strefa o promieniu 50 m,
 - dla odwiertów zlikwidowanych obowiązuje strefa o promieniu 5 m,
 - dla czynnych zbiorników na gaz ziemny, separatorów, odwadniaczy i osuszaczy gazu ziemnego obowiązuje strefa o promieniu 50 m,
 - dla czynnych gazociągów obowiązuje strefa ochronna o szerokości 3 m.
10. Dopuszcza się przebudowę, rozbudowę, remonty i rozbiórkę istniejących urządzeń i obiektów budowlanych związanych z eksploatacją gazu ziemnego w ramach zasięgu stref od odwiertów i od gazociągu kopalnianego.
11. W terenach wolnych od zabudowy dopuszcza się:
 - prowadzenie prac poszukiwawczych, tj. badań geofizycznych, wierceń za gazem ziemnym i ropą naftową,
 - budowę infrastruktury technicznej związanej z eksploatacją złóż ropy naftowej i gazu ziemnego,
 - budowę ośrodków zbioru gazu i ropy naftowej, gazociągów i ropociągów od nowych odwiertów do ośrodków,
 - eksploatację odkrytych zasobów.
12. Zakłada się przekształcenie dotychczasowych systemów ogrzewania na bardziej ekologiczne.
13. Sieci i urządzenia infrastruktury telekomunikacji należy prowadzić zgodnie z przepisami odrębnymi.
14. Dopuszcza się realizację nowych lub innych, niż wyznaczone na rysunku Studium, sieci infrastruktury technicznej i urządzeń, w oparciu o szczegółowe rozwiązania techniczne i przepisy odrębne. Dopuszczonego uzbrojenia terenu (sieci i urządzeń), będącego inwestycjami celu publicznego, nie dotyczą podane w innych ustaleniach ogólnych i szczegółowych obowiązki ochrony przed zainwestowaniem kubaturowym, zabudową i zakazy realizacji nowych obiektów. Dokładna lokalizacja sieci infrastruktury technicznej i urządzeń powinna zostać określona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

21.KIERUNKI I ZASADY ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest wewnętrznym dokumentem gminy, który nie stanowi aktu prawa miejscowego. Narzędziem służącym do realnego kształtowania polityki przestrzennej gminy są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

21.1. KIERUNKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Cały obszar gminy został podzielony na obszary, w granicach których wydzielone zostały jednostki terenowe, oznaczone na rysunku Studium pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”, określające funkcje zabudowy oraz sposoby i zasady zagospodarowania.
2. Granice jednostek terenowych wyznaczone w Studium mogą ulegać doprecyzowaniu w planach miejscowych, wynikającemu z istniejących podziałów geodezyjnych lub warunków terenowych.
3. W rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy należy w szczególności uwzględnić walory środowiska przyrodniczego i kulturowego, z zachowaniem dużej dbałości o jego stan.
4. Przyrost terenów osadniczych powinien polegać na dopełnianiu i intensyfikacji zabudowy istniejących układów osadniczych oraz na dodawaniu terenów zainwestowanych bezpośrednio do granic istniejących terenów.
5. W obszarach zabudowy należy lokalizować przestrzenie publiczne służące integracji społecznej i codziennej rekreacji mieszkańców.
6. Na obszarach przestrzeni publicznych, wyznaczonych w niniejszym Studium, dopuszcza się lokalizację usług, w tym m.in. usługi gastronomii, rekreacji, turystyki, itp.
7. Na obszarach przestrzeni publicznych, zlokalizowanych w sołectwie Łużna, dopuszcza się lokalizację zabudowy typu kamienicznego w układzie pierzejowym, z usługami w parterach budynku.
8. Nowa zabudowa mieszkaniowa swoją architekturą powinna nawiązywać do tradycji regionalnych w zakresie kształtów i pokrycia dachu oraz kolorystyki dachów i elewacji.
9. Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należy lokalizować poza terenami zabudowy mieszkaniowej. Lokalizacja inwestycji celu

publicznego z zakresu łączności publicznej odbywać się będzie na warunkach określonych w przepisach odrębnych.

10. Oddziaływanie inwestycji nie powinno powodować przekroczenia standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych poza terenem, do którego inwestor posiada tytuł prawny.
11. W użytkowaniu i zagospodarowaniu jednostek terenowych należy uwzględniać chronione obiekty i obszary oraz respektować zasady zagospodarowania, dotyczące innych wydzieleń przestrzennych określonych w niniejszym Studium.
12. Mimo braku wyznaczonych obszarów do przeprowadzenia scalenia i podziału nieruchomości, dopuszcza się dokonywanie scaleń i podziałów geodezyjnych zgodnie z przepisami odrębnymi.
13. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się pozostawienie w planie miejscowym dotychczasowego zagospodarowania obszaru wskazanego w studium pod inne funkcje, np. w przypadku występowania lokalnych czynników uniemożliwiających realizację przeznaczenia podstawowego.
14. Dla wszystkich projektowanych stałych lub tymczasowych obiektów budowlanych o wysokości równej i większej od 50 m n.p.t. ustala się obowiązek zgłaszania i uzgadniania lokalizacji inwestycji z właściwym organem nadzoru nad lotnictwem wojskowym, zgodnie z przepisami odrębnymi.
15. Wzdłuż istniejących linii elektroenergetycznych należy uwzględnić strefy techniczne, zgodnie z przepisami odrębnymi.
16. W przypadku modernizacji lub przebudowy linii elektroenergetycznych dopuszcza się dostosowanie szerokości ich stref technicznych do obowiązujących przepisów.
17. W przypadku wyznaczenia na obszarze gminy przebiegów sieci elektroenergetycznej wysokiego napięcia, ustala się obowiązek wprowadzenia stref technicznych przy uwzględnieniu uciążliwości, wynikających z występowania pola elektromagnetycznego.
18. Należy chronić przebieg istniejących cieków naturalnych oraz rowów systemu melioracji wodnej i stosować obudowę biologiczną cieków wodnych.
19. Dopuszcza się prowadzenie robót konserwacyjnych, regulacyjnych, remontowych i zabezpieczających koryta cieków, wszystkich ich dopływów oraz pozostałych wód oraz prac związanych z ochroną przeciwpowodziową.
20. W przypadku zabudowy terenów zmeliorowanych należy przebudować system melioracji wodnej w sposób umożliwiający jego prawidłowe funkcjonowanie oraz zapewniający swobodny przepływ wód, przy zachowaniu wymogów wynikających z przepisów odrębnych.

21.2. FUNKCJONALNE JEDNOSTKI TERENOWE – SZCZEGÓŁOWE ZASADY I STANDARDY ZAGOSPODAROWANIA

W oparciu o istniejące uwarunkowania ustala się następujące kierunki zagospodarowania terenu:

- obszary zabudowy wiejskiej - MR,
- obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej - MU,
- obszary zabudowy centrum - MC,
- obszary zabudowy usługowej - U,
- obszary zabudowy usług publicznych – UP,
- obszar zabudowy usług kultury – UK,
- obszary usług sportu i rekreacji – US,
- obszary zabudowy produkcyjno-usługowej – P/U,
- obszary zabudowy produkcyjnej – P,
- rola – R,
- wody powierzchniowe – WS, WS1,
- cmentarze – ZC,
- cmentarze nieczynne – ZCn,
- zieleń – Z, Z1,
- zieleń parkowa z zabudową – ZP/U,
- lasy – ZL,
- infrastruktura techniczna – oczyszczalnia ścieków – IK,
- infrastruktura techniczna – fotowoltaika – IF,
- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych – O,
- teren parkingu – KP,
- tereny kolejowe – tereny zamknięte – Tk.

Obszary zabudowy wiejskiej (MR)

1) Na obszarach zabudowy wiejskiej dopuszcza się:

1.1. funkcje rolnicze:

- a) zabudowę zagrodową,
- b) zabudowę związaną z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich,
- c) obiekty i urządzenia inwentarskie związane z rolnictwem,
- d) zabudowę agroturystyczną;

- 1.2. funkcje nierolnicze:
- a) zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
 - b) zabudowę rekreacji indywidualnej,
 - c) usługi podstawowe, służące zaspokojeniu potrzeb mieszkańców,
 - d) usługi publiczne,
 - e) urządzenia i obiekty sportowo-rekreacyjne,
 - f) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
 - g) ścieżki piesze, rowerowe, konne,
 - h) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - i) budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
- 2) Lokalizacja nowej zabudowy, o której mowa w pkt 1.1., lit. a), b), c) w sąsiedztwie z istniejącą zabudową mieszkaniową jednorodzinną wyłącznie w przypadku spełnienia wymogu, dotyczącego ograniczenia sztuk inwentarza do 40 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP) oraz przy zachowaniu odległości ograniczającej uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej;
- 3) Ustala się obowiązek rozdzielenia funkcji rolniczych i nierolniczych odrębnymi terenami podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- 4) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy do 12 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 30% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,5;
- 5) Określone w pkt 3 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoł, szkoła itp., z zastrzeżeniem, iż maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy nie może przekraczać 5,0;
- 6) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU)

- 1) Na obszarach zabudowy mieszkaniowo-usługowej dopuszcza się:
- a) zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
 - b) zabudowę usługową,
 - c) usługi publiczne,
 - d) usługi turystyki,
 - e) rzemiosło i drobną działalność produkcji nieuciążliwej dla środowiska,

- f) urządzenia i obiekty sportowo-rekreacyjne,
 - g) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
 - h) ścieżki piesze, rowerowe, konne,
 - i) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - j) budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy do 12 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,8;
- 3) Określone w pkt 2 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoła, szkoły, itp., z zastrzeżeniem, iż maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy nie może przekraczać 5,0;
- 4) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy centrum (MC)

- 1) Na obszarach zabudowy centrum dopuszcza się:
- a) zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
 - b) zabudowę mieszkaniową wielorodzinną,
 - c) zabudowę usługową,
 - d) usługi publiczne,
 - e) usługi turystyki,
 - f) urządzenia i obiekty sportowo-rekreacyjne,
 - g) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
 - h) ścieżki piesze, rowerowe,
 - i) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - j) budynki gospodarcze, parkingi i garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy do 18 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 60% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 20% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,0;

- 3) Określone w pkt 2 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoł, szkoła, itp., z zastrzeżeniem, iż maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy nie może przekraczać 5,0;
- 4) Preferuje się zagospodarowanie obszaru, przy utrzymaniu i rozwijaniu funkcji usługowych, a w szczególności wyspecjalizowanych, centrotwórczych usług ponadpodstawowych, zwłaszcza z zakresu kultury;
- 5) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy usługowej (U)

- 1) Na obszarach zabudowy usługowej dopuszcza się:
 - a) zabudowę usługową,
 - b) usługi publiczne,
 - c) usługi turystyki,
 - d) funkcję mieszkaniową związaną z obiektem usługowym (np. dom lub mieszkanie dla właściciela lub zarządcy terenu),
 - e) rzemiosło i drobną działalność produkcji nieuciążliwej dla środowiska,
 - f) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
 - g) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - h) budynki gospodarcze, parkingi, garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
 - a) wysokość zabudowy do 15 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,8;
- 3) Określone w pkt 2 wskaźniki i parametry zabudowy nie dotyczą usług publicznych, np. kościoł, szkoła, itp., z zastrzeżeniem, iż maksymalny wskaźnik intensywności zabudowy nie może przekraczać 5,0;
- 4) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy usług publicznych (UP)

- 1) Na obszarach zabudowy usług publicznych dopuszcza się:
 - a) usługi publiczne, w tym usługi oświaty, kultu religijnego, zdrowia, kultury, administracji, sportu i rekreacji, itp.,

- b) towarzyszące usługi komercyjne,
 - c) funkcję mieszkaniową związaną z obiektem usługowym (np. dom lub mieszkanie dla właściciela lub zarządcy terenu),
 - d) zabudowę usługową,
 - e) rzemiosło usługowe
 - f) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
 - g) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - h) parkingi, garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy do 20 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,0;
- 3) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszar zabudowy usług kultury (UK)

- 1) Na obszarach zabudowy usług kultury dopuszcza się:
- a) usługi kultury,
 - b) usługi,
 - c) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
 - d) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - e) parkingi;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy do 20 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,0;
- 3) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary usług sportu i rekreacji (US)

- 1) Na obszarach usług sportu i rekreacji dopuszcza się:

- a) obiekty i urządzenia sportowo - rekreacyjne wraz z urządzeniami towarzyszącymi (np. przechowanie sprzętu, szatnie, zaplecze sanitarne), place zabaw;
 - b) usługi związane z przeznaczeniem i obsługą funkcji podstawowej,
 - c) zieleń urządzoną i obiekty małej architektury,
 - d) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - e) budynki gospodarcze, parkingi, garaże;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy do 15 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,0;
- 3) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary zabudowy produkcyjno-usługowej (P/U)

- 1) Na obszarach zabudowy produkcyjno-usługowej dopuszcza się:
- a) zabudowę usługową,
 - b) obiekty produkcyjne i rzemieślnicze,
 - c) bazy, składy, magazyny i hurtownie,
 - d) obiekty handlu, rzemiosła i wytwórczości,
 - e) obiekty obsługi rolnictwa,
 - f) funkcję mieszkaniową związaną z obiektem (np. mieszkanie dla właściciela lub zarządcy terenu),
 - g) bazy transportowe,
 - h) zieleń i obiekty małej architektury,
 - i) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - j) parkingi;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
- a) wysokość zabudowy do 18 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 30% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,2;

- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) jeżeli są to dopuszczane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wieże, kominy i inne budowle;
- 4) Na terenach zakazuje się lokalizacji usług chronionych (np. szkoła, przedszkole, itp.).
- 5) Na obszarach zabudowy produkcyjno-usługowej dopuszcza się obiekty i urządzenia służące przetwarzaniu energii słonecznej o mocy przekraczającej 100 kW, z zastrzeżeniem, iż strefy ochronne od farm fotowoltaicznych muszą zawierać się w granicach danego obszaru.

Obszary zabudowy produkcyjnej (P)

- 1) Na obszarach zabudowy produkcyjnej dopuszcza się:
 - a) obiekty produkcyjne,
 - b) bazy, składy, magazyny i hurtownie,
 - c) obiekty handlu, rzemiosła i wytwórczości,
 - d) obiekty obsługi rolnictwa,
 - e) bazy transportowe,
 - f) zieleń i obiekty małej architektury,
 - g) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - h) parkingi;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
 - a) wysokość zabudowy do 18 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 50% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 20% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy niemniejszy niż 0,01 i nie większy niż 1,5;
- 3) Dopuszcza się wznoszenie obiektów budowlanych o wysokości większej niż w pkt 2, lit. a) jeżeli są to dopuszczane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego wieże, kominy i inne budowle;
- 4) Na terenach zakazuje się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz usług chronionych (np. szkoła, przedszkole, itp.).
- 5) Na obszarach zabudowy produkcyjnej dopuszcza się obiekty i urządzenia służące przetwarzaniu energii słonecznej o mocy przekraczającej 100 kW, z zastrzeżeniem, iż strefy ochronne od farm fotowoltaicznych muszą zawierać się w granicach danego obszaru.

Rola (R)

- 1) Na obszarach rolni dopuszcza się:
 - a) istniejącą zabudowę zagrodową z możliwością modernizacji i wymiany substancji mieszkaniowej,
 - b) nową zabudowę zagrodową dla gospodarstw powyżej 40 dużych jednostek przeliczeniowych (DJP),
 - c) ścieżki piesze, rowerowe, konne, drogi rolne,
 - d) budowę stawów hodowlanych,
 - e) urządzenia gospodarki wodnej,
 - f) zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne,
 - g) zalesienia, zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - h) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
- 2) W przypadku realizacji zabudowy zagrodowej, w zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
 - a) wysokość zabudowy do 12 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 30% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,5.
- 3) Dopuszcza się adaptację istniejącej zabudowy na cele agroturystyki, turystyki i rekreacji indywidualnej.
- 4) W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się realizację pojedynczych nowych zagród, związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

Obszary wód powierzchniowych (WS, WS1)

- 1) Dopuszcza się:
 - a) obiekty, urządzenia i budowle służące gospodarce wodnej,
 - b) wykorzystanie terenów dla celów turystycznych;
- 2) Dla obszaru WS1 zlokalizowanego na terenie przysiółka Blich (sołectwo Łużna) przewiduje się realizację zbiornika małej retencji.
- 3) Dopuszcza się wykorzystanie projektowanego zbiornika małej retencji dla celów zaopatrzenia w wodę.
- 4) Obowiązuje ochrona obszaru projektowanego zbiornika małej retencji przed zainwestowaniem.

Obszary cmentarzy (ZC)

- 1) Na obszarach cmentarzy dopuszcza się:
 - a) obiekty sakralne, kaplice przedpogrzebowe,
 - b) usługi związane z obsługą cmentarza, sanitariaty oraz inne obiekty obsługi cmentarza,
 - c) infrastrukturę techniczną, komunikacyjną i parkingi;
- 2) W przypadku realizacji obiektów sakralnych i kaplic przedpogrzebowych, w zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
 - a) wysokość zabudowy do 8 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 15% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię biologicznie czynną nie mniejszą niż 60% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,4;
- 3) Wokół cmentarza obowiązują strefy sanitarne, których zasięg i sposób zagospodarowania określają przepisy odrębne.

Obszary cmentarzy nieczynnych (ZCn)

- 1) Na obszarach cmentarzy nieczynnych dopuszcza się:
 - a) zielenią urządzone,
 - b) obiekty małej architektury;
- 2) Ustala się obowiązek ochrony założenia kompozycji, ogrodzeń i elementów nagrobnych;
- 3) W obrębie cmentarza i w wyznaczonej strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej ustala się zakaz realizacji nowych obiektów kubaturowych.

Obszary zieleni (Z, Z1)

- 1) Na obszarach zieleni dopuszcza się:
 - a) ścieżki piesze, rowerowe,
 - b) obiekty małej architektury,
 - c) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną.
- 2) Na obszarze 1Z1, zlokalizowanym przy stawie w miejscowości Szalowa dodatkowo dopuszcza się:
 - a) zabudowę usługową,
 - b) parkingi;
- 3) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
 - a) wysokość zabudowy do 15 m, a na obszarze Z1 do 12 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki, a na obszarze Z1 nie większą niż 30% powierzchni działki,

- c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki, a na obszarze Z1 nie mniejszą niż 50% powierzchni działki,
- d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,8;
- 4) Dopuszcza się wykorzystanie obiektów dla funkcji mieszkalnej, turystyki i wypoczynku.
- 5) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszar zieleni parkowej z zabudową (ZP/U)

- 1) Na obszarze zieleni parkowej z zabudową dopuszcza się:
 - a) usługi publiczne,
 - b) usługi turystyki,
 - c) zabudowę usługową,
 - d) zielenią urządzoną i obiekty małej architektury,
 - e) infrastrukturę techniczną i komunikacyjną,
 - f) parkingi;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
 - a) wysokość zabudowy do 15 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 40% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 40% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,8;
- 3) Należy chronić i odtwarzać zabytkowy układ i drzewostan parku;
- 4) Dopuszcza się wykorzystanie obiektów dla funkcji mieszkalnej, turystyki i wypoczynku.
- 5) Na obszarach tych zakazuje się realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Obszary leśne (ZL)

- 1) Na obszarach leśnych poza użytkowaniem leśnym dopuszcza się:
 - a) lokalizację szlaków turystycznych, ścieżek pieszych i rowerowych, konnych, obiektów małej architektury,
 - b) infrastrukturę techniczną, komunikacyjną i komunalną, nie wymagającą wyłączenia gruntów na cele nieleśne;
- 2) Zagospodarowanie terenów ma się odbywać zgodnie z przepisami odrębnymi o lasach.

Infrastruktura techniczna – oczyszczalnia ścieków (IK)

- 1) Na obszarach infrastruktury technicznej – oczyszczalnia ścieków dopuszcza się:
 - a) lokalizację oczyszczalni ścieków,
 - b) infrastrukturę techniczną, komunikacyjną i komunalną, nie wymagającą wyłączenia gruntów na cele nieleśne;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
 - a) wysokość zabudowy do 9 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 70% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 20% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,9.

Infrastruktura techniczna – fotowoltaika (IF)

- 1) Na obszarach infrastruktury technicznej – fotowoltaika dopuszcza się:
 - a) lokalizację instalacji fotowoltaicznych,
 - b) infrastrukturę techniczną, komunikacyjną i komunalną, nie wymagającą wyłączenia gruntów na cele nieleśne;
- 2) W zakresie zasad zagospodarowania, wskaźników i parametrów zabudowy ustala się:
 - a) wysokość zabudowy do 6 m,
 - b) powierzchnię zabudowy nie większą niż 90% powierzchni działki,
 - c) powierzchnię terenu biologicznie czynnego nie mniejszą niż 10% powierzchni działki,
 - d) wskaźnik intensywności zabudowy nie mniejszy niż 0,01 i nie większy niż 0,9.
- 3) Wokół obszarów farm fotowoltaicznych wyznacza się strefy ochronne od farm fotowoltaicznych, z zastrzeżeniem, iż strefy te muszą zawierać się w granicach danego obszaru.

Obszary parkingów (KP)

Na obszarach parkingów dopuszcza się lokalizację obiektów związanych z obsługą pojazdów i podróży oraz miejsca postojowe.

Tereny kolejowe (Tk)

- 1) Na terenach kolejowych dopuszcza się:
 - a) komunikację kolejową,
 - b) urządzenia i obiekty związane z komunikacją kolejową,

- c) lokalizację dróg wewnętrznych, skrzyżowań oraz przejazdów dróg publicznych i wewnętrznych,
 - d) usługi służące zapewnieniu potrzeb podróŜnych;
- 2) Dopuszcza się przebudowę, rozbudowę i remont istniejącej oraz budowę nowej infrastruktury technicznej.
- 3) Tereny kolejowe, zgodnie z Decyzją nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz.Urz.MR.2014.25 z późn. zm.), są terenami zamkniętymi.

Podstawowy układ komunikacyjny

- 1) Ustala się lokalizację dróg publicznych, stanowiących główne elementy układu drogowego:
- a) droga klasy głównej KD-G – droga wojewódzka,
 - b) drogi klasy zbiorczej KD-Z – drogi powiatowe, gminne,
 - c) drogi klasy lokalnej KD-L – drogi gminne,
 - d) drogi klasy KD-D – ważniejsze drogi gminne.
- 2) Wskazany na rysunku studium przebieg dróg klasy KD-D ma wyłącznie charakter informacyjny i nie stanowi ustaleń Studium w rozumieniu art. 20 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
- 3) Minimalne szerokości w liniach rozgraniczających dróg reguluje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 1 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie.
- 4) Ustala się minimalne szerokości w liniach rozgraniczających dróg:
- a) KD-G – 25 m,
 - b) KD-Z – 20 m,
 - c) KD-L – 12 m,
 - d) KD-D – 10 m.
- 5) W pasach dróg, poza przeznaczeniem podstawowym, dopuszcza się lokalizację:
- a) ciągów pieszych,
 - b) rowerowych dróg, ścieŜek, szlaków,
 - c) infrastruktury technicznej,
 - d) obiektów małej architektury,
 - e) zieleni;
- 6) Dopuszcza się obniŜenie klasy technicznej wyznaczonych dróg.
- 7) Dopuszcza się zmianę parametrów technicznych dróg w przypadku braku technicznej moŜliwości ich realizacji.

21.3. ZASADY LOKALIZACJI MIEJSC POSTOJOWYCH

- 1) Należy dążyć do realizacji niezbędnej ilości miejsc postojowych, stosownie do przeznaczenia i sposobu zabudowy działki.
- 2) Dla osób niepełnosprawnych posiadających kartę parkingową należy zapewnić miejsca postojowe:
 - a) na obszarach dróg publicznych liczba miejsc postojowych zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - b) poza obszarami dróg publicznych, obowiązek lokalizacji i zapewnienia miejsc do parkowania przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową w ilości nie mniejszej niż 5% całkowitej ilości miejsc parkingowych na danym terenie, z zastrzeżeniem, że gdy w przypadku obliczania wynikiem jest liczba niecałkowita należy ją zaokrąglić w górę do liczby całkowitej, za wyjątkiem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
- 3) Liczbę i sposób urządzenia miejsc postojowych należy dostosować do wymagań ustalonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
- 4) Dla poszczególnych obszarów funkcjonalnych zakłada się realizację miejsc postojowych w ilości:
 - a. dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej: co najmniej 1 miejsce postojowe lub garaż na 1 budynek mieszkalny, w granicach własnej działki budowlanej,
 - b. dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej: co najmniej 1 miejsce postojowe lub garaż na 1 mieszkanie,
 - c. dla zabudowy usługowej: co najmniej 1 miejsce postojowe lub garaż na 100 m² terenu przeznaczonego na tę funkcję, w granicach własnej działki budowlanej,
 - d. dla obiektów administracyjno-biurowych: co najmniej 2 miejsca postojowe na 100 m² terenu przeznaczonego na tę funkcję, w granicach własnej działki budowlanej,
 - e. dla obiektów kultu religijnego: co najmniej 5 miejsc postojowych na 100 m² terenu przeznaczonego na tę funkcję,
 - f. dla obszarów działalności gospodarczej: co najmniej 1 miejsce postojowe lub garaż na 5 osób zatrudnionych, w granicach własnej działki budowlanej,
 - g. dla urządzeń i obiektów sportowo – rekreacyjnych: co najmniej 2 miejsca postojowe na 500 m² terenu przeznaczonego na tę funkcję, w granicach własnej działki budowlanej,
 - h. dla cmentarzy: co najmniej 15 miejsc postojowych na 10000 m² powierzchni cmentarza,

- 5) Dla obszarów zabudowy śródmiejskiej dopuszcza się obniżenie wskaźnika ilości miejsc postojowych maksymalnie o 50%, w związku z odmiennymi warunkami i możliwościami terenowymi.
- 6) Dla parkingów zakłada się realizację minimalnej ilości miejsc postojowych dla rowerów: 10 miejsc na 50 miejsc postojowych dla samochodów.

22.OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

Na obszarze gminy zlokalizowane są następujące obszary i obiekty o dużych walorach przyrodniczych, objęte ochroną prawną:

- 1) Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- 2) pomnik przyrody - grupa krzewów: Kłokoczka południowa – 2 kępy, wysokość 3,5 m.

Obszary chronione, występujące na terenie gminy, obejmują swym zasięgiem cenne siedliska o znaczeniu ponadlokalnym. Zakłada się kształtowanie spójnej przestrzennej sieci powiązań przyrodniczych, uwzględniającej istniejące i projektowane obszary chronione, włączone w sieć krajową, opartej o założenia i koncepcje europejskich sieci ekologicznych.

Na obszarze sołectwa Łużna wyznaczona została rezerwa terenowa dla projektowanego zbiornika małej retencji w przysiółku Blich. Zasadniczym celem małej retencji jest zatrzymanie wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania, hamowanie szybkiego spływu powierzchniowego, ograniczanie niekorzystnych skutków działań człowieka i próba odtworzenia naturalnej zdolności retencyjnej zlewni rzecznych. Realizacja zbiornika może także stanowić możliwość wykorzystania zbiornika dla celów zaopatrzenia w wodę. Na obszarze projektowanego zbiornika obowiązuje ochrona terenu przed zainwestowaniem.

W celu ochrony ekosystemów leśnych proponuje się:

- ochronę naturalnej różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych,
- wspomaganie naturalnych procesów regeneracyjnych w obszarach leśnych,
- powstrzymanie procesów degradacji stosunków wodnych w lasach,
- dążenie do sukcesywnej przebudowy struktury gatunkowej zadrzewień, stosownie do warunków siedliskowych i presji antropogenicznej,
- ograniczanie monokultur uwzględniające miejscowe uwarunkowania siedliskowe,

- zalesienia najsłabszych gleb,
- zachowanie zróżnicowanego i wielofunkcyjnego charakteru lasów,
- utrzymanie mozaiki siedlisk leśnych z terenami otwartymi.

W celu ochrony ekosystemów nieleśnych, flory i fauny proponuje się:

- zapewnienie trwałej ochrony najcenniejszych fragmentów ekosystemów nieleśnych z rzadkimi i zagrożonymi populacjami gatunków roślin i zwierząt, w tym ptaków,
- zachowanie naturalnych cech siedliskowych,
- preferencja stosowania zieleni rodzimych gatunków roślin,
- ochrona szaty roślinnej łąk i polan śródleśnych,
- na terenach podmokłych należy zachować cechy siedlisk,
- zachowanie walorów przyrodniczych środowiska, determinujących jego funkcje i przeciwdziałanie negatywnym skutkom antropopresji poprzez tworzenie sprzyjających funkcjonowaniu korytarzy ekologicznych,
- zachowanie ponadregionalnej i regionalnej ciągłości ekologicznej dla terenów znajdujących się w obrębie głównych i regionalnych korytarzy ekologicznych, zgodnie z ustaleniami PZPWM.

W celu ochrony rzek i cieków proponuje się:

- porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenach zainwestowanych,
- prowadzenie inwestycji w sposób zapobiegający zanieczyszczeniu wód podziemnych, w tym poprzez ochronę ujęć wody,
- pełną ochronę przed zanieczyszczeniami wód powierzchniowych,
- budowę filtrów biologicznych wzdłuż cieków,
- prowadzenie elementów systemów melioracyjnych nienaruszających stosunków gruntowo-wodnych,
- zapewnienie ciągłości cieków,
- ochronę starorzeczy,
- pozostawienie na terenach dolinnych podmokłych obszarów łąkowych.

W celu ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych proponuje się:

- wykorzystanie naturalnych obniżeń i oczek wodnych do zwiększenia retencji wód w obszarach zurbanizowanych,
- zachowanie rezerwy terenowej dla projektowanego zbiornika retencyjnego w przysiółku Blich oraz ochrona terenu przed zainwestowaniem;

- odtworzenie i ochronę istniejących systemów wodno-błotnych w celu polepszenia stosunków wodnych,
- renaturyzację dolin rzecznych w celu poprawy biologicznej jakości wód, odtworzenia bioróżnorodności (w tym populacji cennych gatunków ryb), odtworzenia drożności korytarzy ekologicznych i możliwości rozwoju turystyki.

W celu ochrony krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego proponuje się:

- przeciwdziałanie degradacji krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego poprzez właściwą lokalizację nowych obiektów i zespołów urbanistycznych,
- kształtowanie regionalnego wyrazu architektonicznego osadnictwa,
- odtworzenie i eksponowanie w układach przestrzennych historycznych dominant architektonicznych i osi widokowych,
- dbałość o zachowanie powiązań widokowych, panoram i dominant wartościowych obiektów i zespołów z krajobrazem,
- porządkowanie przestrzeni w sposób prowadzący do eksponowania obiektów zabytkowych w krajobrazie kulturowym,
- staranne wpisanie nowej zabudowy w krajobraz, w tym krajobraz kulturowy oraz jej realizacja w nawiązaniu do zasad kształtowania obiektów o tradycyjnych, lokalnych formach,
- ochronę walorów wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych, w tym zachowanie ich charakterystycznych cech kulturowych i krajobrazowych w drodze łącznego stosowania przepisów dotyczących zabytków, krajobrazu i środowiska przyrodniczego,
- rewaloryzacja i rewitalizacja zespołu dworsko-parkowego w Biesnej oraz zabytkowych cmentarzy wojennych.

W celu kształtowania ładu przestrzennego i ochrony krajobrazu kulturowego, na obszarze gminy Łużna obowiązują następujące zasady zagospodarowania:

- zachowanie charakterystycznych cech kulturowych i krajobrazowych,
- wykluczenie obszarów zapewniających ekspozycję sylwetek historycznych jednostek osadniczych oraz dominant krajobrazowych z lokalizacji inwestycji wielkokubaturowych, wielkoprzestrzennych, dominant wysokościowych,
- wykonanie studiów krajobrazowych dla planowanych lokalizacji inwestycji i infrastruktury technicznej (wieże anten telekomunikacyjnych, wieże elektrowni wiatrowych) w celu określenia ich wpływu na krajobraz kulturowy i przyrodniczy.

23.OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Jednym z podstawowych celów polityki przestrzennej w zakresie budowania tożsamości gminy i jej mieszkańców jest ochrona krajobrazu kulturowego. Wprowadzenie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej ma na celu zachowanie ich zidentyfikowanych zasobów, wyeksponowanie obszarów i obiektów o szczególnej wartości kulturowej oraz przeciwdziałanie ich degradacji, w tym niekorzystnym zmianom w układzie funkcjonalno-przestrzennym. Obszary i obiekty środowiska kulturowego ujęte w rejestrze zabytków, ewidencji zabytków oraz pozostałe obiekty o walorach kulturowych przedstawiono w Rozdz. 1. pkt 7.

- 1) Ochrona podstawowych wartości kulturowych gminy Łużna powinna być prowadzona w oparciu o poniższe zasady:
 - a) zachowanie tożsamości kulturowej w sferze niematerialnej i materialnej,
 - b) ochronę obszarów historycznie ukształtowanego krajobrazu kulturowego w obrębie ustalonych stref ochrony konserwatorskiej,
 - c) kompleksowe rozwiązywanie problemów i sposobów ochrony oraz odnowy zabytków,
 - d) przywrócenie walorów architektoniczno-urbanistycznych zabudowy historycznej,
 - e) przeprowadzenie aktualizacji i weryfikacji rejestru i ewidencji obiektów zabytkowych,
- 2) Kształtowanie harmonijnego krajobrazu kulturowego i zachowanie krajobrazów naturalnych poprzez:
 - a) dostosowanie działań inwestycyjnych do naturalnych cech krajobrazu, dalekich i bliskich planów widokowych, odrębności kulturowej i tradycji,
 - b) ochrona przed zabudową, zalesianiem i realizacją elektroenergetycznych linii napowietrznych w partiach grzbietowych obszaru, wierzchołkach i punktach widokowych o wysokich walorach widokowo-krajobrazowych,
 - c) właściwe wykorzystanie i użytkowanie obiektów objętych ochroną,
 - d) nawiązywanie w nowej architekturze do lokalnych wzorów i materiałów,
 - e) zachowanie naturalnego otoczenia obiektów i zespołów zabytkowych,
 - f) ścisła współpraca władz gminy ze służbami ochrony zabytków,
 - g) ochrona krajobrazu obejmująca m.in. obiekty małej architektury o znaczeniu kulturowym, w tym kapliczki i krzyże przydrożne.
- 3) W granicach zabytkowych układów wysokość zabudowy, o której mowa w pkt 21.2. powinna być dostosowana do istniejącej zabudowy występującej w obrębie układu

(dostosowana do skali zabudowy w układzie), tj. nie może przekraczać wysokości zabudowy istniejącej.

- 4) Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji i odtworzenia obiektów wpisanych do rejestru zabytków, obejmując ochroną także ich otoczenie.
- 5) W strefie ochrony konserwatorskiej obowiązują następujące zasady:
 - a) zachowanie historycznego rozplanowania, a także naturalnego otoczenia obiektów zabytkowych,
 - b) rewaloryzacja obiektów zabytkowych wraz z właściwym ich zagospodarowaniem i wykorzystaniem,
 - c) zachowanie historycznej formy budynku (bryła, kształt, geometria) z zastosowaniem materiałów nawiązujących do tradycyjnych lokalnych rozwiązań,
 - d) odtworzenie i ochronę detali architektonicznych,
 - e) nowa zabudowa realizowana w sąsiedztwie obiektów chronionych nie powinna naruszać ich zabytkowych walorów.
- 6) Szczegółowe granice i zasady zagospodarowania w strefach ochrony konserwatorskiej powinny być określone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem obowiązujących przepisów odrębnych oraz ogólnych zasad konserwatorskich.
- 7) Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają realizacji zgodnie z przepisami odrębnymi odnoszącymi się do ochrony zabytków.

24.KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

1. Na rysunku pt. „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” określono podstawowy układ dróg publicznych: dróg zbiorczych, lokalnych, które wraz z pozostałymi drogami dojazdowymi oraz drogami wewnętrznymi mają zapewnić obsługę obecnych terenów zainwestowanych, terenów przeznaczonych pod nowe inwestycje oraz terenów nie zainwestowanych – użytkowanych głównie w sposób rolniczy.
2. Podstawowy układ komunikacyjny w gminie tworzą droga wojewódzka i drogi powiatowe, a układ komunikacyjny jest uzupełniony poprzez sieć dróg gminnych i wewnętrznych.
3. Zakłada się modernizację istniejących dróg z przystosowaniem ich dla osób niepełnosprawnych oraz dostosowanie ich do parametrów technicznych zgodnie z przepisami odrębnymi.
4. Dopuszcza się budowę nowych odcinków dróg łączących nowe tereny przewidziane do zainwestowania, z przystosowaniem ich dla osób niepełnosprawnych.
5. Dopuszcza się obniżenie klas technicznych dróg.

6. Zakłada się budowę i rozbudowę szlaków turystycznych, ścieżek pieszych i rowerowych.
7. Za zgodne z ustaleniami Studium uznaje się wprowadzenie nieoznaczonych na rysunku Studium dróg publicznych klasy dojazdowej, dróg wewnętrznych oraz realizację parkingów, w tym parkingów park&ride.
8. Dla obsługi gospodarki rolnej należy realizować drogi transportu rolnego. Ze względu na swój charakter i obsługiwane obszary nie określa się parametrów, a także nie wyznacza się na rysunku „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” dróg transportu rolnego.
9. Należy realizować niezbędne ilości miejsc postojowych dla samochodów w obrębie działek dla nowych albo przekształconych funkcjonalnie lub architektonicznie obiektów.

25.KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Ustalenia Studium nie określają szczegółowych rozwiązań technicznych systemów inżynierskich i szczegółowego przebiegu sieci infrastruktury. Wszelkie planowane projekty i wdrażane programy wymagają specjalistycznych opracowań, dla których ustalenia Studium należy traktować jako warunki wyjściowe.
2. Zakłada się realizację sieci infrastruktury technicznej jako sieci podziemnych w liniach rozgraniczających dróg. Jeżeli nie ma technicznych i terenowych warunków umożliwiających realizację sieci w liniach rozgraniczających dróg, dopuszcza się ich przebieg na innych obszarach, ale w sposób nie naruszający zagospodarowania działek sąsiednich.
3. Dopuszcza się skablowanie oraz zmianę przebiegu istniejących sieci infrastruktury technicznej.
4. Na obszarze gminy dopuszcza się budowę nowych oraz modernizację istniejących linii i urządzeń elektroenergetycznych oraz źródeł wytwórczych energii elektrycznej.
5. Przy planowaniu i realizacji zmian w zagospodarowaniu i zabudowie należy uwzględnić strefy techniczne wzdłuż napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz strefy kontrolowane gazociągów ciśnienia, w porozumieniu z operatorem sieci.
6. W przypadku modernizacji lub przebudowy linii elektroenergetycznych dopuszcza się dostosowanie szerokości ich stref technicznych do obowiązujących przepisów.
7. Dopuszcza się lokalizację urządzeń przetwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, po spełnieniu wymagań wynikających z przepisów odrębnych.
8. Dopuszcza się wyznaczanie na obszarze gminy terenów pod lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej m.in.: stacje transformatorowe, przepompownie ścieków, hydrofornie i inne związane bezpośrednio z obsługą terenów zabudowy.

9. Należy zapewnić możliwość przyłączenia nowych odbiorców do sieci wodociągowej oraz podejmować niezbędne inwestycje służących rozbudowie i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę.
10. Należy podejmować niezbędne działania i realizować inwestycje służące zapewnieniu wysokiej niezawodności dostaw wody pitnej o dobrych parametrach jakościowych, w tym poprzez:
 - a) skuteczną ochronę ujęć wody przed zanieczyszczeniami,
 - b) dbałość o właściwe parametry techniczne sieci i urządzeń służących zaopatrzeniu w wodę.
11. Należy dążyć do objęcia siecią kanalizacji sanitarnej obszaru gminy poprzez:
 - a) budowę systemu kanalizacji sanitarnej wraz z podłączeniem do oczyszczalni ścieków,
 - b) budowę kanalizacji deszczowej.
12. Dopuszcza się budowę nowych i rozbudowę istniejącej oczyszczalni ścieków.
13. Dopuszcza się przebudowę, rozbudowę oraz modernizację istniejących oraz lokalizację nowych sieci gazowych.
14. Należy dążyć do zgazyfikowania tej części gminy, która nie posiada sieci gazu przewodowego.
15. Dopuszcza się lokalizację masztów telefonii komórkowej na lokalnych wzniesieniach, stanowiących obszary oddalone od zabudowy mieszkaniowej, których proponowaną lokalizację przedstawiono na rysunku Studium.
16. Inwestycje w zakresie energetyki i telekomunikacji powinny stwarzać warunki dla harmonijnego rozwoju gminy. Dopuszcza się realizację nowych sieci i urządzeń (a także modernizowanie istniejących), w tym nie zdefiniowanych w niniejszym Studium, jeżeli sposób ich lokalizacji będzie minimalizował wpływ na obszary przewidziane pod zainwestowanie oraz obszary podlegające ochronie i przewidywane do objęcia ochroną.
17. Wysokość zabudowy, o której mowa w Rozdziale II pkt 21.2, nie dotyczy urządzeń infrastruktury technicznej w zakresie telekomunikacji i łączności.
18. W zakresie telekomunikacji przewiduje się rozbudowę i przebudowę infrastruktury telekomunikacyjnej, zarówno w formie tradycyjnej jak i wykorzystując nowe technologie.
19. Zakłada się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie.
20. Należy dążyć do przechodzenia na bardziej ekologiczne źródła ciepła. Do wytwarzania energii w celach grzewczych i technologicznych zaleca się stosowanie paliw charakteryzujących się niższymi wskaźnikami emisyjnymi: paliwa płynne, gazowe, stałe w postaci drewna i inne. Ponadto zaleca się wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii.

21. Zabrania się odprowadzania nieoczyszczonych ścieków, w tym również zanieczyszczonych wód opadowych i roztopowych, ciekłych odchodów zwierzęcych, bezpośrednio do wód powierzchniowych, wód stojących, wód podziemnych oraz ziemi.
22. Należy podejmować skuteczne działania administracyjne, skłaniające do utrzymania czystości i porządku na obszarze gminy.
23. Dopuszcza się realizację obiektów i urządzeń służących segregacji odpadów na obszarze gminy.
24. Odpady komunalne powinny być odbierane zgodnie z przyjętym i obowiązującym na obszarze gminy regulaminem.
25. Zakłada się objęcie wszystkich gospodarstw domowych systemem odbioru i wywozu odpadów stałych.
26. Odpady nie będące odpadami komunalnymi, pochodzące z obszarów produkcyjnych i usługowych należy w pierwszej kolejności poddawać odzyskowi lub unieszkodliwieniu w miejscu ich powstawania.

26.OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM ORAZ PONADLOKALNYM

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego przyjętym Uchwałą Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr XV/174/03 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 22 grudnia 2003 roku w sprawie uchwalenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, gmina Łużna znajduje się w południowej strefie przyrodniczo-ekonomicznej, która charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością turystyczną i uzdrowską, głównie ze względu na panujące w niej warunki przyrodnicze i klimatyczne. Ponadto tereny te wykorzystywane są w zakresie mało efektywnej gospodarki rolnej i leśnej, co wynika przede wszystkim z dużego rozdrobnienia terenów rolnych. Główną barierą rozwoju gminy są słabe powiązania komunikacyjne, a co za tym idzie niska dostępność tego obszaru.

Stan ten ma ulec znacznej poprawie w związku z realizacją zapisów dokumentów strategicznych sporządzonych na szczeblu regionalnym (Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020) i krajowym (Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do 2030 r.), które zakładają wzmocnienie powiązań komunikacyjnych subregionu sądeckiego. W ramach przewidzianych działań inwestycyjnych zakłada się realizację inwestycji drogowych i kolejowych, wzmocnionych rozwiązaniami systemowymi z zakresu organizacji transportu.

27. NARZĘDZIA REALIZACJI STUDIU – POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Zmiany zachodzące w polskim prawodawstwie, a także zmiany w przestrzeni oraz oczekiwania i interesy mieszkańców sprawiają, że istnieje potrzeba dokonywania weryfikacji i oceny aktualności Studium, co najmniej raz w ciągu kadencji Rady Gminy Łużna.

Założone cele, służące do rozwoju gminy, mogą być realizowane poprzez:

- sporządzenie zmian obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- sporządzanie studiów specjalistycznych, dotyczących odrębnych zagadnień, mogących ułatwić realizację celów założonych w planach miejscowych, w tym też promocję walorów i możliwości gminy,
- opracowanie wniosków, opinii, analiz na potrzeby opracowań realizacyjnych, dotyczące np. zagadnień związanych z infrastrukturą techniczną czy osadnictwem na obszarze gminy,
- sporządzanie raportów i ocen wpływu inwestycji na środowisko,
- sporządzanie ewentualnych planów ochrony przyrody,
- wnioskowanie do planów krajowych, wojewódzkich, studiów gmin sąsiednich oraz negocjowanie z władzami rządowymi i samorządowymi w zakresie proponowanych kierunków rozwoju.

27.1. OBOWIĄZUJĄCE MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na obszarze gminy Łużna obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wraz z późniejszymi zmianami, których wykaz przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab.21. Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Łużna

Źródło: <http://portal.gison.pl/luzna/>

Lp.	Nr Uchwały	Data uchwały	Nazwa
PLANY MIEJSCOWE			
1.	IV/23/03	17 marca 2003 r.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łużna
ZMIANY PLANÓW MIEJSCOWYCH			
2.	XXI/185/09	30 stycznia 2009 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Szalowa

Lp.	Nr Uchwały	Data uchwały	Nazwa
3.	XXXVII/290/10	30 marca 2010 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Łużna i Mszanka
4.	XIX/134/12	27 stycznia 2012 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Wola Łużańska
5.	VI/46/15	27 lutego 2015 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Łużna
6.	XVIII/143/16	29 stycznia 2016 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Łużna
7.	XXXIII/266/17	24 marca 2017 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Szalowa
8.	XXXIII/267/17	24 marca 2017 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Biesna, Łużna i Mszanka
9.	XXXIV/279/17	28 kwietnia 2017 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Biesna, Łużna, Mszanka, Szalowa
10.	XXXIX/313/17	8 września 2017 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Łużna
11.	XL/317/17	29 września 2017 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Mszanka
12.	XL/318/17	29 września 2017 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Biesna
13.	V/36/19	25 stycznia 2019 r.	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Biesna, Łużna, Szalowa, Mszanka.

27.2. OBSZARY, DLA KTÓRYCH ISTNIEJE OBOWIĄZEK SPORZĄDZENIA PLANÓW MIEJSCOWYCH

W niniejszym studium wyznacza się obszary, dla których sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. 2020, poz. 293 z późn. zm.): obszary przestrzeni publicznych.

27.3. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na terenie gminy Łużna zostały wyznaczone obszary, dla których gmina zamierza sporządzić zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Obecnie

obowiązują podjęte uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego:

- uchwała Nr XLV/370/18 z dnia 16 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna,
- uchwała Nr XLV/371/18 z dnia 16 marca 2018 r. w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna,
- uchwała Nr V/35/19 z dnia 25 stycznia 2019 r. w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna,

W przypadku, gdy sporządzenie planu jest zadaniem obligatoryjnym (wynika z założeń przedstawionych w pkt 27.2), a obecnie obowiązujące plany nie uwzględniają planowanych realizacji, należy sporządzić zmianę miejscowego planu zagospodarowania dla lokalizacji tych założeń.

Konieczność przystąpienia do zmian w zakresie zapisów ustaleń planów wynika z dostosowania obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego do obowiązujących przepisów prawa.

28.KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Mając na uwadze racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące zasady gospodarowania:

- konsekwentne zwiększanie arealów gospodarstw rolnych, w tym poprawa struktury obszarowej i przeciwdziałanie rozdrobnieniu gospodarstw rolnych,
- odłogowane tereny rolne należy przeznaczyć na przydomową zieleń o różnych formach zagospodarowania, trwałe łąki nieprodukcyjne lub zalesienia oraz zieleń nieurządzoną,
- rozwijanie działalności agroturystycznej, rolnictwa ekologicznego i gospodarstw realizujących programy rolno-środowiskowe,
- w przypadku zainwestowania obszarów zmeliorowanych należy przebudować system melioracji wodnej w sposób umożliwiający jego prawidłowe funkcjonowanie oraz zapewniający zachowanie ciągłości układu i swobodny przepływ wód,

- na obszarach rolnych dopuszcza się zabudowę zagrodową oraz obiekty i urządzenia, służące obsłudze działów specjalnej produkcji rolnej i obiekty związane z obsługą produkcji w gospodarstwach leśnych i rybackich,
- na obszarach rolnych dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- na obszarach gruntów ornych oraz wzdłuż cieków powierzchniowych, przepływających przez obszary rolne należy zachować i wprowadzać zadrzewienia i zakrzewienia, jako elementy lokalnego układu powiązań ekologicznych,
- należy chronić grunty rolne przed erozją wodną i wietrzną poprzez wykorzystywanie zadrzewień śródpolnych oraz zadarnienia wzdłuż cieków,
- należy dążyć do ograniczenia nawożenia gruntów i stosowania środków ochrony roślin, zachowania niezadrzewionych łąk i pastwisk, szczególnie na obszarach podmokłych,
- tworzenie rolniczych, leśnych i rybackich grup producenckich oraz lokalnych grup działania.

Leśna przestrzeń produkcyjna

Na obszarach lasów stanowiących własność Skarbu Państwa zrównoważoną gospodarkę leśną należy prowadzić w oparciu o plany zarządzania lasu dostosowane do szczególnych warunków siedliskowych. W przypadku lasów nie będących własnością Skarbu Państwa działalność gospodarczą regulują uproszczone plany zarządzania lasów i inwentaryzacja lasów.

Ponadto dla lasów ustala się następujące zasady gospodarowania:

- sukcesywne zwiększenia areалу gruntów leśnych (w szczególności zaleca się zalesić obszary przyległe do istniejących kompleksów leśnych),
- rozwój ekosystemu leśnego poprzez uzupełnianie drzewostanu gatunkami rodzimymi,
- zachowanie i ochrona łąk i polan śródleśnych,
- dążenie do łączenia izolowanych enklaw leśnych,
- ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne,
- przy rozpatrywaniu wniosków o przeznaczenie terenów leśnych na cele nieleśne, rozważenie możliwości zalesienia innego obszaru o podobnym areale,
- dopuszcza się nowe podziały i scalenia gruntów leśnych,
- pozostawienie stref wolnych od zabudowy wzdłuż granicy lasów,
- dopuszcza się budowę szlaków turystycznych, ścieżek rowerowych i miejsc odpoczynku oraz innych obiektów ułatwiających ruch turystyczny i rekreację.

29.OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Na obszarze gminy Łużna nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, tj. obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym oraz obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q1%) oraz obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q10%).

Jednak na obszarze gminy, ze względu na charakter rzeźby terenu oraz ukształtowanie den dolinnych, okresowo i miejscami mogą zdarzać się lokalne podtopienia i powodzie. Obszary zagrożone zalewaniem wyznaczono w dolinach cieków: Stróżniana, Perkówka, Szalówka, Łużniana (Bieśniana), Zborowiana, Mszanka, Potok Wolski. Są to stosunkowo niewielkie powierzchnie, w większości obejmujące obszary niezabudowane. Jednak lokalnie obszary zagrożone zalaniem obejmują tereny istniejącej zabudowy.

W stosunku do cieków oraz wszelkich urządzeń prowadzących wodę należy uwzględnić bezpieczne granice zabudowy, konieczność pozostawienia pasa do wykonywania ewentualnych prac konserwacyjnych oraz strefy zalewowe na wypadek podwyższonych stanów wody. W przypadku publicznych wód płynących należy uwzględnić odległości grodzenia nieruchomości. Dla cieków o charakterze naturalnym, które kolidują z infrastrukturą techniczną, drogową lub komunikacyjną w miejscach przekroczenia i skrzyżowania należy uwzględnić konieczność zachowania ich ciągłości.

Na terenie gminy Łużna występują obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych, których występowanie ma ścisły związek z niestabilnościami na obszarach o znacznym spadku terenu, szczególnie na obszarach niepokrytych szatą roślinną. Karpacki Oddział Państwowego Instytutu Geologicznego zarejestrował licznie występujące na obszarze gminy osuwiska, których występowanie obrazują „Mapy osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi”.

Ustala się następujące zasady gospodarowania na obszarach narażonych na osuwanie się mas ziemi:

- zasady utrzymania i modernizacji istniejącej zabudowy należy określić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- zakłada się wprowadzenie zakazu zabudowy na osuwiskach aktywnych i okresowo aktywnych,

- zakłada się sporządzenie dokumentacji geologiczno-inżynierskiej dla wszystkich przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych na terenach osuwisk i terenach zagrożonych ruchami masowymi, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- zakłada się właściwe prowadzenie gospodarki rolnej polegające na ograniczeniu zabiegów agrotechnicznych,
- zakłada się wprowadzenie trwałej szaty roślinnej jako naturalnego zabezpieczenia obszarów narażonych na ruchy masowe ziemi poprzez zalesienie, zadrzewienie, zakrzewienie lub założenie na takich gruntach trwałych użytków zielonych,
- należy uregulować gospodarkę wodną poprzez właściwą organizację systemu odprowadzania wód opadowych, w tym budowę, rozbudowę i modernizację kanalizacji deszczowej,
- należy dążyć do minimalizacji wycinki drzew w zwartych kompleksach leśnych,
- dopuszcza się budowę zapór przeciwoświsiskowych.

30.OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

Na obszarze gminy Łużna nie występują obszary ani obiekty, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

31.OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH

Na obszarze gminy Łużna nie występują obszary pomników zagłady ani ich strefy ochronne.

32.OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Przekształcenia to szereg kompleksowych działań ukierunkowanych na uporządkowanie bądź zmianę istniejącego zagospodarowania lub użytkowania terenu. Zabiegi te odnoszą się do zmiany funkcji obszaru (użytkowanie), zmian w układzie przestrzennym danego terytorium (zabudowa, układ urbanistyczny) lub funkcji i przestrzeni jednocześnie.

Pod pojęciem rehabilitacji rozumie się działania podejmowane na obszarach zdegradowanych i zdewastowanych mających na celu przywrócenie obszarowi jego funkcji lub walorów kulturowych (rewitalizacja), co w konsekwencji zapewni możliwość rozwoju przy

jednoczesnym wykorzystaniu czynników endogenicznych. Rehabilitacja obszarów o dużej wartości przestrzennej, społecznej i ekonomicznej stanowi podstawę przywrócenia ładu przestrzennego na tych obszarach, ale jednocześnie wpływa na ożywienie obszaru jako całości, a nie tylko obszaru rehabilitowanego.

Rekultywacja obejmuje wszystkie działania związane z nadaniem lub przywróceniem obszarom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości przyrodniczych lub użytkowych. Obejmuje ona szereg działań związanych z ukształtowaniem terenów, odtworzeniem lub przywróceniem właściwości gleb, uregulowaniem stosunków wodnych oraz stworzeniem i/lub odtworzeniem sieci dróg.

Remediacja to poddanie gleby, ziemi i wód gruntowych działaniom mającym na celu usunięcie lub zmniejszenie ilości substancji powodujących ryzyko, ich kontrolowanie oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się, tak aby teren zanieczyszczony przestał stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, z uwzględnieniem obecnego i o ile jest to możliwe, planowanego w przyszłości sposobu użytkowania terenu. Obejmuje ona działania związane z oczyszczaniem gleby, ziemi i wód gruntowych przy użyciu metod fizykochemicznych lub biologicznych. Remediacja nie odnosi się do standardów jakości, choć stanowiących precyzyjny punkt odniesienia, jednakże w praktyce mogących przesądzać o konieczności poniesienia niewspółmiernych nakładów finansowych w celu zapewnienia bardzo wysokich parametrów jakościowych, niespotykanych zwłaszcza na terenach przemysłowych.

W niniejszym studium nie wyznacza się zasięgu obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

33.OBSZARY ZDEGRADOWANE

Obszar gminy Łużna charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem i wewnętrzną niespójnością społeczną i funkcjonalno-przestrzenną. W gminie występują obszary, charakteryzujące się cechami „obszarów zdegradowanych”, w myśl ustawy o rewitalizacji (j.t. Dz. U. 2020, poz. 802 z późn. zm.), na których występują negatywne zjawiska społeczne oraz niekorzystne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne lub techniczne.

W roku 2016 przyjęto obowiązujący Gminny Program Rewitalizacji Gminy Łużna na lata 2016-2020. Na potrzeby opracowania programu przeprowadzona została diagnoza, identyfikująca negatywne zjawiska występujące w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej w całej gminie Łużna. Diagnoza stanowiła podstawę do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także

określenia trafnych działań interwencyjnych, odpowiadających na zidentyfikowane w toku analiz problemy i potrzeby rozwojowe.

W wyniku przeprowadzonych badań jako obszary zdegradowane w gminie Łużna wskazane zostały:

- **Okręg wyborczy nr 11 na terenie sołectwa Szalowa**, gdzie występuje największe natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (aż dziesięć wskaźników powyżej średnie wartości), a także duże natężenie zjawisk kryzysowych w sferach: gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej,
- **Okręg wyborczy nr 13 - teren sołectwa Bieśnik**, na obszarze którego obserwuje się szczególnie silne natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (dziewięć wskaźników powyżej średniej). Zdaniem mieszkańców obszar ten także cechuje się natężeniem zjawisk kryzysowych, szczególnie w sferze technicznej, a także funkcjonalno-przestrzennej co potwierdzają wskaźniki ilościowe
- **Okręg wyborczy nr 1 - teren sołectwa Biesna**, silne natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oznacza, że występuje tam osiem wskaźników powyżej średniej wskazujących na deficyty społeczne na tym terenie. Poza tym analiza dostępnych danych wskazuje na sytuację kryzysową w sferze środowiskowej,
- **Okręgi wyborcze nr 14 i 15 - teren sołectwa Wola Łużańska**, gdzie można zaobserwować natężenie zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (osiem wskaźników powyżej średniej) oraz środowiskowej, a także duże natężenie zjawisk kryzysowych w sferze funkcjonalno-przestrzennej.

Zgodnie z uchwałą nr XXVIII/208/16 Rady Gminy z dnia 28 października 2016 r. na wyżej wymienionych obszarach zdegradowanych wyznaczony został obszar rewitalizacji. Zasięg obszarów wymagających rewitalizacji został skonkretyzowany poprzez wyodrębnienie podobszarów, cechujących się znacznym nawarstwieniem zjawisk negatywnych.

Metodologia wyznaczania obszaru rewitalizacji: pięć okręgów wyborczych ze względu na częstotliwość występowania wskaźników społecznych (powyżej średniej dla Gminy) zostało wskazanych jako obszary zdegradowane. Zwarty przestrzennie i gęsto zaludniony okr. wyborczy nr 11 w całości został wyznaczony jako obszar rewitalizacji, natomiast na czterech pozostałych wyznaczono obszar rewitalizacji kierując się kryterium gęstości zaludnienia i koncentracją zabudowy mieszkaniowej co jest uzasadnione ze względu na planowane do realizacji „interwencje” mające poprawić sytuację szczególnie w sferze społecznej. W ten sposób wyznaczono cztery podobszary rewitalizacji.

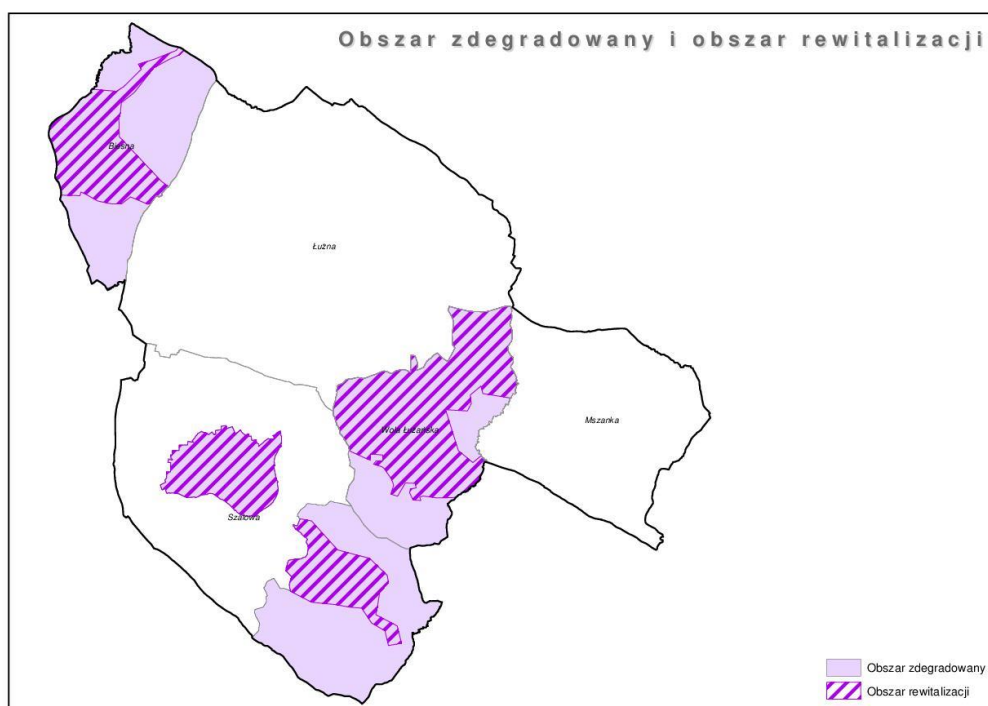
Podobszar 1 – w części teren okr. wyborczego nr 1 (550 mieszkańców, 214 ha).

Podobszar 2 – w całości okr. wyborczy nr 11 (738 mieszkańców, 173 ha).

Podobszar 3 – w części teren okr. wyborczego nr 13 (340 mieszkańców, 139 ha).

Podobszar 4 – w części tereny sąsiadujących ze sobą okr. wyborczych nr 14 i 15 (łącznie 860 mieszkańców, 453 ha).

Łącznie obszar rewitalizacji obejmuje 979 ha co stanowi 17,4 % powierzchni gminy i jest zamieszkały przez 2488 mieszkańców co stanowi 28,85 % ogółu mieszkańców Łużnej.

Ryc. 37. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie gminy Łużna

Źródło: Opracowanie własne

34.OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ URZĄDZENIA WYTWARZAJĄCE ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW, A TAKŻE ICH STREFY OCHRONNE

Na terenie gminy Łużna wskazano miejsca lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW – obszary infrastruktury - fotowoltaika, a także ich strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu. Strefy ochronne w związku z lokalizacją farm fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW ograniczają się do granic obszaru inwestycji.

Ponadto dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, na obszarach zabudowy produkcyjno-usługowej i obszarach zabudowy produkcyjnej, dla których granice obszarów stanowią jednocześnie granice stref ochronnych. Celem dopuszczenia farm fotowoltaicznych dla tych terenów było umożliwienie lokalizacji instalacji fotowoltaicznych, aby umożliwić przedsiębiorstwom korzystanie z własnych zasobów ekologicznie pozyskiwanej energii. Wszystkie oddziaływania urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych muszą zawierać się w granicach stref ochronnych.

Produkcja energii z odnawialnych źródeł w znaczący sposób wpływa na poprawę jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, będąc tym samym narzędziem do realizacji postanowień Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu oraz Protokołu z Kioto. Ponadto realizacja inwestycji tego typu mogłaby przyczynić się do realizacji pakietu klimatycznego, zgodnie z którym do 2020 roku 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych.

35. TERENY ZAMKNIĘTE

Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (j.t. Dz. U. 2020, poz. 2052) definiuje tereny zamknięte jako tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, ustanawiane w drodze decyzji przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych.

Na terenie gminy Łużna występują tereny, przez które przebiegają linie kolejowe, jako tereny zamknięte, których wykaz przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab.22. Wykaz terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych

Źródło: Decyzja nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (z późn. zm.)

Lp.	Obręb	Nr działki	Powierzchnia działki [ha]
1.	Łużna	1457	0,2500
2.	Łużna	1539	0,2400
3.	Łużna	1540/1	0,0100
4.	Łużna	1541/1	0,0100
5.	Mszanka	108/1	2,5500
6.	Mszanka	109	0,2600
7.	Mszanka	165	0,9300
8.	Szałowa	266/6	3,4100
9.	Szałowa	767/11	4,5400
10.	Szałowa	767/18	0,0037
11.	Szałowa	996	1,7700

Lp.	Obręb	Nr działki	Powierzchnia działki [ha]
12.	Wola Łużańska	1/3	0,0042
13.	Wola Łużańska	95/1	0,0032
14.	Wola Łużańska	202/2	0,0200
15.	Wola Łużańska	203/2	0,0200
16.	Wola Łużańska	204/2	0,0260
17.	Wola Łużańska	622/5	0,0363
18.	Wola Łużańska	622/10	1,5600
19.	Wola Łużańska	623	12,3800
20.	Wola Łużańska	624	1,8700

36.OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM

Na obszarze gminy Łużna nie występują obszary funkcjonalne o znaczeniu lokalnym.

ROZDZIAŁ III
UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH ROZWIĄZAŃ
I SYNTEZA USTALEŃ STUDIUM

Podstawą do sporządzenia niniejszego studium była uchwała Nr VIII/67/19 Rady Gminy Łużna z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łużna, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w granicach administracyjnych gminy Łużna.

Projekt studium został sporządzony zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. 2020, poz. 293 z późn. zm.) oraz z wymogami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 Nr 118, poz. 1233).

Przeprowadzona analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Łużna wykazała konieczność dokonania aktualizacji uwarunkowań i wskazania nowych kierunków zagospodarowania przestrzennego, w dostosowaniu do aktualnych potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.

Rozwiązania zaproponowane w niniejszym dokumencie służą przede wszystkim dostosowaniu polityki przestrzennej gminy do wymogów cytowanej wyżej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz istniejących uwarunkowań rozwoju. Kierunki zmian w polityce przestrzennej gminy uwzględniają zarówno oczekiwania władz samorządowych jak i mieszkańców oraz pozwalają na zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju i kształtowanie ładu przestrzennego.

Przyjęte w studium kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy zostały oparte na analizie istniejącego zagospodarowania, obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz na prognozie potrzeb i celów rozwojowych gminy.

W strukturze docelowych jednostek terenowych wyróżniono następujące ich typy funkcjonalne (przeważające przeznaczenie):

- obszary zabudowy wiejskiej,
- obszary zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
- obszary zabudowy centrum,
- obszary zabudowy usługowej,
- obszary zabudowy usług publicznych,
- obszar zabudowy usług kultury,
- obszary usług sportu i rekreacji,
- obszary zabudowy produkcyjno-usługowej,
- obszary zabudowy produkcyjnej,
- rola,
- wody powierzchniowe,
- cmentarze,

- cmentarze nieczynne,
- zieleń,
- zieleń parkowa z zabudową,
- lasy,
- infrastruktura techniczna – oczyszczalnia ścieków,
- infrastruktura techniczna – fotowoltaika,
- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
- teren parkingu,
- tereny kolejowe – tereny zamknięte.

Przyjęte w studium rozwiązania mają na celu umożliwienie rozwoju gminy i poprawę jakości życia mieszkańców z jednoczesnym zachowaniem zasad ochrony środowiska przyrodniczego oraz poszanowania dziedzictwa kulturowego.

Zostało to zapewnione m.in. poprzez:

- wskazanie obszarów pod rozwój infrastruktury technicznej – rozbudowa i modernizacja istniejących sieci infrastruktury technicznej,
- wskazanie obszarów przeznaczonych pod zabudowę, głównie mieszkaniową, usługową i produkcyjną,
- wskazanie obszarów pod lokalizację urządzeń sportowych i turystyczno-rekreacyjnych,
- ochronę walorów przyrodniczych,
- ochronę dziedzictwa kulturowego i zabytków,
- uwzględnienie ponadlokalnych zadań publicznych.

W celu kształtowania ładu przestrzennego, m.in. w rozwiązaniach dotyczących rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, przyjęto zasadę nierozpraszania zabudowy poza ukształtowane istniejące zespoły osadnicze. Rozwój przestrzenny osadnictwa powinien polegać na uzupełnianiu istniejącej struktury osadniczej oraz jej rozbudowę poprzez dołączanie nowych obszarów przylegających do niej. W pierwszej kolejności pod zabudowę przeznaczone zostały obszary o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w granicach jednostek osadniczych, a dopiero w dalszej - obszary w najwyższym stopniu przygotowanych do zabudowy (obszary charakteryzujące się najlepszym dostępem do sieci komunikacyjnej oraz najlepszym stopniem wyposażenia w sieci infrastruktury technicznej oraz sieci i urządzenia telekomunikacyjne, adekwatnych dla nowej, planowanej zabudowy). Wyboru nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę dokonano w oparciu o zasadę minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego oraz w sposób umożliwiający mieszkańcom maksymalne wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego jako

podstawowego środka transportu oraz ułatwiającego przemieszczanie się pieszych i rowerzystów.

Zgodnie z art. 9 pkt 5 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. 2020, poz. 293 z późn. zm.), studium nie stanowi aktu prawa miejscowego, jest jednak podstawowym dokumentem planistycznym kształtującym politykę przestrzenną oraz wyznaczającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy. Niniejsze studium stanowi więc dokument kierunkowy określający wytyczne przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, programów inwestycyjnych i operacyjnych oraz innych przedsięwzięć związanych z zarządzaniem przestrzenią. Dzięki temu pozwala na prowadzenie gospodarki przestrzennej w sposób przemyślany, świadomy i przede wszystkim jednolity oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym.

Granice poszczególnych obszarów odpowiadają dokładnością skali mapy. Ich uściślenie oraz dostosowanie do granic ewidencyjnych nieruchomości i warunków terenowych nastąpi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

PODSTAWY PRAWNE

- Uchwała Nr VIII/67/19 Rady Gminy Łużna z dnia 26 kwietnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna;
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. 2020, poz. 293 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004, Nr 118, poz. 1233);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2020, poz. 310 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (j.t. Dz. U. 2020, poz. 470 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (j.t. Dz. U. 2020, poz. 1219 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (j.t. Dz. U. 2021, poz. 247);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (j.t. Dz. U. 2020, poz. 55 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (j.t. Dz. U. 2020, poz. 282 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (j.t. Dz. U. 2020, poz. 797 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (j.t. Dz. U. 2020, poz. 1333 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (j.t. Dz. U. 2017, poz. 1161 z późniejszymi zmianami);
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (j.t. Dz. U. 2020, poz. 2052);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. 2020, poz. 713 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 1 sierpnia 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. 2019, poz. 1643);

- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dz. U. 2000 Nr 63 poz. 735 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. 2013, poz. 640);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (j.t. Dz. U. 2019, poz. 1065);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych (j.t. Dz. U. 2014, poz. 1227 z późniejszymi zmianami).

LITERATURA

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego, przyjęty Uchwałą Nr XLVII/732/18 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018 r.;
- Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego 2011–2020, przyjęta Uchwałą Nr XII/183/11 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2011 r.;
- Strategia Rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Łużna na lata 2010-2020, przyjęta Uchwałą Nr III/9/10 Rady Gminy Łużna z dnia 29 grudnia 2010 r.;
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2019-2023 Gminy Łużna, przyjęta Uchwałą Nr XIII/114/2019 Rady Gminy Łużna z dnia 30 września 2019 r.;
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Małopolskiego, przyjęty Uchwałą Nr XXV/397/12 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 2 lipca 2012 r.;
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Łużna na lata 2014 - 2032;
- Program ochrony środowiska dla Powiatu Gorlickiego na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021, przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/226/13 Rady Powiatu Gorlickiego z dnia 28 listopada 2013 r.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łużna, uchwalone Uchwałą Nr X/93/99 Rady Gminy Łużna z dnia 29 grudnia 1999 r.;
- Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna, przyjęty Uchwałą Nr IV/23/03 Rady Gminy Łużna z dnia 17 marca 2003 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Szalowa, przyjęta Uchwałą Nr XXI/185/09 Rady Gminy Łużna z dnia 30 stycznia 2009 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Łużna i Mszanka, przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/290/10 Rady Gminy Łużna z dnia 30 marca 2010 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Wola Łużańska, przyjęta Uchwałą Nr XIX/134/12 Rady Gminy Łużna z dnia 27 stycznia 2012 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Łużna, przyjęta Uchwałą Nr V/46/15 Rady Gminy Łużna z dnia 27 lutego 2015 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Łużna, przyjęta Uchwałą Nr XVIII/143/16 Rady Gminy Łużna z dnia 29 stycznia 2016 r.;

- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Szalowa, przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/266/17 Rady Gminy Łużna z dnia 24 marca 2017 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Biesna, Łużna i Mszanka, przyjęta Uchwałą Nr XXXIII/267/17 Rady Gminy Łużna z dnia 24 marca 2017 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Biesna, Łużna, Mszanka, Szalowa, przyjęta Uchwałą Nr XXXIV/279/17 Rady Gminy Łużna z dnia 28 kwietnia 2017 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Łużna, przyjęta Uchwałą Nr XXXIX/313/17 Rady Gminy Łużna z dnia 8 września 2017 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Mszanka, przyjęta Uchwałą Nr XL/317/17 Rady Gminy Łużna z dnia 29 września 2017 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Biesna, przyjęta Uchwałą Nr XL/318/17 Rady Gminy Łużna z dnia 29 września 2017 r.;
- Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Łużna – dot. działek na terenie miejscowości Biesna, Łużna, Szalowa, Mszanka, przyjęta Uchwałą Nr V/36/19 Rady Gminy Łużna z dnia 25 stycznia 2019 r.;
- Rejestr zabytków nieruchomych woj. małopolskiego;
- Gminna ewidencja zabytków;
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Łużna na lata 2019 – 2030, przyjęta Uchwałą Nr IV/30/2018 Rady Gminy Łużna z dnia 28 grudnia 2018 r.;
- Geografia regionalna Polski, Jerzy Kondracki, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000;
- Opracowania Głównego Urzędu Statystycznego;
- Dane ze strony internetowej Gminy Łużna, www.luzna.pl.